

ΟΜΑΔΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ : ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

7

1.1982/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

- Κονσέρβες Λαχανικών
- Κονσέρβες Φρούτων
- Κατεψυγμένα Λαχανικά

Ιανουάριος 1982

© ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
1982

Η ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

(*SECTORAL RESEARCH AND INTELLIGENCE UNIT*) Ιδρύθηκε τό 1980 σέ συνεργασία τών Τραπεζών Έπενδύσεων ΕΤΒΑ, ΕΤΕΒΑ καί τοῦ ΙΟΒΕ

Σκοποί της εἶναι νά παρακολουθεῖ σέ συνεχή βάση, νά ἀναλύει καί νά ἀξιολογεῖ ἐξελίξεις στή δραστηριότητα συγκεκριμένων βιομηχανικῶν κλάδων σέ ἑλληνικό καί σέ Εὐρωπαϊκό ἐπίπεδο. Ἐπίσης, νά ἐνημερώνει γιά τίς ἐξελίξεις αὐτές ἐνδιαφερόμενες βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις, ὀργανώσεις καί Ὀργανισμούς.

Γιά τοὺς σκοπούς αὐτούς ἡ Μονάδα καί τὰ ἀρμόδια γιά τίς ἐπιμέρους Ὀμάδες Ἐρευνας στελέχη της, συνεργάζονται στενά μέ στελέχη ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καί κλαδικῶν ὀργανώσεων, μέ ἑταίρους ὑπηρεσίες μελετῶν Τραπεζῶν καί Ὑπουργείων, μέ ἐρευνητικούς ὀργανισμούς ἄλλων χωρῶν καί μέ διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Τά ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν της ἡ Μονάδα τὰ δημοσιεύει σέ Κλαδικές Ἐκθέσεις, τῶν ὁποίων τό περιεχόμενο ἀνανεώνεται περιοδικά μέ τήν ἐκδοση καί κυκλοφορία Συμπληρωμάτων.

Τό Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως τῆς Μονάδας προβλέπει τή σταδιακή δημιουργία Ὀμάδων Ἐρευνας πού θά καλύπτουν τό μεγαλύτερο μέρος τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητας.

Στό τέλος τοῦ 1981 ὑπῆρχαν σέ λειτουργία οἱ ἑξῆς Ὀμάδες Ἐρευνας: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ, ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ, ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ καί ΟΙΚΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τό ύλικό πού παρουσιάζεται έδω άποτελεϊ Συμπλήρωμα τής Βασικής Κλαδικής Έκθέσεως πού κυκλοφόρησε στά τέλη τοῦ 1981 καί πού κάλυψε θέματα πού άφοροῦσαν τά κονσερβοποιημένα καί κατεψυγμένα λαχανικά, τίς κονσερβες φρούτων καί τόν κλάδο τής Ζυθοποιίας.

Τά θέματα πού καλύφθηκαν άπό τή βασική Κλαδική Έκθεση άφοροῦσαν τή ζήτηση καί τή παραγωγή τῶν προϊόντων πού αναφέρθηκαν, σέ θέματα πού έχουν σχέση μέ τήν έμπορία τους στήν έγχώρια αγορά καί τίς αγορές τοῦ έξωτερικοῦ, στό Δυναμικό τῶν κλάδων καί, όπου εἶναι άπαραίτητο, σέ όρισμένα θεσμικά θέματα πού σχετίζονται μέ τήν δραστηριότητα τοῦ κλάδου (κυρίως θεσμικές ρυθμίσεις Ε.Ο.Κ. γιά μεταποιημένα όπωροκηπευτικά καί φρούτα). Δεδομένου ότι βασικό στοιχείο τῶν εργασιῶν μας εἶναι καί ἡ συγκριτική διερεύνηση τής καταστάσεως τῶν κλάδων καί σέ άλλες (εὐρωπαϊκές κυρίως) χώρες, τά παραπάνω θέματα, στόν βαθμό πού αὐτό ἦταν δυνατό, αναλύονται καί γιά άντίστοιχους κλάδους άλλων χωρῶν.

Τό Συμπλήρωμα αὐτό άσχολεῖται μέ τίς τρεῖς μόνο άπό τίς παραπάνω κατηγορίες προϊόντων (γιά τή Μπύρα διαμορφώθηκε χωριστό Συμπλήρωμα στή Βασική Κλαδική Έκθεση) καί παρουσιάζει πρόσφατες πληροφορίες ἢ έκτιμήσεις γιά τίς έξελίξεις στή δραστηριότητα τοῦ έλληνικοῦ κλάδου ἢ καί τῶν άντίστοιχων κλάδων σέ άλλες χώρες.

Ἐπιδίωξη τής Μονάδας εἶναι νά παρουσιάζει παρόμοια Συμπληρώματα σέ έτήσια βάση, μέχρις ότου ἡ Ίδια ἢ Κλαδική Έκθεση θεωρηθεῖ ότι θά πρέπει νά άνανεωθεῖ στό σύνολό της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

1. <u>ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΆΛΕΣ ΧΩΡΕΣ, 1980-1981</u>	I. 1
1.1 <u>Έλλάδα (προϊόντα τομάτας καί άλλα λαχανικά)</u>	I. 2
1.2 <u>Προϊόντα τομάτας σέ άλλες χώρες</u>	I. 4
1.2.1 Γενικά	I. 4
1.2.2 Ίταλία	I. 6
1.2.3 Γαλλία	I.11
1.2.4 Ίσπανία	I.12
1.2.5 Πορτογαλία	I.13
1.3 <u>Κονσέρβες λαχανικῶν σέ άλλες χώρες</u>	I.13
1.4 <u>Συμπεράσματα</u>	I.16
2. <u>Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ</u>	I.19
2.1 <u>Έξαγωγές τοματοπολτού-άποφλοιωμένης τομάτας</u>	I.19
2.2 <u>Οί προοπτικές γιά τίς έλληνικές έξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων τομάτας</u>	I.21
2.3 <u>Οί έξαγωγές κονσερβῶν λαχανικῶν τό 1980</u>	I.23
3. <u>ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΛΑΔΟ</u>	I.25
3.1 <u>Μεταποιημένα προϊόντα τομάτας</u>	I.25

II. ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ

1. <u>ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟ 1980</u>	II. 1
1.1 <u>Παραγωγή κονσερβών φρούτων στην Ελλάδα</u>	II. 1
1.2 <u>Παραγωγή κονσερβών φρούτων σέ άλλες χώρες</u>	II. 3
1.2.1 Παραγωγή κονσερβών φρούτων στίς Η.Π.Α.	II. 3
1.2.2 Νοτιοαφρικανική Ένωση	II. 7
1.2.3 Αύστραλία	II. 8
1.2.4 Ίταλία	II.11
1.2.5 Γαλλία	II.14
1.2.6 Ίσπανία	II.16
1.3 <u>Συμπεράσματα</u>	II.17
2. <u>Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ</u>	II.20
2.1 <u>Έγχώρια αγορά</u>	II.20
2.2 <u>Έξαγωγές</u>	II.22
2.2.1 Συνολικές Έξαγωγές τής Ε.Ο.Κ. σέ κονσερβες φρούτων τό 1980-1981 καί ή θέση τών έλληνικών προϊόντων	II.22
2.2.2 Έξαγωγές έλληνικών κονσερβών φρούτων (1980-1981)	II.24
3. <u>ΝΕΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ</u>	II.30
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Η ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ</u>	II.35

III. ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ

1. <u>Έξελίξεις στην εγχώρια αγορά τό 1981</u>	III. 1
2. <u>Τό δυναμικό τοῦ κλάδου καί νέες ἐπενδύσεις τό 1981</u>	III. 3
3. <u>Ἡ αγορά γιά κατεψυγμένα τρόφιμα στή Δανία (Παραγωγή - Κατανάλωση)</u>	III. 8
3.1 <u>Γενικά</u>	III. 8
3.2 <u>Παραγωγή καί κατανάλωση κατεψυγμένων λαχανικῶν</u>	III. 9
3.3 <u>Ἡ Διάθεση τῶν προϊόντων</u>	III.14
3.4 <u>Τό δυναμικό τοῦ κλάδου</u>	III.15

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

1.1982/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

I. ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

*Ιανουάριος 1982/Συμπλήρωμα ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

ΠΡΟΪΟΝ: ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΙΣ, 1980-1981

1.1 *Ελλάδα (προϊόντα τομάτας και άλλα λαχανικά)

*Η έγχώρια κατανάλωση τοματοπολτού υπολογίζεται ότι έφθασε τό 1980 στις 15-16.000 τόννους. *Η διαφορά που φαίνεται ότι υπάρχει σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια (στη βασική κλαδική Έκθεση που ήδη κυκλοφόρησε, αναφέρεται ότι η έγχώρια κατανάλωση τοματοπολτού έφθανε τό 1980 τις 18 χιλ. τόννους έτησίως) δέν είναι αποτέλεσμα κάποιας μείωσης της έγχώριας κατανάλωσης αλλά άκριβεστερης εκτίμησης της έγχώριας ζήτησης. *Αλλωστε ούτε κατά τό 1980, αλλά ούτε και κατά τό 1981 παρατηρήθηκε κάποια ουσιαστική ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας έτοιμων φαγητών έτσι ώστε νά υπάρξει κάποια ουσιαστική μεταβολή στη ζήτηση τοματοπολτού. Στά ίδια έπιπέδα όπως και τό προηγούμενα χρόνια παρέμεινε και η κατανάλωση άποφλοιωμένης τομάτας κατά τό 1980-81 (περίπου 20 χιλ. τόννοι) ^{1/}. Παρατηρήθηκε πάντως κατά τό τέλος του 1981 κάποια διαφημιστική δραστηριότητα όρισμένων βιομηχανιών του κλάδου με σκοπό τήν αύξηση της έσωτερικής καταναλώσεως.

*Όσον άφορā τή παραγωγή των μεταποιημένων προϊόντων τομάτας κατά τό 1980 παρατηρούνται τά έξής: *Η παραγωγή της πρώτης ύλης κατά τό 1980 παρουσιάζει μία

^{1/} *Η φαινομένη κατανάλωση παρουσιάζεται νά είναι ύψηλότερη. *Η πραγματική κατανάλωση όμως δέν πρέπει νά απέχει πολύ από τά στοιχεία που αναφέραμε.

μικρή πτώση σε σχέση με τó 1979. Συγκεκριμένα τó 1980 ή συνολική παραγωγή νωπής τομάτας έφθασε τά 1,68 έκατ. τόννους ένώ τó 1979 εΐχε φθάσει τά 1,75 έκ. τόννους. Μέ δεδομένο δέ ότι στη μεταποίηση χρησιμοποιείται τó 60 % περίπου τής συνολικής παραγωγής, συνεπάγεται ότι ή συνολική πρώτη ύλη που μεταποιήθηκε κατά τó 1980 έφθασε τó 1,00 έκατ. τόννους περίπου.

Τά στοιχεία αυτά όμως έρχονται σε κάποια αντίθεση με τά στοιχεία παραγωγής τών μεταποιημένων προϊόντων τομάτας κατά τó 1980. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Ύπουργείου Γεωργίας έμφανίζεται ότι ή παραγωγή τοματοπολτού έφθασε τó 1980 τής 240 χιλ. τόννους, ένώ τής άποφλοιωμένης τομάτας τής 40 χιλ. τόννους. Παρουσιάζεται δηλαδή μία αύξηση τής τάξεως του 33,3 % για τó τοματοπολτό και τήν άποφλοιωμένη τομάτα (σε σχέση με τó 1979), αύξηση που δέν εΐναι πάντως εύκολο νά εξηγηθεΐ από τή προσφορά τής πρώτης ύλης.

Ή έλληνική παραγωγή τών ύπολοιπων κονσερβών λαχανικών σημείωσε τó 1980 μία μικρή μόνο αύξηση. Συγκεκριμένα, σύμφωνα πάντα με στοιχεία του Ύπουργείου Γεωργίας, ή συνολική παραγωγή κονσερβών λαχανικών έφθασε τούς 6 χιλ. τόννους σε σύγκριση με τούς 5,5 χιλ. τόννους που ήταν τó 1979. Δυστυχώς δέν ύπάρχουν άναλυτικά στοιχεία κατά κατηγορία λαχανικού. Πάντως, από πρωτογενείς πληροφορίες που συλλέγησαν από τó ΙΟΒΕ δέν φαίνεται νά παρατηρήθηκε καμμιά ούσιαστική μεταβολή στη διάρθρωση τής παραγωγής άπας αύτή παρουσιάστηκε για τó 1979 στη Κλαδική Έκθεση του 1981 (σελ. I.28). Ο άρακάς, οι μπάμιες και τó φασολάκι έξακολουθούν νά άποτελούν τó κυριότερα προϊόντα του κλάδου ^{1/}.

^{1/} Υπολογίζεται ότι ή παραγωγή νωπών φασολακίων και άρακά πλησιάζει έτησίως τούς 65 χιλ. τόννους και 15 χιλ. τόννους αντίστοιχα. Οι ποσότητες που χρησιμοποιούνται για τή κονσερβοποίηση θεωρούνται τελείως άσήμαντες, έτσι ώστε ή προσφορά τής πρώτης ύλης νά μήν επηρεάζει τήν παραγωγή τών αντίστοιχων κονσερβοποιημένων. Ούσιαστικά ή προσφορά πρώτων ύλων στην κονσερβοβιομηχανία εΐναι θέμα τιμών.

Τό 1981 γιά τά βασικά προϊόντα τοῦ κλάδου (τοματοπολιτός-ἀποφλοιωμένη τομάτα) παρατηρήθηκε κάποια πτώση παραγωγῆς. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ παραγωγή τοματοπολιτοῦ θά πέσει κάτω ἀπὸ τίς 200 χιλ. τόννους, ἐνῶ τῆς ἀποφλοιωμένης τομάτας στούς 30 χιλ. τόννους. Καί τά στοιχεῖα αὐτά ὁμως δέν μποροῦν νά θεωρηθοῦν ἀπολύτως ἀκριβή. Οἱ ἐκτιμήσεις τῶν βιομηχανιῶν κατασκευῆς κονσερβῶν ἀναφέρουν π.χ. ὅτι ἡ παραγωγή κατά τό 1981 θά πρέπει νά εἶναι λίγο χαμηλότερη ἀπ'αὐτή πού ἀναφέρθηκε προηγουμένως. Γιά τά ὑπόλοιπα προϊόντα τοῦ κλάδου (ἀρακάς, φασολάκια, μπόμια) δέν παρατηρεῖται καμμία οὐσιαστική μεταβολή.

Μέσα στό 1981 παρατηρήθηκαν καί ὀρισμένες ἀλλαγές στό τομέα τῆς συσκευασίας τοῦ τοματοπολιτοῦ, πού ἴσως παίζουन καί κάποιο ρόλο στή παραγωγή ἐφ'ὅσον μπορεῖ νά ἐπηρεάσουν τίς ἑλληνικές ἐξαγωγές. Συγκεκριμένα, ἡ ἐταιρεία HEINZ, στή προσπάθεια τῆς γιά μείωση τοῦ κόστους μεταφορᾶς καί ἐπεξεργασίας ἀπαίτησε ἀπὸ ἑλληνες προμηθευτές τῆς (π.χ. ἐταιρεῖες ΝΟΜΙΚΩΣ Α.Ε., ΚΩΠΑΤΣ Α.Ε.) νά παραδίδουν τό τοματοπολιτό συσκευασμένο σέ νάυλον σακκιά περιεκτικότητος 208-210 KGR. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές ἔκαναν τίς ἀνάλογες ἐπενδύσεις κατά τό 1981 (ὑψους 100 ἑκατ. συνολικά) καί ἤδη σήμερον οἱ ἐξαγωγές πρὸς τὴν HEINZ γίνονται μ'αὐτό τό τρόπο. Τό οὐσιαστικὸ πλεονέκτημα γιά τίς κονσερβοβιομηχανίες ἀπὸ τὴ νέα αὐτὴ μορφή συσκευασίας εἶναι ἡ σημαντικὴ μείωση τοῦ κόστους παραγωγῆς ἐφ'ὅσον δέν χρησιμοποιοῦνται πιὸ λευκοσιδηρὰ κουτιά συσκευασίας ^{1/}. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁμως ὑφίστανται μίση σημαντικὴ ἀπώλεια ἐσόδων πού προέρχεται ἀπὸ τὴ μείωση τῶν καταβαλλομένων ἐπιδοτήσεων ἀπὸ τὴ καινότητα. (Οἱ ἐπιδοτήσεις τῆς καινότητος ὑπολογίζονται πάνω στό μικτὸ βάρος τοῦ τελικοῦ προϊόντος). Τελικὸ φαίνεται ὅτι ἡ μείωση τοῦ κόστους

^{1/} Τό κόστος συσκευασίας σέ ὄχι πρὸς 5 KGR, φθάνει στό 13 % τοῦ συνολικοῦ κόστους παραγωγῆς (στοιχεῖα 1980). Στό συνολικὸ κόστος συμπεριλαμβάνονται τό κόστος πρώτης ὕλης, ἡ ἐνέργεια, τὰ ἐργατικά, οἱ ὀθαρές καί οἱ ἀπώλειες, τὰ γενικά ἐξόδα, οἱ τόκοι χρηματοδοτήσεων καί οἱ ἀποσβέσεις.

παραγωγής καλύπτει τη μείωση των εσόδων, έτσι ώστε σάν καθαρό αποτέλεσμα να μένει τό πλεονέκτημα τής εύκολότερης συσκευασίας.

1.2 Προϊόντα τομάτας σέ άλλες χώρες

1.2.1 Γενικά

*Η παγκόσμια παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων τομάτας σημείωσε τό 1980 μία πτώση τής τάξεως του 10 % σέ σχέση μέ τό 1979. Οί Η.Π.Α. έξακολούθησαν νά διατηροῦν τή πρώτη θέση στό κόσμο όσον άφορά τή παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων τομάτας, παρ'όλο πού μειώθηκε στή χώρα αύτή ή καλλιεργουμένη έκταση κατά 17 % (τό 1979 ή τομάτα καλλιεργείτο σέ 321.640 στρε).

*Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει γιά τή περίοδο 1977-1980 μία εικόνα τής παγκόσμιας παραγωγής νωπής τομάτας πού χρησιμοποιήθηκε άπό τή κονσερβοβιομηχανία.

Πίνακας 1

Παραγωγή βιομηχανικής τομάτας (χιλ. τόννοι)

Χώρες	1977	1978	1979	1980*	(1980) %
Γαλλία	218	373	393	404	3,0
*Ελλάς	741	1.048	998	951	7,2
*Ισραήλ	121	161	129	160	1,2
*Ιταλία	1.550	2.250	3.700	3.200	24,4
Μαρόκο	90	75	63	60	0,4
Πορτογαλία	655	638	542	454	3,5
*Ισπανία	712	557	418	493	3,8
Τουρκία	500	450	500	520	4,0
Καναδάς	418	426	426	416	3,2
Κίνα-Ταϊβάν	120	283	365	462	3,5
Δημ. *Αγίου Δομνίκου	113	105	156	170	1,3
Μεξικό	250	220	220	200	1,5
Η.Π.Α.	7.057	5.777	6.649	5.634	42,9
ΣΥΝΟΛΟ	12.545	12.363	14.552	13.124	100,0

* Προσωρινά

Πηγή: USDA-FUEG 3-81, APRIL 1981.

*Από το Πίνακα αυτό παρατηρείται ότι οι ΗΠΑ κατέχουν τη πρώτη θέση στη παγκόσμια παραγωγή βιομηχανικής νωπής τομάτας και ακολουθεί, με σημαντική απόσταση, η *Ιταλία και μετά η *Ελλάδα. Σημειώνουμε επίσης ότι τα στοιχεία για την *Ελλάδα στο Πίνακα αυτό παρουσιάζουν τη παραγωγή νωπής βιομηχανικής τομάτας (αν υποθέσουμε ότι τα στοιχεία του *Υπουργείου Γεωργίας που αναφέρθηκαν νωρίτερα παρουσιάζουν τη πραγματική εικόνα) σε χαμηλότερα επίπεδα απ'ό,τι αναφέρθηκε.

*Η παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων τομάτας στις κυριότερες παραγωγές-χώρες εμφανίζεται στο Πίνακα 2.

Πίνακας 2

Συνολική Παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων τομάτας στις κυριότερες παραγωγές-χώρες*
(χιλ. τόννοι)

	1976	1977	1978	1979	1980
Τοματοπολιτός	664,4	923,1	966,1	1.190,2	1.022,9
*Αποελ. Τομάτο	1.171,5	1.429,5	1.552,7	1.896,4	1.593,0
ΣΥΝΟΛΟ	1.835,9	2.357,6	2.518,8	3.086,6	2.685,9

Πηγή: USDA

* *Ιταλία, *Ελλάδα, Πορτογαλία, *Ισπανία, ΗΠΑ, *Ισραήλ, κλπ. Δεν υπάρχουν στοιχεία για τις *Ανατολικές χώρες (Βουλγαρία, Πολωνία), για τη Τουρκία κ.α., που όπως είδαμε και στη βασική έκθεση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παράγουν άμελητες ποσότητες.

*Η μείωση της "παγκόσμιας" παραγωγής τοματοπολιτού κατά το 1980 σε σχέση με το 1979 οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση της παραγωγής στην *Ιταλία και στις ΗΠΑ ενώ η μείωση της "παγκόσμιας" παραγωγής αποφλοιωμένης τομάτας οφείλεται στη μείωση της αντίστοιχης παραγωγής στην *Ιταλία.

1.2.2 Ιταλία

Η παραγωγή νωπής τομάτας στην Ιταλία παρουσίασε τη παρακάτω εξέλιξη κατά τη περίοδο 1976/77-1980/81.

Πίνακας 3

Ιταλική παραγωγή νωπής τομάτας (από Ιούλιο-Ιούνιο) (σε χιλ. τόννους)

Περίοδος	Βιομηχανική	Γιά κατανάλωση	Σύνολο
1976/77	1.400	1.800	3.200
1977/78	1.550	1.635	3.185
1978/79	2.250	1.439	3.689
1979/80	3.700	1.432	5.132
1980/81	3.200	1.610	4.810

Πηγή: USDA

Από τόν Πίνακα παρατηρείται κατά τό 1980-81 μία μείωση της παραγωγής της βιομηχανικής τομάτας και συγχρόνως μία αύξηση της παραγωγής της νωπής τομάτας που προορίζεται γιά κατανάλωση. Θεωρητικά λοιπόν ή μείωση της παραγωγής βιομηχανικής τομάτας δεν μπορεί νά αποδοθεί σέ κακές κλιματολογικές συνθήκες, παρά μόνον σέ οίκονομικές. Πιθανός ή μείωση της έσωτερικής ζήτησεως που άναφέρθηκε ότι παρατηρήθηκε κατά τό 1980-81 νά άποτελεϊ τή κυριότερη οίκονομική αίτια γιά τή πτώση της παραγωγής της βιομηχανικής τομάτας.

Στό σημείο αυτό όίδεται έπίσης μία εικόνα της γεωγραφικής κατανομής της Ιταλικής παραγωγής νωπής βιομηχανικής τομάτας και της σχέσεως που ύπάρχει μεταξύ τύπου παραγωγής πρώτης ύλης και τύπου έπεξεργασίας της. Στόν Πίνακα 4 έμφανίζονται

στη πρώτη στήλη οι γεωγραφικές περιοχές και στη δεύτερη παρουσιάζεται το σύνολο της νωπής παραγωγής κάθε περιοχής που μεταποιήθηκε στην ίδια περιοχή, ενώ η τρίτη στήλη δείχνει τις ποσότητες που μεταποιήθηκαν σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα. Η τέταρτη στήλη δείχνει πόσες ποσότητες πρώτης ύλης που παρήχθησαν σε ένα γεωγραφικό διαμέρισμα μεταποιήθηκαν σε κάποιο άλλο και τέλος η πέμπτη στήλη παρουσιάζει τη συνολική παραγωγή πρώτης ύλης του κάθε γεωγραφικού διαμερίσματος που χρησιμοποιήθηκε για τη μεταποίηση.

Από τόν Πίνακα αυτόν παρατηρούνται τά εξής:

- α) οι περιοχές της CAMPANIA και EMILIA-ROMAGNA ^{1/} αποτελούν τις βασικές γεωγραφικές περιοχές όπου παράγεται αλλά και μεταποιείται η βιομηχανική τομάτα.
- β) αντίθετα, οι περιοχές της PUGLIA, BASILICATA, CALABRIA ενώ έχουν σημαντική παραγωγή πρώτης ύλης δεν έχουν μεγάλη παραγωγή τελικού (μεταποιημένου) προϊόντος.
- γ) στις περιοχές της SARDEGNA, VENETO, LOMBARDIA, SICILIA δεν μεταφέρθηκε από καμία άλλη περιοχή πρώτη ύλη για μεταποίηση, ενώ παρατηρήθηκε και πλήρης αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής.

Συμπερασματικά, τό μεγαλύτερο μέρος (67,6 %) της συνολικής παραγωγής της Ιταλικής νωπής βιομηχανικής τομάτας χρησιμοποιήθηκε από τις κονσερβοβιομηχανίες που ήταν έγκοτεστημένες στον τόπο παραγωγής της πρώτης ύλης.

Όσον αφορά την Ιταλική παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων τομάτας κατά τό 1980, σημειώνονται τά εξής:

Η παραγωγή τοματοπαλτοῦ δηλώθηκε ότι έφθασε τούς 355 χιλ. τόννους. Η πραγματική παραγωγή όμως δεν πρέπει νά ξεπέρασε (σύμφωνα μέ εκτιμήσεις πολλών

^{1/} Η EMILIA ROMAGNA συμπεριλαμβάνει τις έπαρχίες BOLOGNA, FERRARA, MODENA, RAVENNA, PARMA, PIACENZA, και REGGIO. Σημαντικότερη απ'όλες έμφανίζεται η PARMA όπου η παραγωγή αντιπροσωπεύει τό 50 % της EMILIA ROMAGNA και ακολουθεί η έπαρχία της PIACENZA.

Πίνακας 9

Τόπος παραγωγής και επεξεργασίας ωπής βιομηχανικής τομάτας στην Ίταλία (1979)

ΠΕΡΙΟΧΗ	Προϊόν μετασηματι- σμένο στον τόπο (1)	Προϊόν που ήλθε από άλλες περι- οχές (2)	Μετασηματισμένο 1979 3=(1+2)	Απεσταλμένο σε άλλ- ες περιοχές (4)	Προϊόν τό 1979 5=(1+4)
Emilia-Romagna	7.340.861,90	2.439.145,55	9.780.007,45	26.920,57	7.367.782,47
Campania	13.111.446,37	8.041.387,27	21.152.833,64	137.918,00	13.249.364,37
Calabria	446.352,00	30.240,00	476.592,00	1.700.000,00	2.146.352,00
Marche	270.507,50	48.941,84	319.449,34	32.650,00	303.157,50
Lazio	1.529.166,00	138.370,00	1.667.536,00	835.740,00	2.364.906,00
Molise	49.154,38	23.000,00	72.154,38	13.000,00	62.154,38
Sardegna	413.724,96	-	413.724,96	-	413.724,96
Abruzzo	54.962,90	100.323,31	155.286,21	87.230.000	142.192,90
Veneto	47.342,21	-	47.342,21	971.846,00	1.018.078,99
Umbria	277.935,72	224.052,36	501.988,07	9.949,10	287.884,82
Puglia	1.028.440,00	70.690,00	1.099.130,00	4.812.260,00	5.840.700,00
Basilicata	367.335,00	39.766,00	407.101,00	1.632.665,00	2.000.000,00
Lombardia	55.000,00	-	55.000,00	1.245.000,00	1.300.000,00
Liguria	-	-	-	484,00	484,00
Toscana	702.619,00	32.790,00	735.409,00	470.416,00	1.173.035,00
Sicilia	286.875,56	-	286.875,56	30.240,00	317.115,56
Prov.Aut.Bolzano	-	88.646,14	88.646,14	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	25.981.723,50	11.277.352,46	37.259.075,96	12.006.318,67	37.987.932,95

άρμοδίων φορέων) τούς 250 χιλ. τόννους. Δεν υπάρχουν επίσης διασταυρωμένα στοιχεία για τη παραγωγή της αποφλοιωμένης τομάτας που εκτιμάται όμως ότι σημείωσε μία σημαντική κάμψη σε σχέση με το 1979, και ότι έφθασε τελικά τούς 880 χιλ. τόννους έναντι των 1.168 χιλ. τόννων που ήταν το 1979. Το μόνο προϊόν που η παραγωγή του φαίνεται ότι σημείωσε αύξηση είναι το κέτσουπ που από 23 χιλ. τόννοι που ήταν το 1979 έφθασε τούς 24 χιλ. τόννους το 1980. Αντικειμενικά όμως η παραγωγή των δύο βασικών προϊόντων σημείωσε μία κάμψη κατά το 1980. Η κάμψη αυτή είναι αποτέλεσμα της μείωσης της εσωτερικής ζήτησης, μείωση που επηρεάστηκε από τη πολύ χαμηλή ποιότητα των προϊόντων ^{1/}. Το αποτέλεσμα ήταν ότι πολλοί μικροί παραγωγοί προκειμένου να μπούν στην αγορά αναγκάστηκαν να χαμηλώσουν τις τιμές σε σημείο που να μην καλύπτεται το μέσο κόστος. Παρατηρήθηκε δηλαδή μία περίπτωση Ιταλοϊταλικού ανταγωνισμού μέσα στην Ιταλική αγορά, κάτι αντίστοιχο που παρατηρείται στη διεθνή αγορά (κυρίως της Γερμανίας) με τον ελληνοελληνικό ανταγωνισμό.

Σε αντίθεση πάντως με την εξέλιξη που παρουσιάζεται στην εγχώρια αγορά οι εξαγωγές των Ιταλικών προϊόντων του κλάδου σημείωσαν κάποια μικρή αύξηση. Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει την εξέλιξη των εξαγωγών κατά τη περίοδο 1978/79-1980/81 από τόν από το φαίνεται ότι οι εξαγωγές τοματοπολτού κατά το 1980/81 αυξήθηκαν κατά 5 %, ενώ της αποφλοιωμένης τομάτας κατά 8 %.

---

^{1/} Εκτιμήσεις USDA.

Πίνακας 5

*Ιταλικές εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων τομάτας σε χιλ. τόννους
(*Ιούλιος/Ιαούνιος)

	1978/79	1979/80	1980/81
*Αποφλ. τομάτες	269	370	400
Τοματοπολτός	156	240	255

Πηγή: USDA

Οι κυριότερες χώρες προορισμού των Ιταλικών εξαγωγών τοματοπολτού κατά το 1980 ήταν οι χώρες της ΕΟΚ που απορρόφησαν το 50 % των Ιταλικών εξαγωγών. Τα Ιταλικά προϊόντα τοποθετήθηκαν επίσης στην Ιαουδική Αραβία (19 χιλ. τόννοι το 1980 έναντι 26 χιλ. τόννων το 1979), στην Ακτή Ελεφαντοστού (14 χιλ. τόννοι έναντι 12 χιλ. τόννων το 1979), στη Νιγηρία (11,5 χιλ. τόννοι έναντι 5 χιλ. τόννων το 1979) στην Αλγερία (10 χιλ. τόννοι έναντι 11 χιλ. τόννων το 1979) και στην Ελβετία (8 χιλ. τόννοι έναντι 5,8 χιλ. τόννων το 1979). Οι Ιταλικές εξαγωγές αποφλοιωμένης τομάτας στις χώρες της ΕΟΚ σημείωσαν κάποια κάμψη, αποτέλεσμα της μειωμένης απορροφητικότητας της αγγλικής αγοράς.

*Από την εξέλιξη αυτή των εξαγωγών του Ιταλικού τοματοπολτού παρατηρείται ότι μέσα στο 1980 οι Ιταλοί εξαγωγείς κατάρθωσαν να διεισδύσουν και σε νέες αγορές (Νιγηρία, Αλγερία) των οποίων το μέγεθος μάλιστα φαίνεται ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικά.

Τελειώνοντας την ανάλυση για τον Ιταλικό κλάδο τοματοπολτού και αποφλοιωμένης τομάτας, θα πρέπει να αναφερθούμε και στις εξελίξεις που παρουσίασε το θέμα των "ψευδών δηλώσεων για το ύψος της παραγωγής" στην αρμόδια επιτροπή της

ΕΟΚ προκειμένου οι Ιταλοί παραγωγοί να καρπωθούν μεγαλύτερες επιδοτήσεις.

Τόν προηγούμενο Φεβρουάριο περισσότερο από 100 δικαστικές κλήσεις επεδόθησαν από τα τοπικά δικαστήρια σε κονσερβοβιομηχανούς, μεσάζοντες και αντιπρόσωπους κονσερβοβιομηχανιών, με τη κατηγορία ότι δήλωναν ψευδή στοιχεία για το ύψος παραγωγής. Άνεπίσημες εκτιμήσεις αναφέρουν ότι με αυτό το τρόπο οι Ιταλοί παραγωγοί καρπώθηκαν επιπλέον επίδοτηση της τάξεως των 150 εκατ. δολλαρίων ^{1/}.

*Από την επίσημη πλευρά πάντως της Κοινότητας το μόνο που είναι βέβαιο είναι ότι σταμάτησε ή καταβολή επιδοτήσεων σε 9 περιπτώσεις.

Μία μέθοδος που αναφέρθηκε ότι χρησιμοποιείται από τους Ιταλούς παραγωγούς είναι και η εξής:

*Η βιομηχανία τοματοπολτού πουλά εικονικά με μία μικρή έμπορική εταιρεία που ελέγχεται από τη παραπάνω βιομηχανία κάποια ποσότητα π.χ. 3.000 τόννων συμπυκνώσεως 12-14 BRIX σε βαρέλι. *Η έμπορική εταιρεία ισχυρίζεται αργότερα ότι ακυρώθηκε κάποια πώληση της με αποτέλεσμα να επιστρέψει τη παραπάνω ποσότητα στη βιομηχανία, η οποία συνεχίζει τη μεταποίηση και παράγει π.χ. τοματοπολτό τριπλής συμπυκνώσεως 36/38 BRIX. Με άλλα λόγια η βιομηχανία λαμβάνει επίδοτηση για ποσότητα που ποτέ δεν παρήγαγε.

1.2.3 Γαλλία

*Η συνολική γαλλική παραγωγή νωπής τομάτας αύξηθηκε τό 1980, σε σχέση με τό 1979, κατά 8 %. *Αντίθετα η παραγωγή τομάτας που χρησιμοποιήθηκε από τη μεταποίηση αύξηθηκε μόνο κατά 3 %. (*Από 393 χιλ. τόννους τό 1979, έφθασε τούς 404 χιλ. τόννους τό 1980).

^{1/} *Εκτιμήσεις USDA

Ἡ παραγωγή τοματοπολτοῦ ἔφθασε τοὺς 54 χιλ. τόννους κατὰ τὸ 1980

(σημείωσε δηλαδή μία μικρὴ μείωση σὲ σχέση μὲτὸ 1979) ἐνῶ ἡ παραγωγή ἀποφλοιωμένης τομάτας πλησίασε τοὺς 42 χιλ. τόννους ἔναντι τῶν 40 χιλ. τόννων ποὺ ἦταν τὸ 1979. Ἡ αὐξηση τῆς παραγωγῆς ἀποφλοιωμένης τομάτας ἀφείλεται στὴ προσπάθεια τοῦ γαλλικοῦ κλάδου νὰ ἐπανακτήσει μέρος τῆς ἐγχώριας ἀγορᾶς ποὺ εἶχε χαθεῖ κατὰ τὴ περίοδο 1979-1980, ὅπου σημειώθηκαν ἀρκετές εἰσαγωγές ἀπὸ Ἰταλία λόγω χαμηλότερου κόστους.

Οἱ γαλλικὲς ἐξαγωγές τοματοπολτοῦ στὴ περίοδο 1979-1980 ἔφθασαν τοὺς 12.451 τόννους καί τὸ 75 % τῶν ἐξαγωγῶν αὐτῶν ἀπορροφήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀλγερία, Καμεροῦν καί Νιγηρία.

1.2.4 Ἰσπανία

Οἱ καλὲς καιρικὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικράτησαν στὴν Ἰσπανία τὸ 1980 εἶχαν σὲν ἀποτέλεσμα νὰ αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή νωπῆς βιομηχανικῆς τομάτας κατὰ 26 % περίπου σὲ σχέση μὲ τὸ 1979. Ἔτσι, ἡ ἰσπανικὴ παραγωγή τοματοπολτοῦ ἔφθασε τοὺς 45 χιλ. τόννους τὸ 1980, (τὸ 1979 σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια πηγή ἦταν 36 χιλ. τόννοι), ἐνῶ ἡ ἀντίστοιχη παραγωγή τῆς ἀποφλοιωμένης τομάτας ἔφθασε τοὺς 120 χιλ. τόννους ἔναντι 110 χιλ. τόννων ποὺ ἦταν τὸ 1979.

Οἱ ἐξαγωγές κατὰ τὴν ἴδια περίοδο ὑπολογίζεται ὅτι ἔφθασαν τοὺς 95 χιλ. τόννους ἔναντι τῶν 76 χιλ. τόννων ποὺ ἦταν τὸ 1979. Ἡ αὐξηση αὐτῆ τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι ἀποτέλεσμα τόσο τῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ ἰσπανικοῦ νομίσματος ὡς καί τῆς αὐξήσεως τῆς ζήτησεως ἀπὸ μὴ παραδοσιακὲς ἀγορές ὅπως ἡ Ἀλγερία, τὸ Τρινιντὰτ, κ.α.

Πάντως και κατά τό 1980 ή Ισπανική κυβέρνηση συνέχισε νά έπίδοτεϊ τίς έξαγωγές τών μεταποιημένων προϊόντων τομάτας. Συγκεκριμένα επέστρεψε τό 10 % τής όξιας FOB τοῦ τοματοπολατοῦ και τής άποφλοιωμένης τομάτας άν ήταν συσκευασμένα σε λευκασιδηρά δοχεϊτα και τό 9 % άν ήταν άλλιως συσκευασμένα.

1.2.5 Πορτογαλία

*Η παραγωγή νωπής βιομηχανικής τομάτας, κατά τό 1980, λόγω τής βροχής και τών χαμηλών θερμοκρασιών κατά τή διάρκεια τής άνοιξης, σημείωσε μία σχετικά μεγάλη κάμψη σε σχέση με τό 1979. Συγκεκριμένα έφθασε τούς 454 χιλ. τόννους έναντι τών 543 χιλ. τόννων πού ήταν τό 1979. Παρατηρήθηκε επίσης και μία μείωση τών καλλιεργουμένων εκτάσεων όπου από 19.300 εκτάρια πού ήταν τό 1979 μειώθηκαν στά 18.390 εκτάρια τό 1980.

Παρ'όλα αυτά ή παραγωγή τοματοπολατοῦ διατηρήθηκε σε ύψηλά επίπεδα (100-102 χιλ. τόννοι) ενώ ή παραγωγή άποφλοιωμένης τομάτας σημείωσε μία μικρή κάμψη (από 8,7 χιλ. τόννοι τό 1979 σε 8,0 χιλ. τόννοι τό 1980).

*Η διατήρηση σταθεροῦ επιπέδου παραγωγής παρ'όλο πού μειώθηκε ή πρωτογενής παραγωγή έξηγεϊται από τό πολύ χαμηλό βαθμό άποσχολήσεως τοῦ παραγωγικοῦ δυναμικοῦ τοῦ κλάδου. Υπολογίζεται ότι ο κλάδος λειτουργεί στά 45 % τής παραγωγικῆς του δυναμικότητας.

1.3 Κονσέρβες λαχανικῶν σε άλλες χῶρες

Δυστυχῶς γιά τό τελευταϊο χρόνια δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικῶ στοιχεϊτα γιά τήν εξέλιξη τής παγκόσμιας παραγωγῆς κονσερβῶν λαχανικῶν. Αν δεχθοῦμε όμως ότι ή εξέλιξη τής παραγωγῆς σε όργανόμενες βασικές χῶρες άντικατοπτρίζει,

σέ κάποιο βαθμό, και την εξέλιξη της διεθνοῦς παραγωγῆς, τότε θά εἶναι δυνατό νά ἔχουμε κάποια εἰκόνα γιά δλόκληρη τή διεθνή ἀγορά.

Στή βασική κλαδική Έκθεση 1981 εἶχε ἀναφερθεῖ ὅτι οἱ κυριότερες Εὐρωπαϊκές χῶρες παραγωγῆς κονσερβῶν λαχανικῶν εἶναι ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία και ἡ Ὁλλανδία. Ἡ παραγωγή κονσερβῶν λαχανικῶν σ'αυτές τίς χῶρες φαίνεται ὅτι μειώθηκε κατά τή διάρκεια τοῦ 1980.

Συγκεκριμένο ἀναφέρεται ὅτι:

Στήν Ἰταλία ἡ παραγωγή τό 1980 σημειώνει μία αὔξηση τῆς τάξεως τοῦ 2 %, φθάνοντας ἔτσι τοῦς 230,4 χιλ. τόννους. Ἡ αὔξηση αὐτή εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς αὔξησεως τῆς παραγωγῆς τῶν κονσερβῶν λαχανικῶν σέ νερό (αὔξηση 3 %), ἐνῶ ἀντίθετα ἡ παραγωγή κονσερβῶν λαχανικῶν σέ λάδι σημείωσε μία μικρή πτώση τῆς τάξεως τοῦ 0,3 %. Ἡ παραγωγή κονσερβῶν φασολῶν ἔφθασε τοῦς 68.000 τόννους τό 1980 ἔναντι 63.000 πού ἦταν τό 1979, ἐνῶ παρέμεινε σταθερή στοῦς 50.000 τόννους ἡ παραγωγή κονσερβῶν ὀσκά. Ἡ πτώση τῶν κονσερβῶν λαχανικῶν σέ λάδι ὀφείλεται κατά κύριο λόγο στή μεγάλη πτώση (10 % περίπου) στή παραγωγή τῶν ἀνάμικτων λαχανικῶν (13.500 τόννοι τό 1980). Κατά τό 1980 παρατηρεῖται ἐπίσης και μία μικρή πτώση στίς ἐξαγωγές τοῦ κλάου (3 %) μέ ἀποτέλεσμα ἡ φαινομένη ἐσωτερική κατανάλωση νά ἐμφανίζεται αὔξημένη κατά 5,2 % περίπου (τό 1979 ἡ φαινομένη κατανάλωση ἔφθασε τοῦς 219,1 χιλ. τόννους ἐνῶ τό 1980 τοῦς 230,5 χιλ. τόννους).

Στή Γερμανία, ἡ παραγωγή φαίνεται νά σημειώνει μία κάμψη. Τό 1980 ἡ παραγωγή ὀσκά και φασολαῶν ἔφθασε τοῦς 51 χιλ. τόννους σημειώντας μία κάμψη κατά 12 % σέ σχέση μέ τό προηγούμενο χρόνο. Ἀντίθετα ἡ παραγωγή τῶν ὑπολοίπων

κονσερβών λαχανικών παρέμεινε σε σταθερά επίπεδα (110 χιλ. τόννοι). Σημειώνεται πάντως ότι το 1977 η παραγωγή αυτής της κατηγορίας είχε φθάσει τους 146 χιλ. τόννους ^{1/}.

Στη Γαλλία η συνολική παραγωγή του κλάδου έφθασε κατά το 1979 τους 1.176,2 χιλ. τόννους έναντι 1.219,7 χιλ. τόννων πού ήταν το 1978. (Συμπεριλαμβάνεται σ'αυτά τα στοιχεία και η παραγωγή τομάτας).

*Αναλυτικά η παραγωγή κονσερβών λαχανικών στη Γαλλία κατά την περίοδο 1975-1979 έμφανίζεται στο παρακάτω πίνακα 6.

Πίνακας 6

Παραγωγή κονσερβών λαχανικών στη Γαλλία 1975-1979 (χιλ. τόννοι)

Προϊόντα	1975	1976	1977	1978	1979
*Αρακάς	300,6	150,0	261,7	229,1	255,1
Φασολάκι (GREEN)	35,2	34,1	33,9	41,0	35,1
Φασολάκι (FRENCH)	203,1	93,1	224,8	252,4	225,7
Φασολάκι (BUTTER)	10,3	10,6	12,7	16,3	16,1
Φασολάκι (FLAGOLET)	41,9	33,8	52,6	72,1	45,6
Φασολάκι (Λοιπά)	27,2	26,7	23,9	19,7	19,3
*Ανάμικτα λαχανικά	76,5	74,0	51,0	80,9	70,6
Επανάκι	23,1	30,2	27,2	26,0	19,1
Σπαράγγι	2,8	4,3	3,5	3,3	1,9
Σέλινο	28,0	26,1	35,8	23,3	19,2
Τομάτα	76,8	52,5	57,4	92,1	96,1
Μανιτάρια	106,7	104,7	120,6	121,2	132,3
Λοιπά	219,7	186,7	244,2	242,3	238,1
ΣΥΝΟΛΟ	1.152,0	826,8	1.149,3	1.219,7	1.176,2

Πηγή: Γαλλικό *Υπουργείο Γεωργίας

^{1/} Τα στοιχεία αυτά αφορούν παραγωγή από μονάδες με προσωπικό άνω των 20 ατόμων.

Από τόν πίνακα αυτό παρατηρείται ότι τό φασολάκι παραμένει τό βασικό προϊόν του κλάδου και ακολουθεῖ ὁ ἀρακάς και τό μανιτάρια. Σημειώνεται ἔπίσης ότι ἡ παραγωγή φαίνεται νά σταθεροποιεῖται στά ἐπίπεδα του 1975 (κατά τό 1976 ἡ μεγάλη πτώση τῆς παραγωγῆς ἀποδίδεται στη ξηρασία πού παρατηρήθηκε τή περίοδο αὐτή).

Κατά τό 1980, χωρίς νά ὑπάρχουν ἀκόμα ἔπισημα στοιχεῖα ἐκτιμᾶται ότι ἡ παραγωγή σημείωσε μία κάμψη λόγω τῶν κακῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Ὑπολογίζεται ότι σέ ὅλα τά προϊόντα θά μειωθεῖ ἡ παραγωγή ἀπό 10 ἕως 20 % μέ ἔξαιρηση ἴσως τό μανιτάρια. Ἀντίθετα ἡ ἐσωτερική ζήτηση φαίνεται νά σημείωσε μία μικρή αὐξηση τῆς τάξεως του 2 %. Ὁ ἴδιος ρυθμός αὐξήσεως τῆς ζήτησεως ἀνομένεται ότι θά παρατηρηθεῖ και στόν ἐπόμενα χρόνια.

1.4 Συμπεράσματα

Από τήν ἀνάλυση πού προηγήθηκε φαίνεται ότι ἡ διεθνῆς παραγωγή, τόσο τῶν μεταποιημένων τοματσειδῶν, ὅσο και τῶν κονσερβῶν λαχανικῶν, σημείωσε τό 1980 μία κάμψη. Ἡ μείωση αὐτή φαίνεται νά εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀντίστοιχης μείωσης τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς πού και αὐτή μέ τή σειρά της ἦταν ἀποτέλεσμα ὄχι τόσο τῶν κακῶν καιρικῶν συνθηκῶν ὄλλα τῆς μείωσης τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων (στή περίπτωση τῆς τομάτας, πού ἀποτελεῖ ὄλλωστε και τή βασική πρώτη ὕλη γιά τόν ἐλληνικό κλάδο).

Γιά τόν ἐλληνικό κλάδο οἱ προβλέψεις γιά τό 1982 τουλάχιστον, δέν εἶναι κακές. Ἐκτιμᾶται ότι κάποιο μέρος τῆς πτώσης τῆς διεθνοῦς παραγωγῆς στά μεταποιημένα προϊόντα τομάτας ἦταν συνέπεια τῶν κακῶν καιρικῶν συνθηκῶν, γεγονός

πού επέδρασε στη μείωση των ελληνικών αποθεμάτων, πράγμα που θα βοηθήσει στην αύξηση των επιπέδων ελληνικής παραγωγής το 1982.

Στα επόμενα χρόνια ο ελληνικός κλάδος θα αντιμετωπίσει σημαντικά προβλήματα. Ανεξάρτητα της απόφασης της Κοινότητας για την επιβολή ή όχι QUOTAS στη παραγωγή (αυζητείται ότι τελικά θα επιβληθούν τέτοια QUOTAS για το 1982), η διεθνής συγκυρία δεν θα επιτρέψει περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου. Με τις καλύτερες των προϋποθέσεων θα θεωρηθεί επιτυχία αν κατορθωθεί η σταθεροποίηση της ελληνικής παραγωγής σ' ένα επίπεδο γύρω στους 170 χιλ. τόνους τοματοπολτού έτησίως. Όλα αυτά με τη βασική προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει κάποια ούσιαστική μεταβολή στη δομή του ελληνικού κλάδου ^{1/} -.

Ένα πράγμα το οποίο θα πρέπει να προβληματίσει, αν όχι ολοκληρωτόν τον ελληνικό κλάδο, τουλάχιστον όρισμένες "ηγέτιδες" επιχειρήσεις του είναι και η πιθανότητα στροφής προς άλλα προϊόντα. Ενδεικτικά, εάν εναλλακτικές κατευθύνσεις παραγωγής για αναπροσανατολισμό, αναφέρονται τα εξής προϊόντα: PASSATO DI POMODORO, TOMATO POWDER, TOMATO FLAKES. Κύριο χαρακτηριστικό των προϊόντων αυτών είναι ότι αποτελούν πρώτη ύλη για τις βιομηχανίες ειδικών τροφίμων (πίτσες κλπ.). Το γεγονός αυτό τους προσδίδει μια ειδική ζήτηση με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός να είναι σχετικά μειωμένος. Για παράδειγμα αναφέρεται η περίπτωση της Πορτογαλίας

1/ Μια τέτοια "ούσιαστική αλλαγή" θα ήταν η αύξηση της παραγωγής αποφλοιωμένης τομάτας που αποτελεί άλλωστε και το κυριότερο προϊόν του κλάδου διεθνώς. Μια τέτοια μεταβολή θεωρείται όμως ότι πολύ δύσκολα θα πραγματοποιηθεί λόγω των αντικειμενικών δυσκολιών που υπάρχουν (η αγορά της ΕΟΚ έχει καταληφθεί από 'Ιταλία-Ισπανία κ.α.).

πού εξάγει στις Η.Π.Α. (πού όπως είδαμε νωρίτερα αποτελούν τή σπουδαιότερη τοματοπαραγωγό χώρα τού κόσμου) TOMATO POWDER).

Ἡ ανάπτυξη επίσης ἀπὸ τῆς ὑπάρχουσας βιομηχανίας τοματοπολτοῦ-ἀποφλοιωμένης τομάτας καί μίας βιομηχανίας ἐτοιμῶν φαγητῶν ὅπου θά εἶναι δυνατή ἡ χρησιμοποίηση τῆς τομάτας σάν πρώτης ὕλης πιθανῶς νά παρουσιάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον. Πρῶτον διότι θά μπόρουν νά αὐξήσουν τή γκάμα τῶν προϊόντων καί νά ἐκμεταλλεῖσθαι σέ μεγαλύτερο βαθμὸ τῆς ἀγορῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅπου σήμερα τοποθετοῦν προϊόντα τομάτας μόνο καί δεύτερον διότι θά δημιουργήσουν μία ἐπιπλέον ζήτηση γιὰ τὰ μεταποιημένα τοματοειδῆ. Σημειώνουμε ὅτι τῆ προσπάθεια αὐτή ἔχει ἤδη ξεκινήσει μία ἀπὸ τῆς μεγαλύτερες ἐλληνικῆς ἐπιχειρήσεις τοῦ κλάου (πού ἔχει μάλιστα σαφῶς ἐξαγωγικὸ προσανατολισμὸ). Συγκεκριμένα βρισκεται στή φάση τῆς ὑλοποίησης ἡ ἴδρυση μίας μονάδας σέ συνεργασία μὲ ξένους ἐπενδυτῆς γιὰ τὴ παραγωγή ἰχθυηρῶν σέ κονσέρβες.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπόλοιπα προϊόντα τοῦ κλάου (κονσέρβες λαχανικῶν) πιστεύουμε ὅτι δὲν θά ὑπάρξει καμμία μεταβολὴ σὲ προσεχῆς μέλλον. Τὸ μικρὸ μέγεθος τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, σέ συνδυασμὸ μὲ τὴν χαμηλὴ ποιότητα δὲν ἀφήνουν μεγάλα περιθώρια ἀναπτύξεως. Ἄλλωστε ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα κατεψυγμένα ἀποβαίνει σαφῶς ὑπὲρ τῶν κατεψυγμένων.

2. Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

2.1 Έξαγωγές τοματοπολτοῦ-ἀποφλοιωμένης τομάτας

Κατά τὸ 1980 οἱ ἐλληνικές ἐξαγωγές τοματοπολτοῦ σύμφωνα μὲ στοιχεῖα τῆς ΕΣΥΕ, ἔφθασαν τοὺς 130.116 τόννους, ποσότητα πού ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη πού ἐξήχθη ποτέ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτο ὀκτώμηνο τοῦ 1981, γιὰ τὰ ἄποῖα ὑπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεῖα, παρατηρεῖται ὅτι οἱ ἐξαγωγές ἔφθασαν τοὺς 58 χιλ. τόννους περίπου, ποσότητα μικρότερη τῆς ἀντίστοιχης περιόδου τοῦ 1980. Μόνο στὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1980 εἶχαν ἐξαχθεῖ 59 χιλ. τόννοι). Ἡ ἐξέλιξη τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν τοματοπολτοῦ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς τελευταίας δεκαετίας ἐμφανίζεται στὸ παρακάτω πῖνακα 7.

Πῖνακας 7

Ἐξαγωγές ἐλληνικοῦ τοματοπολτοῦ

(χιλ. τόννοι)

1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	Ἄθροισμα
59,6	62,2	62,6	76,1	100,2	89,3	83,3	103,1	130,1	58,0	

Πηγή: Ὑπουργεῖο Γεωργίας-ΕΣΥΕ

Ἡ διαχρονικὴ αὐξηση τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν μπορεῖ νὰ ἀποδοθεῖ στὴν κάποια μείωση τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς τοματοπολτοῦ ἀλλὰ καὶ στὴ μεταλύτερη ἀπορροφητικότητα τῶν ἐκτός ΕΟΚ χωρῶν. Πράγματι, παρὰ τὴν ἐπικείμενη ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὴν Κοινότητα, ἡ ΕΟΚ συνέχιζε καὶ τὸ 1980 νὰ ἀπορροφᾷ τὶς ἴδιες ἀκριβῶς ποσότητες πού ἀπορροφοῦσε καὶ νωρίτερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Συγκεκριμένα

Η γεωγραφική κατανομή των ελληνικών εξαγωγών τοματοπολτού είχε κατά το 1980 την εξής διάρθρωση:

Χώρες ΕΟΚ: 40,1 χιλ. τόνοι ή 30,82 % των ελληνικών εξαγωγών.

Λοιπές χώρες: 90 χιλ. τόνοι ή 69,12 % των ελληνικών εξαγωγών.

Τά αντίστοιχα στοιχεία για το 1979 ήταν:

Χώρες ΕΟΚ: 40,7 χιλ. τόνοι ή 39,5 % και

Λοιπές χώρες: 62,3 χιλ. τόνοι ή 60,5 %.

Η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι βελτιώθηκε κάπως μέσα στο 1981, που αποτέλεσε και το πρώτο χρόνο πλήρους συμμετοχής στη Κοινότητα. Από το σύνολο των 58 χιλ. τόνων που εξήχθησαν το πρώτο όκτώμηνο του 1981, μία ποσότητα 24 χιλ. τόνων περίπου εξήχθη προς τις χώρες της Κοινότητας (πιοσστό δηλαδή 41 % περίπου).

Ανάμεσα στις χώρες της ΕΟΚ ή Αγγλία εξακολουθεί να αποτελεί το κυριότερο "πελάτη" ελληνικού τοματοπολτού. Το 1980 η αγγλική αγορά απορρόφησε 20 χιλ. τόνους περίπου (τό 50 % των ελληνικών εξαγωγών προς τη Κοινότητα) και ακολούθησε η Δυτ. Γερμανία και η Ολλανδία. (Τό ότι και η Αγγλία και η Ολλανδία αποτελούν τους βασικούς πελάτες του ελληνικού κλάδου στις χώρες της ΕΟΚ είναι μία ένδειξη της ύψηλης ποιότητας του ελληνικού προϊόντος).

Από τις υπόλοιπες τρέτες χώρες, ή Λιβύη αποτελεί τό βασικό αγοραστή. Τό 1980, ή Λιβύη απορρόφησε 24 χιλ. τόνους περίπου, ένδ τό πρώτο όκτώμηνο του 1981 είχε απορροφήσει 15 χιλ. τόνους. Τό γεγονός αυτό οφείλεται στην εξαγωγική δραστηριότητα μίας εταιρείας, ή όποια διατηρεί όριστες σχέσεις μέ τό έμπορικό

κύκλωμα της Λιβύης. Η προσπάθεια διατήρησης της αγοράς αυτής σε κάποια μακροχρόνια βάση οδήγησε τους φορείς της ελληνικής εταιρείας στην απόφαση να δεχθούν συμμετοχή Λίβυων επιχειρηματιών στην υπάρχουσα επιχείρηση καθώς και σε νεοϊδρυθευσαμένη μονάδα παραγωγής ετοίμων φαγητών σε κονσέρβες.

Οι εξαγωγές ελληνικής αποφλοιωμένης τομάτας παρουσίασαν το 1980 μία πτώση που πιθανώς θα συνεχιστεί και το 1981.

Συγκεκριμένα οι εξαγωγές το 1980 έφθασαν τους 3,7 χιλ. τόννους έναντι των 8 χιλ. τόννων που ήταν το 1979, ενώ το πρώτο οκτάμηνο του 1981 μόλις έφθασαν τους 2,5 χιλ. τόννους. Η πτώση αυτή των εξαγωγών που σε κάποιο βαθμό φαίνεται έντυπωμα απόδοσης αποκλειστικά στη μειωμένη ανταγωνιστικότητα του ελληνικού κλάδου (σε σχέση με τους βασικούς ανταγωνιστές μας, τους Ιταλούς) στην αγορά της ΕΟΚ, όπου κατά κανόνα τοποθετούνται τα ελληνικά προϊόντα. (Το 1980 η ΕΟΚ απορρόφησε γύρω στα 80-85 % των ελληνικών εξαγωγών εκ των οποίων μόνο η Γαλλία αντιπροσώπευε το 74 %).

2.2 Οι προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων τομάτας

Ανεξάρτητα της σημαντικής αύξησης που παρουσίασαν οι ελληνικές εξαγωγές τοματοπολτού το 1980, οι προοπτικές δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές, αν ληφθεί υπόψη το μέγεθος της ελληνικής παραγωγής και της εσωτερικής αγοράς. Η εισόδος της Ελλάδας στην κοινότητα δεν φαίνεται ότι ακολουθήθηκε από σημαντική αύξηση των εξαγωγών μας προς την αγορά αυτή. Εάν κυριότερος λόγος για το φαινόμενο αυτό, είναι η μειωμένη ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τοματοπολτού, μειωμένη ανταγωνιστικότητα που οποσδήποτε ενισχύεται και από το τρόπο

καταβολής της καινοτικής βοήθειας. Ένας παράγοντας π.χ. που οδηγεί σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων απέναντι των κοινοτικών, είναι η σημαντική διαφορά στο κόστος συσκευασίας (κόστος λευκοσιδηρών δοχείων) σε βάρος των ελληνικών προϊόντων ^{1/}. Η διαφορά αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη στο τρόπο υπολογισμού της καινοτικής βοήθειας στη μεταβατική τουλάχιστον περίοδο. Ένας ακόμη παράγοντας που οδηγεί σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα είναι η αποθήκευση του ελληνικού τοματοπολτού σε λευκοσιδηρά δοχεία των 5 KG. Η λήψη μιας παραγγελίας από το εξωτερικό με συγκεκριμένες προδιαγραφές (διαφορετικός βαθμός συμπυκνώσεως, άλλη συσκευασία) αναγκάζει τις εταιρείες να χρησιμοποιήσουν την υπάρχουσα συσκευασία για να επανεπεξεργαστούν ή επανασκευάσουν το τοματοπολτό σύμφωνα με τις ειδικές προδιαγραφές της παραγγελίας. Έτσι η χρησιμοποίηση της συσκευασίας καταλήγει σε σημαντικό κόστος που οδηγεί σε μείωση της ανταγωνιστικότητας. Το πρόβλημα αυτό της αποθήκευσης του τοματοπολτού έχει λυθεί σ' όλες τις κοινοτικές παραγωγές χώρες αλλά και σε όρισμένες ελληνικές επιχειρήσεις, είτε με τη μέθοδο των πλαστικών σακκών που αναφέρθηκε νεώτερα, είτε με τη μέθοδο της αποθήκευσης εν κενώ σε μεγάλα σιδερένια βαρέλια.

Ανεξάρτητα πάντως από τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τοματοπολτού (ανταγωνιστικότητα που θα πρέπει να βελτιωθεί με τη πάροδο της μεταβατικής περιόδου των 7 ετών), η καινοτική αγορά δεν φαίνεται ότι θα μπορεί να απορροφήσει περισσότερο από 50 χιλ. τόννους ελληνικού τοματοπολτού το χρόνο. Στην άποψη αυτή καταλήγαμε λαμβάνοντας υπόψη τον ισχυρό ανταγωνισμό που υπάρχει σ' αυτή την αγορά και στην επικείμενη είσοδο της Ισπανίας και Πορτογαλίας στην

^{1/} Σύμφωνα με απόψεις εκπροσώπων του κλάδου και αρμοδίων φορέων του Υπουργείου Γεωργίας παρατηρείται μία διαφορά της τάξεως του 10-12 % στο κόστος συσκευασίας μεταξύ Ιταλικών και ελληνικών προϊόντων (τά Ιταλικά είναι φθηνότερα).

ΕΟΚ. Έκ τῶν πραγμάτων ἡ προσπάθεια πρέπει νά στραφεῖ πρὸς τῖς "τρίτες" χώρες, ὥστε σάν προσπάθεια διατηρήσεως τῶν ἤδη γνωστῶν ἀγορῶν, ὅσο καί σάν προσπάθεια ἐξερευνήσεως νέων ἀγορῶν. Τὸ γεγονός ὅτι στίς περισσότερες ἀπ' αὐτές τῖς χώρες δέν ὑπάρχει παραγωγή νωπῆς τομάτας ἀποτελεῖ μία ἐνδειξη γιὰ τὴν δύναμη τῆς βιομηχανίας τῶν χωρῶν αὐτῶν νά ὑποκαταστήσουν τῖς εἰσαγωγές με ἐγχώρια παραγωγή, ἄρα καί τῶν μακροχρονίων προοπτικῶν τῶν ἐξαγωγῶν μας σ' αὐτές τῖς χώρες.

Ὅσον ἀφορᾷ τῖς προοπτικές τῆς ἀποφλοιωμένης τομάτας, ἡ μείωση τῶν ἐξαγωγῶν μας κατὰ τὰ 1980 καί 1981 φαίνεται ὅτι προδικάζει καί τὴ μελλοντικὴ πορεία τοῦ προϊόντος αὐτοῦ στίς ἀγορές τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀύξηση τῶν ἐξαγωγῶν συνεπάγεται καλύτερη τοποθέτηση σὲ ἀγορές ὅπου ἡ ποιότητα καί ἡ διαφήμιση παίζουν πρωταρχικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωση τῆς ζήτησεως, ἐφόσον ἡ ἀποφλοιωμένη τομάτα χρησιμοποιεῖται κατὰ κανόνα ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τῶν νοικοκυριῶν. Οἱ ἀπαιτήσεις αὐτές ὅμως φαίνεται ὅτι εἶναι ἰδιαίτερα αὐξημένες γιὰ τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα, ἀφοῦ ἡ καινοστικὴ φορὰ ἔχει ἤδη καταληφθεῖ ἀπὸ ἰταλικά καί ἰσπανικά προϊόντα (μὲ συνέπεια ἡ εἴσοδος τῶν ἑλληνικῶν νά ἀπαιτεῖ αὐξημένο κόστος).

2.3 Οἱ ἐξαγωγές κονσερβῶν λαχανικῶν τὸ 1980

Οἱ ἐξαγωγές κονσερβῶν λαχανικῶν πλησίσαν τὸ 1980 τοὺς 4,5 χιλ. τόννους (ἀπὸ τοὺς ἀποφαυς 1.000 τόννοι ἦταν οἱ ἐξαγωγές κονσερβῶν μπάμινας καί οἱ ὑπόλοιποι 3,5 χιλ. τόννοι ἀφοροῦσαν διάφορα λαχανικά). Δέν παρουσιάστηκε ὀχλοδὴ, σὲ σχέση με τὰ προηγούμενα χρόνια, καμμία οὐσιαστικὴ μεταβολὴ στὴν ἐμπορία τῶν προϊόντων αὐτῶν στίς ἀγορές τοῦ ἐξωτερικοῦ. Οἱ ἑλληνικὲς κονσερβὲς λαχανικῶν καταναλώνονται ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ πληθυσμὸ στίς διάφορες εὐρωπαϊκὲς καί ἀμερικαν-

νικές πόλεις και οι προοπτικές βελτιώσεως της θέσεως των α'αυτές τής αγοράς είναι μάλλον ανύπαρκτες. 'Ο ανταγωνισμός α'διδόκληρο τή διεθνή αγορά, όπως άλλωστε είδαμε και στο πρώτο τμήμα τής παρούσης 'Εκθέσεως (στοιχεύα παγκόσμιας παραγωγής κονσερβών λαχανικών) είναι πολύ έντονος, πούδέν αφήνει κανένα σχεδόν περιθώριο γιά τήν επίβλεψη τών σημερινών ελληνικών προϊόντων.

3. ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΛΑΔΟ

3.1 Μεταποιημένα προϊόντα ταμάτας

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας μέσα στο 1981 έγιναν επενδύσεις της τάξεως των 250 εκατ. δρχ. για τήν εκσυγχρονισμό και επέκταση 3 εργοστασίων παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων ταμάτας. Οι επενδύσεις αυτές αφορούσαν τρεις επεκτάσεις των εργοστασίων της ΛΑΒ Α.Ε., της ΜΑΚΩΝ Α.Ε. και της ΑΔΕΛΦΑΝ.

Υπολογίζεται ότι με τις επενδύσεις αυτές αυξήθηκε ή συνολική δυναμικότητα του κλάδου κατά 30-35.000 τόννους περίπου. Σημειώνεται ότι οι επενδύσεις αυτές δεν έχουν υπαχθεί στα έγκριθέν από τήν Κοινότητα, Τομεακό Πρόγραμμα μεταποιημένων άπωροκηπευτικών ^{1/} με αποτέλεσμα να μην υπαχθούν και στις ευεργετικές διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου 116/81.

Εκτός από τις παραπάνω επενδύσεις, επεκτάσεις, τέλειωσε μέσα στο 1981 και μία επένδυση ίδρύσεως νέου εργοστασίου. Η νέα μονάδα είναι εγκατεστημένη στο Δομακό του νομού Φθιώτιδος και είναι δυναμικότητας 20 χιλ. τόννων περίπου ετησίως. Φορέας της επενδύσεως είναι η εταιρεία Δ.ΝΟΜΙΚΩΣ Α.Ε., η οποία ήδη διατηρεί μία ακόμα μονάδα στο Άλιφαρτο Βοιωτίας. Η συνολική επένδυση υπολογίζεται ότι έφθασε τό 200 εκατ. δρχ.

Τέλος επενδύσεις συνολικής αξίας 100 εκατ.δρχ. έγιναν σε 3 εργοστάσια (2 της Δ.ΝΟΜΙΚΩΣ Α.Ε. και στη ΚΩΠΑΣΙ Α.Ε.) για αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού για τή συσκευασία του τοματοπολτού σε πλαστικούς σάκκους.

^{1/} Σύμφωνα με τό Τομεακό αυτό πρόγραμμα απαγορεύεται ή χρηματοδότηση επενδύσεων που αποβλέπουν στην επέκταση εργοστασίων παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων ταμάτας.

*Όσον αφορά τις επενδύσεις που έγιναν ή που άρχισαν να πραγματοποιούνται το περασμένο χρόνο (1981) στο χώρο των κονσερβών λαχανικών παρατηρούνται τα εξής:

*Υπήχθησαν στις διατάξεις του Ν 1116/81 δύο επενδύσεις για την ίδρυση και επέκταση μονάδων κονσερβοποίησης λαχανικών. Η μία επένδυση αφορά την ίδρυση μονάδας στο νομό Ροδόπης (έπαρχία Σάπων) συνολικού ύψους 31 εκατ. δρχ. Η μονάδα αυτή θα δραστηριοποιηθεί στη παραγωγή διατηρημένων λαχανικών (άγγουράκια, σπαράγγι, τοματοπιπεριά, κουνουπίδι). Η παραγωγή δυναμικότητα ανέρχεται σε 20 τόννους/ώρα, και η επένδυση προβλέπεται να έχει αποπερατωθεί το πρώτο εξάμηνο του 1982.

*Η δεύτερη επένδυση αφορά επέκταση της υπάρχουσας εταιρείας ΑΓΡΟ ΑΦΟΙ Ε. ΣΕΡΒΙΤΖΟΓΛΟΥ. Η μονάδα αυτή ασχολείται σήμερα με τη μεταποίηση λαχανικών (άγγουράκι, τοματοπιπεριά, διάφορα άλλα λαχανικά). Με τη νέα επένδυση ύψους 34 εκ. δρχ. προβλέπεται αύξηση της δυναμικότητας κατά 120 % περίπου. (Τονίζουμε πάντως ότι η κύρια δραστηριότητα της μονάδας είναι η παραγωγή τουρσιού).

Τέλος, μία αξιόλογη επένδυση στο χώρο της κονσερβοποίησης μανιταριών βρίσκεται εν εξέλιξει στο νομό Ρεθύμνου της Κρήτης. Η συνολική επένδυση είναι ύψους 115 εκατ. δρχ. και προβλέπεται να έχει αποπερατωθεί τους πρώτους μήνες του 1983. Η παραγωγική δυναμικότητα θα είναι 1.240.000 ΚΓΡ ετησίως ενώ η ετήσια παραγωγή κονσερβών μανιταριών θα αποτελεί το 80-85% της συνολικής παραγωγής (το υπόλοιπο θα αποτελείται από συσκευασία νωπών μανιταριών. Η επένδυση αυτή έχει ήδη ύπαρξει στις ευεργετικές διατάξεις των νόμων 4171/61 και 849/1978.

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

1.1982/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

II. ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

Ιανουάριος 1982/Συμπλήρωμα ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

ΠΡΟΙΟΝ: ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ

1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟ 1980

1.1 Παραγωγή κονσερβών φρούτων στην Ελλάδα

Κατά τό 1980 παρατηρήθηκε μία αύξηση τής παραγωγής σέ όλες τίς κατηγορίες τών κονσερβών φρούτων. Συγκεκριμένα, γιά τό σύνολο τής παράγωγής τοῦ κλάδου παρατηρήθηκε μία μέση αύξηση τής τάξεως τοῦ 22%.

Ὁ Πίνακας 1 ποῦ ἀκολουθεῖ δίνει μία εἰκόνα γιά τό ὕψος τής παραγωγής σέ σχέση μέ τήν ἀντίστοιχη σέ προηγούμενα χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Παραγωγή κονσερβών φρούτων (χιλ. τόνοι)

	1976	1977	1978	1979	1980	Μεταβολή 1980/79 %
Ροδάκινα	101,4	86,5	130,0	130,0	150,0	+15%
Βερούκοκκα	38,4	52,5	22,0	60,0	80,0	+33%
Λοιπά φρούτα (Φράουλα-βύσ- σινο, ἀχλάδι κλπ.)	7,3	9,7	13,0	15,0	20,0	+33%
Σύνολο	147,0	148,7	165,0	205,0	250,0	+22%

Πηγή: Ὑπουργεῖο Γεωργίας.

Ἡ μεγάλη ποσοστιαία αύξηση στή περίπτωση τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων όφείλεται, κατά κύριο λόγο, στήν εξέλιξη τῶν εξαγωγῶν, τόσο τό 1979 όσο καί στή διάρκεια τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1980, σέ συνδυασμό μέ τό ὅτι ἔχουν πιά περιοριστεῖ οὐσιαστικά τά ἀποθέματα, λόγω τῆς κακῆς παραγωγῆς τοῦ 1978. Ἡ ἐπίσης μεγάλη ποσοστιαία αύξηση τῆς κατηγορίας "λοιπά φρούτα" όφείλεται στήν αύξηση τῆς παραγωγῆς κονσερβῶν φράουλας πού τό 1980 πλησίασε τούς 15 χιλ. τόννους.

Ὅσον ἀφορᾷ τή παραγωγή τῶν κονσερβῶν ροδακίνων, ἐκτός ἀπό τήν κατά 15% αύξηση πού παρατηρήθηκε τό 1980 σέ σχέση μέ τό 1979, σημειώθηκε καί μία "έσωτερική" διαφοροποίηση. Συγκεκριμένα, ἡ παραγωγή τῶν συμπυρήνων ροδακίνων πλησίασε τούς 110-115 χιλ. τόννους, ἐνῶ ἡ παραγωγή τῶν ἐκπυρήνων τούς 30-35 χιλ. τόννους. Τό 1979 εἶχε παρατηρηθεῖ σχεδόν τό αντίθετο. Ἡ ἐξήγηση βρίσκεται στή μεγάλη παραγωγή τῶν νωπῶν συμπυρήνων ροδακίνων, ἔτσι ὥστε ἡ ποικιλία ELBERTA νά μή βιομηχανοποιηθεῖ σχεδόν καθόλου. Τό γεγονός αὐτό εἶχε σημαντική επίδραση στή ποιότητα τοῦ τελικοῦ προϊόντος, ἐφ' ὅσον γιά πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκαν στή μεταποίηση τόσες μεγάλες ποσότητες τῆς κατ' ἐξοχή βιομηχανικῆς ποικιλίας. Ἐκφράζονται πάντως ὀρισμένες ἐπιφυλάξεις γιά τήν ἀκρίβεια τῶν στοιχείων τοῦ Ἰπ. Γεωργίας πού ἀναφέρονται στή παραγωγή τῶν κονσερβῶν ροδακίνου.

Γιά τό 1981, παρ' ὅτι τελείωσε ἡ περίοδος, δέν υπάρχουν ἀκόμα ἐπίσημα, ἤ ἔστω καί προσωρινά, στοιχεία. Διάφορες ἐκτιμήσεις ἀναφέρουν πάντως ὅτι παρατηρήθηκε μία πτώση στή παραγωγή ὅλων τῶν προϊόντων τοῦ κλάδου. Ἡ παραγωγή κονσερβῶν ροδακίνων ὑπολογίζεται ὅτι θά φθάσει τελικά τούς 130 χιλ. τόννους (ἀπό

τούς οποίους 50 χιλ. τόννοι θά είναι έκπύρηνα), τών βερυκόκκων τούς 70 χιλ. τόννους καί τής φράουλας τούς 10 χιλ. τόννους. Ἡ πτώση αὐτή τής παραγωγῆς ὀφείλεται σ' ἓνα μεγάλο βαθμό στήν αὐξημένη παραγωγή τοῦ 1980 πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα δημιουργία ὑψηλῶν ἀποθεμάτων.

1.2 Παραγωγή κονσερβῶν φρούτων σέ ἄλλες χῶρες

Σύμφωνα μέ στοιχεῖα τοῦ United States Department of Agriculture, ἡ παγκόσμια παραγωγή κονσερβοποιημένων φρούτων καί παρασκευασμάτων ἀπό φρούτα παρουσίασε τό 1980 μία μείωση κατά 13% περίπου σέ σχέση μέ τό 1979. Ἡ μείωση αὐτή ἴσως νά εἶναι φαινομενική μόνο, ἐφ' ὅσον στά στοιχεῖα τοῦ 1980 δέν συμπεριλαμβάνονται στοιχεῖα παραγωγῆς γιά ὀρισμένα προϊόντα. Γιά παράδειγμα, δέν συμπεριλαμβάνεται ἡ παραγωγή σάλτσας μήλου τῶν Η.Π.Α. πού τό 1979 ἔφθασε τά 12.742 χιλ. χαρτοκιβώτια. Ὁ Πίνακας 2 δίνει μία εἰκόνα γιά τήν ἐξέλιξη τής παγκόσμιας παραγωγῆς στή περίοδο 1975-1980.

1.2.1 Παραγωγή κονσερβῶν φρούτων στίς Η.Π.Α.

Ἡ παραγωγή κονσερβῶν φρούτων στίς Η.Π.Α. ἔφθασε κατά τό 1980 τά 60,57 ἑκατ. χαρτοκιβώτια (περίπου 1.500 χιλ. τόννοι), ἐναντι τῶν 57,33 ἑκατ. πού ἦταν τό 1979. Ὁ Πίνακας 3 παρουσιάζει τήν ἐξέλιξη τής παραγωγῆς τῶν βασικῶν προϊόντων τοῦ κλάδου κατά τή περίοδο 1975-1980.

Εἰδικώτερα τό 1980 παρατηρήθηκε μία αὐξηση τής παραγωγῆς γιά ὄλες τίς βασικές κατηγορίες τῶν κονσερβῶν φρούτων. (Μείωση τής παραγωγῆς παρατηρήθηκε μόνο στίς κονσερβές κερασιῶν).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Παγκόσμιος παραγωγή κονσερβών φρούτων σε χιλιάδες χαρτοκιβώτια τών 24 κονσερβών του 1 Κgr.

Χώρες	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Αργεντινή	2.840	4.875	4.035	2.155	2.443	2.121
Αυστραλία	8.914	6.111	5.951	6.252	7.518	7.241
Καναδάς	1.761	1.377	1.458	1.596	2.021	862
Χιλή	510	423	439	512	861	575
Γαλλία	2.515	3.622	2.556	3.052	3.417	3.304
Δ. Γερμανία	2.993	3.796	2.829	4.093	4.206	6.628
Ελλάδα	4.076	6.374	6.460	6.634	7.457	8.021
Ιταλία	4.663	6.444	6.136	6.411	7.524	6.613
Ιαπωνία	4.420	4.153	3.840	2.997	3.986	3.293
Ν. Αφρική	10.356	10.173	10.123	9.182	10.281	11.860
Ισπανία	1.400	1.900	900	1.900	1.000	825
Η.Π.Α.	72.198	66.449	71.037	62.180	72.489	60.566
Σύνολο	116.646	115.697	115.764	106.970	123.203	109.909

Πηγή: USDA FCAN 1-81, May 81.

Εντύπωση προκαλεί ή πολύ χαμηλή παραγωγή κονσερβών φρούτων της Ισπανίας (20.000 τόνοι περίπου). Θα πρόκειται προφανώς περί λάθους, αφού διασταυρωμένες πληροφορίες από άλλες πηγές ανεβάζουν την συνολική παραγωγή της Ισπανίας σε 80-90 χιλ. τόννους κατά μέσο όρο ετησίως.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Παραγωγή κονσερβών φρούτων στις Η.Π.Α. (σέ χιλ. χαρτοκιβώτια)

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Ροδάκινα (συμπύρηνα)	25.691	22.783	27.568	19.874	24.053	24.990
Ροδάκινα (έκπύρηνα)	3.293	2.028	1.649	1.538	1.787	1.774
Φρουτοσαλάτα	14.968	14.854	15.139	13.857	16.960	18.041
Μήλα	1.117	1.852	2.008	2.089	2.413	n.a.
Σάλτσα μήλου	9.588	8.911	10.671	11.562	12.742	n.a.

Πηγή: USDA.

Γεγονός πάντως είναι ότι η παραγωγή των Η.Π.Α. αποτελεί το 80% της παγκόσμιας παραγωγής κονσερβών μήλου και σάλτσας μήλου (1979), το 70% των κοκτέιλ φρούτων, το 58% των άχλαδιών και το 55% των ροδακίνων.

Ανεξάρτητα πάντως από το μέγεθος της παραγωγής που μπορεί να έντυπωσιάζει, η κατά κεφαλή κατανάλωση κατά το 1978 παρουσίασε μία πτώση σε σχέση με το 1970. Συγκεκριμένα, το 1970 η κατά κεφαλή κατανάλωση ήταν 7,7 Kgr., ενώ το 1979 έπεσε στα 5,9 Kgr. Ο Πίνακας 4 δίνει μία εικόνα για την κατά κεφαλή κατανάλωση των βασικών προϊόντων του κλάδου τόσο για το 1970 όσο και για το 1979.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Κατά κεφαλή κατανάλωση κονσερβών φρούτων στις ΗΠΑ

	(σε Kgr.)	
	1970	1979
Μήλα-Σάλτσα μήλου	1,8	1,2
Βερούκοκκο	0,5	0,2
Κεράσι	0,5	0,3
Κοκτέιλ φρούτων	1,5	1,3
Ροδάκινο	2,5	1,9
Αχλάδι	0,9	0,8

Πηγή: USDA.

Οί εξαγωγές του 1980 έφθασαν τούς 125.609 τόννους, σημειώνοντας μία πτώση κατά 12% περίπου σέ σχέση μέ τό 1979. Τό 46% τών εξαγωγών αὐτῶν ἀφοροῦσαν κονσέρβες ροδακίνων, τό 43% κοκτέιλ φρούτων, τό 8% κονσέρβες κεράσι, τό 2% κονσέρβα ἀχλάδι καί τό 1% κονσέρβες βερυκόκκου. Ἡ μεγαλύτερη πτώση στίς εξαγωγές παρατηρήθηκε στίς κονσέρβες ροδακίνων πρός τήν Εὐρώπη. Τό γεγονός αὐτό ὑποχρέωσε τό Μάρτιο τοῦ 81 τήν "Ἐνω-ση Κονσερβοποιῶν Ροδακίνου Καλιφόρνιας" (California Canned Peach Association), νά ἐφαρμόσει κάποιο πρόγραμμα ἐθελοντι-κῆς ἐκριθώσεως δένδρων. Μέχρι σήμερα 2.300 acres (περίπου 575 στρέμματα) ἐκριθώθηκαν. Ὑπολογίστηκε ὅτι ἡ ἀποζημίωση ἀνά acre ἔφθασε τά 750\$.

1.2.2 Νοτιοαφρικανική Ἐνωση

Ἐνῶ κατά τό 1980 ἡ παραγωγή ἔφθασε σέ ὕψος ρεκόρ (276 χιλ. τόννοι), τό 1981 παρουσιάστηκε μία μεγάλη πτώση, ἀπο-τέλεσμα τῶν κακῶν καιρικῶν συνθηκῶν (πλημμύρες) τοῦ Ἰανουα-ρίου τοῦ 1981. Ἐκτιμᾶται ὅτι ἡ συνολική παραγωγή κονσερβῶν φρούτων 1981 μειώθηκε κατά 25% περίπου σέ σχέση μέ τό 1980. Ἡ παραγωγή κονσερβῶν ροδακίνων ἔπεσε στούς 90 χιλ. τόννους, τῶν βερυκόκκων στούς 23,5 χιλ. τόννους καί τῶν ἀχλαδιῶν στούς 55 χιλ. τόννους.

Οί εξαγωγές κατά τό 1980 ἐμφανίζουν μία μικρή μείω-ση σέ σχέση μέ τό 1979. (Τό 1979 ἐξήχθησαν 9,29 ἑκατ. χαρτο-κιβώτια, ἐνῶ τό 1980 ἔπασαν στά 9,23 ἑκατ.). Ἡ πτώση αὐτή ὀφείλεται στή χαμηλότερη ἀπορροφητικότητα τῆς ἀγγλικῆς ἀγο-

ρᾶς^{1/}. Για τὸ 1981 προβλέπεται ὅτι τελικά οἱ ἐξαγωγές δέν θά ξεπεράσουν τὰ 9 ἑκατ. χαρτοκιβώτια. Ἡ ἐξέλιξη αὐτῆ τῶν ἐξαγωγῶν πού ἦταν ἀντίθετη τοῦ ἀναμενόμενου δημιουργεῖ ὀρισμένα προβλήματα στόν κλάδο. Ἔτσι κατὰ τή διάρκεια τῶν διαπραγματεύσεων πού ἔγιναν τὸ 1981 γιά τόν καθορισμό τῆς τιμῆς πού θά πληρωθεῖ ὁ παραγωγός τοῦ νωποῦ φρούτου, ἀποφασίστηκε νά μὴ δοθεῖ καμμία αὐξηση (σέ σχέση μέ τὸ 1980), προκειμένου νά διατηρήσουν κάποια ἀνταγωνιστικότητα τὰ κονσερβοποιημένα φρούτα στίς ἀγορές τοῦ ἐξωτερικοῦ^{2/}.

Μέσα στό 1981 (Ἰανουάριος), ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Langeberg ἐξαγοράζει τήν κονσερβοβιομηχανία Picardī καί ἔτσι ἐλέγχει τώρα τὸ 75% τῆς παραγωγῆς τοῦ κλάδου. (Σημειώνεται ὅτι λειτουργοῦν 16 μόνο ἐργοστάσια στόν κλάδο).

1.2.3 Αὐστραλία

Κατὰ τὸ 1980 ἡ παραγωγή κονσερβῶν φρούτων ἔφθασε τὰ 7,24 ἑκατ. χαρτοκιβώτια. Ὁ Πίνακας 5 παρουσιάζει τήν ἐξέλιξη τῆς παραγωγῆς τῶν βασικῶν προϊόντων τοῦ κλάδου (Ἐξαιροῦνται οἱ κονσέρβες ἀνανά).

Ἡ πτώση τῆς παραγωγῆς πού παρατηρεῖται στή περίπτωση τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων καί ἀχλαδιῶν ὀφείλεται στήν ἀσχημη παραγωγή τῶν νωπῶν. Συγκεκριμένα, μεγάλο μέρος τῆς παραγωγῆς

1/ Τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τόν ἴδιο χρόνο αὐξήθηκαν οἱ ἐλληνικές ἐξαγωγές στήν Ἀγγλία, τόσο τῶν κονσερβῶν ροδακίνων ὅσο καί τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων, δείχνει μία τάση ὑποκατάστασης μεταξύ ἐλληνικῶν καί Νοτιοαφρικανικῶν προϊόντων.

2/ Οἱ τιμές αὐτές ἦταν: 150 rands ἀνά τόννο γιά τὰ συμπύρηνα ροδάκινα, 126 rands γιά τὰ βερύκοκκα τύπου Royal καί Peeke. Ἀντίθετα αὐξήθηκε ἡ τιμή γιά τὰ ἀχλάδια ἀπὸ 115 rands σὲ 120 rands. Σημειώνεται ὅτι τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1981, 1 rand ἀντιστοιχοῦσε σέ 80 δραχ. περίπου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Παραγωγή κονσερβών φρούτων στην Αυστραλία (χιλ. τόνοι)

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Βερούκοκκα	15,5	10,1	14,5	8,1	15,3	8,1
Ροδάκινα	89,8	69,0	63,8	55,1	62,1	64,0
Άχλάδια	68,8	41,7	39,7	53,5	70,1	65,1
Κοκτέιλ φρούτων	39,9	25,7	25,0	33,0	32,8	36,3
Σύνολο	214,0	146,5	143,0	149,7	180,3	173,5

Πηγή: AUSTRALIAN CANNED FRUIT BOARD.

νωπών άχλαδιών πουλήθηκε στην αγορά των νωπών ή χρησιμοποιήθηκε από τη βιομηχανία χυμών λόγω του μικρού και άκατάλληλου μεγέθους για κονσερβοποίηση^{1/}.

Για τό 1981 ή παραγωγή προβλέπεται νά μειωθεί και νά φθάσει στό 6,84 έκατ. χαρτοκιβώτια (164 χιλ. τόνοι). Μεγάλη πτώση άναμένεται στη παραγωγή κονσερβών βερυκόκκων (θά κυμανθει στό 60% περίπου της παραγωγής του 1980) και στη παραγωγή κονσερβών άχλαδιών (θά μειωθεί κατά 25% σέ σχέση μέ τό 1980). Άντίθετα ή παραγωγή κονσερβών ροδακίνου και κοκτέιλ φρούτων θά κυμανθει στό επίπεδα του 1980.

Ή πτώση αύτή της παραγωγής (πτώση πού όπως αναφέρθηκε και στη βασική Έκθεση παρατηρείται καθόλο τό διάστημα της τελευταίας δεκαετίας), όφείλεται, κατά κύριο λόγο, στη μείωση

1/ Μέ άλλα λόγια στην Αυστραλία παρατηρείται τό αντίθετο πού συνέβαινε στην Ελλάδα, δηλαδή τό μή κατάλληλα για νωπή κατανάλωση νά χρησιμοποιούνται στίς Κονσερβοβιομηχανίες.

της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων του κλάδου στις διεθνείς αγορές. Για το 1980 σε σχέση με το 1979, παρατηρείται ότι οι εξαγωγές κονσερβών ροδακίνων μειώθηκαν κατά 28%, των κονσερβών βερυκόκκων κατά 38% και των κονσερβών άχλαδιών κατά 40%. Μόνο οι εξαγωγές κοκτέιλ φρούτων σημείωσαν κάποια αύξηση της τάξεως του 13%. Αποτέλεσμα της πτώσεως των εξαγωγών, ήταν η δημιουργία ύψηλων αποθεμάτων που σύμφωνα με εκτιμήσεις διαφόρων πηγών ήταν 700 χιλ. χαρτοκιβώτια (ή 17 χιλ. τόννοι περλίπου) περισσότερα από το 1979.

Όσον αφορά τις τιμές που πληρώθηκε ο παραγωγός του νωπού φρούτου, παρατηρείται ότι δόθηκε μία αύξηση της τάξεως του 7% κατά μέσο όρο μέσα στο 1981. Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει τις τιμές αυτές ανά προϊόν σε σύγκριση με τις τιμές που ισχύουν για το 1980.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Τιμές νωπών φρούτων στην Αυστραλία (Austral.dol./ton.)

	1980	1981
Βερούκοκκο	270	290
Συμπύρηνα ροδάκινα	210	225
Άχλάδι	150	160

Σημείωση: 1 Austral.\$ = 95 δραχ.

Πηγή: USDA.

1.2.4 Ίταλζα

Στόν Πίνακα 7 έμφανίζετ αι ή παραγωγή τών βασικών προϊόντων του Ίταλικού κλάδου στό διάστημα 1975-1980^{1/}.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Παραγωγή κονσερβών φρούτων στήν Ίταλζα (χιλ. τόννοι)

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Ροδάκινο	22,4	30,5	24,5	26,5	55,9	48,1
Βερούκοκκο	1,0	1,0	0,7	0,7	1,0	1,0
Άχλάδι	47,8	51,9	31,5	32,0	51,9	44,8
Κεράσι	6,0	5,0	5,0	4,0	5,6	6,0
Κοκτέιλ φρούτων	28,5	61,0	81,4	86,5	66,1	56,0
Λοιπά	6,0	5,0	4,0	4,0	..	..
Σύνολο	111,7	154,4	147,1	153,7	..	..

Πηγή: USDA.

Κατά τό 1980 παρατηρείται μία πτώση τής παραγωγής τών ροδακίνων, άχλαδιών καί κοκτέιλ φρούτων. Ή μείωση ατή όφείλεται: α) στόν έντονο άνταγωνισμό άπό τά νωπά πού είχε σαν άποτέλεσμα τήν έλλειψη καλής ποιότητας φρούτων για μεταποίηση, β) στό γεγονός ότι κατά τό 1979 είχαν δημιουργηθεϊ ύψηλά άποθέματα καί γ) στή χαμηλή παραγωγή τών νωπών φρούτων (τό 1980 ή παραγωγή νωπών ήταν 8% χαμηλότερη τής άντίστοιχης του 1979).

1/ Στή βασική Έκθεση παρουσιάστηκαν στοιχεία πού άφορούσαν τή συνολική παραγωγή.

Όσον αφορά τις εξαγωγές σημειώνεται ότι κατά το 1979 σημειώθηκε ρεκόρ στις εξαγωγές των κονσερβών ροδακίνων και κοκτέιλ φρούτων, ενώ οι εξαγωγές των κονσερβών άχλαδιού κυμάνθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα απ'ότι το 1976-1978. Η εξέλιξη αυτή των εξαγωγών είναι και η κυριώτερη αίτια για την υποκατάσταση που παρατηρήθηκε μεταξύ κονσερβας άχλαδιού και κονσερβας ροδακίνου από το 1978. Για το 1980 διατυπώνεται η άποψη -χωρίς να υπάρχουν επίσημα στοιχεία- ότι σημειώθηκε μεγάλη αύξηση των εξαγωγών. Η άποψη αυτή στηρίζεται στο γεγονός ότι σχεδόν εξαφανίστηκαν τα υπάρχοντα αποθέματα. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι υπάρχουν πολύ λίγες ποσότητες κονσερβών ροδακίνου και άχλαδιού αδιάθετες και αυτές μόνο στις βόρεια εύρισκόμενες κονσερβοβιομηχανίες. Έτσι προβλέπεται ότι κατά το 1981 η παραγωγή του κλάδου θα σημειώσει αύξηση που θα εξαρτηθεί αποκλειστικά από τη παραγωγή των αντίστοιχων νωπών φρούτων.

Η παραγωγή των κυριώτερων νωπών φρούτων για το 1979 και κατά περιοχή παρουσιάζεται στον Πίνακα 8. Από τον Πίνακα αυτό παρατηρείται ότι η περιοχή της EMILIA ROMAGNA έχει τη μεγαλύτερη παραγωγή νωπών (τουλάχιστον για τα ροδάκινα, τα δαμάσκηνα, τα άχλάδια). Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που πολλές Ιταλικές Κονσερβοβιομηχανίες έχουν συγκεντρωθεί σ'αυτή τη περιοχή. Δεύτερη, από άποψη μεγέθους παραγωγής περιοχή, είναι η Campania που βρίσκεται στην Ν. Ιταλία και που σ'αυτή παρατηρείται κάποια συγκέντρωση κονσερβοβιομηχανιών, ειδικά βερυκόκκων και κερασιών. Οι επιδοτήσεις που δόθηκαν μέσα στο 1980 για τις κονσερβες ροδακίνων και άχλαδιού και οι minimum τιμές που πληρώθηκαν οι παραγωγοί των παραπάνω νωπών φρούτων, έμφανίζονται στον Πίνακα 9.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

Παραγωγή των κύριων ειδών φρούτων για κάθε περιοχή ξεχωριστά (1979)

(Ποσότητα σε 100 κιλά)

Περιοχή	Βερούκοκκα	Ροδάκινα	Δαμάσκηνα	Μήλα	Άχλάδια	Κεράσια
PIEMONTE	34.000	1.476.600	134.100	1.548.800	272.300	57.700
VALLE D'AOSTA	-	-	-	55.400	11.400	-
LOMBARDIA	3.100	105.900	21.700	477.200	217.800	20.200
TRENTINO A.A.	8.700	2.900	36.500	7.082.900	290.800	14.600
VENETO	3.100	951.700	31.800	3.299.200	1.181.200	179.600
F.V. GIULIA	1.300	103.100	6.000	255.600	86.400	7.300
LIGURIA	45.800	217.400	9.500	45.500	25.100	24.500
EMILIA ROMAGNA	119.300	4.919.200	775.300	5.130.400	6.235.200	346.400
TOSCANA	14.400	346.100	50.200	95.800	175.100	36.800
UMBRIA	800	1.700	2.300	16.900	18.000	3.000
MARCHE	2.500	260.800	40.300	110.600	115.900	23.100
LAZIO	13.000	313.400	36.200	126.000	182.200	87.600
ABRUZZI	17.700	268.500	36.300	335.200	123.500	44.900
MOLISE	-	20.200	500	27.200	16.100	5.700
CAMPANIA	613.000	3.994.500	360.100	1.455.400	778.500	664.400
PUGLIA	13.500	159.200	10.600	2.700	162.000	213.200
BASILICATA	42.600	214.600	5.500	14.300	25.700	8.400
CALABRIA	7.800	219.300	1.800	45.700	105.200	16.800
SICILIA	57.400	362.400	38.900	89.000	540.100	34.400
SARDEGNA	5.000	143.500	9.400	14.200	55.500	4.400
Σύνολο	1.003.000	14.081.000	1.607.000	20.228.000	10.618.000	1.793.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Τιμές παραγωγού-Επιδότηση κονσερβοβιομηχάνων στην Ίταλία κατά τό 1980 (σέ λιρέττες/Κgr.).

	Ροδάκινο	Άχλάδι
Επιδότηση Κονσερβοβιομηχάνων	301,72	268,14
Μίνιμουμ τιμή παραγωγού	365,64	314,31
Μέσος όρος πραγματικής τιμής		
α) Βόρειος Ίταλία (Emilia Romagna)	480	300
β) Νότιος Ίταλία (Campania)	400	300

Πηγή: USDA.

1.2.5 Γαλλία

Η παραγωγή κονσερβών φρούτων κατά τό 1980 σημείωσε μία μικρή πτώση, φθάνοντας στους 80.000 τόννους. Η κατά προϊόν παραγωγή έμφανίζεται στον Πίνακα 10^{1/}.

Από τόν Πίνακα αυτό δέν φαίνεται κάποια ούσιαστική διαφοροποίηση τής παραγωγής τοϋ 1980 σέ σχέση μέ τό 1979. Παρατηρείται όμως ότι κατά τό 1978 καί τό 1979 υπήρξε κάποια απότομη αύξηση τής παραγωγής κονσερβών ροδακίνων καί άχλαδιοϋ. Τό γεγονός αυτό όφείλεται στις έπιδοτήσεις πού δίνει πλέον ή Ε.Ο.Κ.

^{1/} Στη βασική Έκθεση τά στοιχεία παραγωγής πού έμφανίστηκαν άφοροϋσαν τό σύνολο τής μεταποίησης τών φρούτων, δηλαδή συμπεριλάμβαναν κομπόστες, μαρμελάδες, πούλπα κλπ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Παραγωγή κονσερβών φρούτων στη Γαλλία (χιλ. τόνοι)

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Βερούκοκκο	2,2	3,5	0,5	0,5	0,1	0,1
Αχλάδι	9,1	8,3	3,6	8,6	15,6	15,5
Ροδάκινο	3,5	12,5	7,7	12,7	12,8	12,5
Κεράσι	8,0	9,8	5,8	12,4	13,7	11,5
Κοκτέιλ φρούτων	23,0	29,3	21,5	24,7	24,8	24,5
Κορόμηλα	6,0	10,9	10,1	9,0	12,7	13,0
Λοιπά φρούτα (κομπόστες)	8,3	12,7	12,2	5,4	2,3	2,3
Σύνολο	60,1	87,0	61,4	73,3	82,0	79,4

Πηγή: USDA.

στά δύο αυτά προϊόντα^{1/}. Ἡ αύξηση πάντως αὐτῆ τῆς παραγωγῆς εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τή πτώση τῶν τιμῶν. Τό ἴδιο παρατηρήθηκε καί στή περίπτωση τῶν κονσερβῶν κερασιοῦ.

Οἱ ἐξαγωγές κατά τό 1980 κυμάνθηκαν σέ χαμηλά επίπεδα (περίπου 8 χιλ. τόννοι), ἐνῶ εἰσήχθησαν 97 χιλ. τόννοι. Τό 50% τῶν ἐξαγωγῶν ἀφοροῦν κοκτέιλ φρούτων καί κονσερβες ροδακίνων.

1.2.6 Ἰσπανία

Ἡ παραγωγή τῶν κονσερβῶν φρούτων κατά τό 1980 παρουσίασε μία πτώση τῆς τάξεως τοῦ 9% σέ σχέση μέ τό 1979. Ἡ πτώση αὐτή ὀφείλεται στή μειωμένη, σέ σχέση μέ τό 1979, παραγωγή τῶν κονσερβῶν ροδακίνων (14% σέ σχέση μέ τό 1979) καί τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων (25% σέ σχέση μέ τό 1979)^{2/}. Στόν Πίνακα 11 ἐμφανίζεται ἡ παραγωγή τῶν προϊόντων τοῦ Ἰσπανικοῦ κλάδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Παραγωγή κονσερβῶν φρούτων στήν Ἰσπανία (χιλιάδες τόννοι)

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Βερύκοκκο	16,8	16,8	7,2	21,6	7,2	5,4
Ροδάκινο	16,8	28,8	14,4	24,0	16,8	14,4
Λοιπά	26,4	38,4	24,0	36,0	24,0	24,0
Σύνολο	60,0	84,0	45,6	81,6	48,0	43,8

Πηγή: USDA.

1/ Καί οἱ παραγωγοί κονσερβῶν κορόμηλων ἀσκοῦν πιέσεις πρός τήν Ε.Ο.Κ. γιά νά καλύπτει ἡ Κοινοτική βοήθεια καί τά προϊόντα τους.

2/ Λόγω τῆς παγωνιάς τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1980, ἡ πρωτογενῆς παραγωγή τῶν ροδακίνων καί βερυκόκκων σημείωσε μία μεγάλη πτώση.

Ἐντύπωση κάνουν οἱ πολύ χαμηλές ποσότητες κονσερβῶν βερυκόκκων ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστό ὅτι ἡ Ἰσπανία θεωρεῖται ἀπό τίς πρῶτες Εὐρωπαϊκές χώρες, ὅσον ἀφορᾷ τή παραγωγή τῶν παραπάνω κονσερβῶν. Πιθανόν τά στοιχεῖα αὐτά νά ἀναφέρονται σέ κονσέρβες μέ σιρόπι πού ἡ παραγωγή τους εἶναι ὄντως μικρή, ἐνῶ οἱ κονσέρβες βερυκόκκων σέ νερό νά περικλείονται στή κατηγορία "λοιπά". Ἀνεξάρτητα πάντως ἄν συμπεριλαμβάνονται ἡ ὄχι στή κατηγορία "λοιπά", ἡ συνολική παραγωγή κονσερβῶν βερυκόκκων ἐξακολουθεῖ νά εἶναι πολύ μικρή. Ἐκτιμᾶται ὅτι ἡ συνολική παραγωγή πλησιάζει τούς 75 χιλ. τόννους ἑτησίως.

Προβλέπεται πάντως ὅτι κατά τή περίοδο 1981/82 ἡ παραγωγή, τόσο τῶν κονσερβῶν ροδακίνων ὅσο καί τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων καί ἀχλαδιῶν θά αὐξηθεῖ. Ἡ αὐξηση αὐτή θά δημιουργήσει πιθανῶς ὀρισμένα προβλήματα διαθέσεως ἐφ' ὅσον ἀπό τά μέχρι σήμερα στοιχεῖα τῶν ἐξαγωγῶν (Α' τετράμηνο 1981) παρατηρεῖται μία πτώση στίς ἐξαγωγές σέ σχέση μέ τήν ἀντίστοιχη περίοδο τοῦ 1980 κατά 41%, πτώση πού ὀφείλεται τόσο στίς κονσέρβες σέ σιρόπι ὅσο καί στίς κονσέρβες σέ νερό. Οἱ ἐξαγωγές τῶν Ἰσπανικῶν προϊόντων προωθοῦνται κυρίως στήν Ἀγγλία, (παρατηρεῖται ὅμως μία μείωση τοῦ μεριδίου τῶν Ἰσπανικῶν προϊόντων στήν ἀγορά αὐτή κατά τά τελευταῖα χρόνια).

1.3 Συμπεράσματα

Ἡ παγκόσμια παραγωγή κονσερβῶν φρούτων φαίνεται ὅτι ἔχει σταθεροποιηθεῖ καί ἐν πάσει περιπτώσει, τό ὕψος της προσδιορίζεται περισσότερο ἀπό τήν ἀντίστοιχη παραγωγή νωπῶν, παρά ἀπό κάποιο ἄλλο παράγοντα. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ὅμως, παρατηρεῖται ὅτι ἡ διεθνής ζήτηση στή διάρκεια τῆς τελευταίας

10ετίας σημείωσε μία πτώση, γεγονός που αποτελεί μία ένδειξη για τις προοπτικές που αντιμετωπίζουν τα κονσερβοποιημένα φρούτα.

Στά επόμενα χρόνια ο ανταγωνισμός από τα νωπά, αλλά και από τα κατεψυγμένα προβλέπεται ότι θα έχει σαν αποτέλεσμα κάποια μεγαλύτερη μείωση της διεθνούς ζήτησεως κονσερβών φρούτων. Δεν πρέπει πάντως να παραβλεφθεί η επίδραση της αύξησεως ή της μειώσεως των εισοδημάτων, εφ' όσον τα κονσερβοποιημένα φρούτα, στο βαθμό που χρησιμοποιούνται σαν τελικά προϊόντα, το μεγαλύτερο δηλαδή ποσοστό της παραγωγής τους χαρακτηρίζονται από ελαστική, σε σχέση με το εισόδημα, ζήτηση.

Όσον αφορά τις επί μέρους παραγωγές χώρες καθώς και τα προϊόντα του κλάδου, παρατηρούνται τα εξής: Το ροδάκινο και το βερύκοκκο αποτελούν διεθνώς τα βασικά προϊόντα του κλάδου, ενώ σημαντική είναι η παραγωγή αλλά και η κατανάλωση σάλτσας μήλου, προϊόν που δεν παράγεται σήμερα στην Ελλάδα. Η Αυστραλία και η Νοτιοαφρικανική Ένωση εξακολουθούν να αποτελούν τις κυριότερες παραγωγές χώρες, (έκτός Ε.Ο.Κ.), με εξαγωγική δραστηριότητα.

Η ανταγωνιστικότητά τους όμως, σε σχέση με τα προϊόντα των κοινοτικών χωρών, φαίνεται ότι μειώνεται, εφ' όσον αδυνατούν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό που τους δημιουργείται με τη κοινοτική "βοήθεια" που ευνουεί τη παραγωγή των κοινοτικών αντίστοιχων βιομηχανιών. Ένδειξη γι' αυτό αποτελούν οι μηδενικές αύξησεις που δόθηκαν στις τιμές των πρώτων ύλων στην Νοτιοαφρικανική Ένωση κατά το 1981 και οι πολύ μικρές αύξησεις που δόθηκαν στην Αυστραλία. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ότι

ή Κοινοτική αγορά αποτελεί τή μεγαλύτερη παγκόσμια αγορά για τά προϊόντα του κλάδου, πιθανώς νά δημιουργήσει στις βιομηχανίες τών δύο αὐτῶν χωρῶν μεγάλα προβλήματα στό προσεχές μέλλον. Τήν εὐκαιρία αὐτή πρέπει νά τήν ἐκμεταλλευθεῖ ὁ ἀντίστοιχος ἑλληνικός κλάδος, δίνοντας ὁμως ἰδιαίτερη προσοχή στό θέμα τῆς ποιότητας καί τῆς συσκευασίας τῶν προϊόντων.

2. Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ

2.1 Έγχωρια αγορά

Ἡ ἐγχώρια ἀγορά συνέχιζε νά ἀπορροφᾶ καί τό 1980 τίς ἴδιες περίπου ποσότητες μεταποιημένων φρούτων πού ἀπορρόφησε τό 1979 (11.000 τόννοι περίπου). Δέν παρατηρήθηκε κάποια θεαματική μεταβολή σέ κανένα ἀπό τούς μηχανισμούς ἐμπορίας τῶν προϊόντων πού μᾶς ἐνδιαφέρουν. Ἄρχισε ὁμως νά ἐμφανίζεται στήν ἐγχώρια ἀγορά κάποιος ἀνταγωνισμός ἀπό τήν εἰσοδο τῶν κατεψυγμένων φρούτων. Πράγματι, μέσα στό 1981 ἔκαναν τήν ἐμφάνιση ὀρισμένα κατεψυγμένα φρούτα (κεράσια, φράουλα) πού χρησιμοποιήθηκαν ὁμως κυρίως στή ζαχαροπλαστική.

Τά κατεψυγμένα φρούτα, ὅπως ἀπέδειξε ἡ ἐμπειρία σέ ξένες ἀγορές (Η.Π.Α., Γαλλία κλπ.), χρησιμοποιοῦνται κυρίως στίς βιομηχανίες παρασκευῆς γλυκῶν. Ἡ ἀποδοχή τῶν γλυκισμάτων αὐτῶν εἶναι ὁ βασικός παράγων πού προσδιόρισε τή ζήτηση καί ἀποτελέσει παράγοντα διαφοροποιήσεώς της. Στή Γαλλία π.χ. ἡ ἀποδοχή ἦταν πολύ χαμηλότερη ἀπ' ὅτι στίς Η.Π.Α., γι' αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο. Βέβαια στό γεγονός αὐτό συνετέλεσε καί ἡ ὕψηλὴ τεχνολογία πού ἐφαρμόζεται στίς Η.Π.Α. σέ ἀντίθεση μέ τή Γαλλία, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε καλύτερη ποιότητα.

Συμπερασματικά, ἡ ἐξέλιξη τοῦ κλάδου τῶν κατεψυγμένων φρούτων στήν Ἑλλάδα πιθανό νά δημιουργεῖ ὀρισμένα προβλήματα στόν ἀντίστοιχο κλάδο τῶν κονσερβοποιημένων, στό βαθμό καί στίς χρήσεις πού τά δύο αὐτά προϊόντα θεωροῦνται ὑποκατάστατα, στό βαθμό δηλαδή πού τά κονσερβοποιημένα φρούτα χρησιμοποιοῦνται ἀπό τή ζαχαροπλαστική σάν πρῶτες ὕλες. Δυστυχῶς δέν ἔχουμε στοιχεῖα πού νά μπορούν νά μᾶς δώσουν μία ἐνδειξη γιά τόν βαθμό αὐτό τῆς ὑποκαταστάσεως.

Σχετικά με την αγορά του "τελικού προϊόντος" (ή αγορά δηλαδή που τό περιεχόμενο των κονσερβών φρούτων καταναλίσκεται άμεσα από τόν καταναλωτή), σημειώνουμε ότι μόνο τό κατεψυγμένο κεράσι ή ή κατεψυγμένη φράουλα πιθανώς νά μπορούν νά υποκαταστήσουν τά αντίστοιχα κονσερβοποιημένα, των οποίων όμως ή έλληνική παραγωγή κρίνεται σάν πολύ χαμηλή. (Τά κατεψυγμένα ροδάκινα καί βερύκοκκα παρασκευάζονται υπό μορφή κύβων καί κυρίως άποτελοῦν πρώτη ύλη γιά βιομηχανίες τροφίμων). Σημειώνεται επίσης ότι μέχρι στιγμής υπάρχουν δύο μονάδες που άσχολοῦνται με τή παραγωγή κατεψυγμένων φρούτων στην Έλλάδα: ή ΕΒΙΕ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Α.Ε. καί ή ΤΖΕΡΕΜΕΣ Α.Ε., με μεγαλύτερη τόση έξειδικεύσεως στη ΤΖΕΡΕΜΕΣ Α.Ε.

Στόν Πίνακα 12 παρουσιάζονται οί τιμές που παρατηρήθηκαν γιά τά κονσερβοποιημένα φρούτα στην Αθηναϊκή αγορά, άνάλογα του τύπου καταστήματος λιανικού έμπορίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Τιμές κονσερβοποιημένων φρούτων στην Αθηναϊκή αγορά (Δεκ.81)

	SUPER MARKET	SELF SERVICE
Κονσέρβα ροδάκινο (ΚΥΚΝΟΣ) 850gr.	52 δρχ.	72,50
Κονσέρβα ροδάκινο (ΣΕΚΟΒΕ) 850gr.	41 δρχ.	48,50
Κονσέρβα ροδάκινο (DEL MONTE) 411gr.	21 δρχ.	-
Κονσέρβα βερύκοκκο (ΚΥΚΝΟΣ) 850gr.	49 δρχ.	62,00
Κονσέρβα βερύκοκκο (DEL MONTE) 850gr.	47 δρχ.	55,00
Κονσέρβα βερύκοκκο (ΒΕΡΜΙΟΝ-ΝΑΟΥΣΑ) 850gr.	43 δρχ.	51,50

2.2 Έξαγωγές

2.2.1 Συνολικές Έξαγωγές της Ε.Ο.Κ. σε κονσέρβες φρούτων τό 1980-1981 καί ή θέση τών έλληνικών προϊόντων

Οί έξαγωγές τών έλληνικών κονσερβών φρούτων στίς αγορές του έξωτερικού συνέχισαν τό 1980 καί τό 1981 (Α'έννεάμηνο) νά προσανατολίζονται κυρίως στήν αγορά της Κοινότητας. Ή ΕΟΚ άπορρόφησε περίπου τό 85-90% του συνόλου τών έξαγωγών. θεωρείται λοιπόν χρήσιμο νά γίνει κάποια άνάλυση της αγοράς αυτής, τουλάχιστον για τά προϊόντα πού ένδιαφέρουν άμεσα τόν έλληνικό κλάδο (ροδάκινα-βερούκκα).

Σύμφωνα μέ στοιχεία του EUROSTAT (External Trade Statistics), οί συνολικές εισαγωγές κονσερβών φρούτων της Κοινότητας κατά τό 1979 καί τό 1980 είχαν ως έξης:

	<u>1979</u>	<u>1980</u>
α) Κονσέρβες ροδακίνων άνεξάρτητα συσκευασίας καί περιεκτικότητας σέ ζάχαρη (τόννοι)	208.488	198.569
β) Κονσέρβες βερυκόκκων άνεξάρτητα συσκευασίας καί περιεκτικότητας σέ ζάχαρη (τόννοι)	128.518	117.855

Στά παραπάνω στοιχεία παρατηρείται μία μείωση μεταξύ 1979 καί 1980 στίς εισαγόμενες ποσότητες της τάξεως του 8% περίπου καί για τά δύο προϊόντα. Μία πιθανή αίτία για τή μείωση αυτή, ίσως είναι ή ύποκατάσταση μεταξύ νωπών καί κονσερβοποιημένων πού παρατηρήθηκε σέ όρισμένες χώρες (π.χ. Όλλανδία), καθώς καί ή συνέχιση του ύψηλου πληθωρισμού, μέ άποτέλεσμα τή μείωση τών διαθέσιμων εισοδημάτων. Σ'αυτό άλλωστε τό συμπέρασμα

καταλήγει και η Έκθεση του Υπουργείου Γεωργίας των Η.Π.Α. (USDA, FAS-FCAN, May 1981).

Σημειώνεται επίσης ότι τό 50% περίπου τών Κοινοτικών εισαγωγών κονσερβών ροδακίνων, άφοροῦν κονσέρβες ροδακίνων μικρής συσκευασίας (μέχρι 1Kgr.) και μέ περιεκτικότητα σέ ζάχαρη άνω του 15%. Ένα μεγάλο ποσοστό (περίπου 30%) άφορα κονσέρβες ροδακίνων σέ συσκευασία μέχρι 1Kgr., αλλά μέ χαμηλή περιεκτικότητα ζάχαρης (κάτω του 15%). Αντίθετα, στή περίπτωση τών βερυκόκκων μεγάλες ποσότητες άφοροῦσαν οί συσκευασίες μέχρι 4,5Kgr. (βιομηχανική χρήση συνήθως) χωρίς ζάχαρη (35% του συνόλου τών εισαγωγών) και άκολουθοῦσαν τά βερύκοκκα συσκευασμένα μέχρι 1Kgr. και μέ περιεκτικότητα σέ ζάχαρη κάτω του 15% (30% του συνόλου τών εισαγωγών).

Στό σημείο αυτό πρέπει νά τονιστεῖ ότι ένα μεγάλο μέρος τών ελληνικών εξαγωγών κονσερβών ροδακίνων και βερυκόκκων δέν άφορα πάντοτε τίς βασικές αυτές κατηγορίες πού εισάγονται στήν Ε.Ο.Κ. Για παράδειγμα αναφέρουμε ότι στό σύνολο τών 105.363 τόννων κονσερβών ροδακίνων (σέ συσκευασία μέχρι 1Kgr. και μέ περιεκτικότητα σέ ζάχαρη άνω του 15%) πού εισήχθησαν τό 1980 στή Κοινότητα, οί εισαγωγές ελληνικών προϊόντων αντιπροσώπευαν μόνο τό 21%, σέ αντίθεση μέ τίς εισαγωγές από τή Νοτιοαφρικανική Ένωση πού αντιπροσώπευαν τό 46%. Αντίθετα, στή περίπτωση του ίδιου προϊόντος πού έχει περιεκτικότητα σέ ζάχαρη κάτω του 15% οί εισαγωγές ελληνικών προϊόντων αντιπροσώπευαν τό 70% του συνόλου τών Κοινοτικών εισαγωγών. Τό ίδιο άκριβώς παρατηρεῖται και στή περίπτωση τών βερυκόκκων όπου στίς μεγάλες συσκευασίες οί εισαγωγές από τήν

Ἑλλάδα ἀντιπροσώπευαν μόλις τό 7,6% τοῦ συνόλου τῶν Κοινοτικῶν εἰσαγωγῶν, ἐνῶ στίς μικρές συσκευασίες τό ἀντίστοιχο ποσοστό ἦταν 87%. Τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ μία ἐνδειξη ὅτι τουλάχιστον τό ἑλληνικό βερούκοκκο προωθείται στή κατανάλωση σάν τελικό προϊόν καί δέν ἀνασκευάζεται ἢ χρησιμοποιεῖται σάν πρώτη ὕλη ἀπό κάποια ἄλλη βιομηχανία.

2.2.2 Ἐξαγωγές ἑλληνικῶν κονσερβῶν φρούτων (1980-1981)

Ἐπίπεδο 13 παρουσιάζει τήν εξέλιξη τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν κονσερβῶν ροδακίνων καί βερούκοκκων ἀπό τό 1979 ἕως τό Ἀ' ὀκτώμηνο τοῦ 1981.

Ἀπό τόν Πίνακα 13 παρατηρεῖται μία αὔξηση τῶν ἐξαγωγῶν κατά τό 1980 σέ σχέση μέ τό 1979 τῆς τάξεως τοῦ 20,2% γιά τά ροδάκινα καί τοῦ 94% γιά τά βερούκοκκα. Γιά τά ροδάκινα, ἡ ἐξαγωγική δραστηριότητα γιά τό 1981 ὑπολογίζεται ὅτι κινήθηκε στά ἴδια περίπου επίπεδα, ἐνῶ γιά τά βερούκοκκα πιθανό νά σημειωθεῖ κάποια μείωση.

Ἡ Κοινοτική ἀγορά συνέχισε τό 1980 (καί 1981) νά ἀπορροφᾷ τίς μεγαλύτερες ποσότητες τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν. Ἐπίπεδο 14 δίνει μία εἰκόνα τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν κονσερβῶν φρούτων ἀναλόγως προσρισμοῦ.

Ἀπό τά στοιχεῖα πού ἔχουν ἀναφερθεῖ παρατηρεῖται μία κάποια βελτίωση τῆς θέσεως τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων στή διεθνή ἀγορά καί οἱ ἐξαγωγές σημείωσαν αὔξηση, τόσο στά ροδάκινα ὅσο (καί κυρίως) στά βερούκοκκα. Συγχρόνως, παρατηρεῖται ὅτι ἡ αὔξηση, ἰδίως τῶν κονσερβῶν ροδακίνων, εἶναι σίγουρα ἀποτέλεσμα κα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 13Έξαγωγές κονσερβών φρούτων (τόννοι)

Προϊόν	1979	1980	Α' όκτάμηνο 1981
Ροδάκινα	64.700	78.000	48.500
Βερούκοκκα	24.700	48.000	28.000

Πηγή: ΕΣΥΕ^{1/}

1/ Τά στοιχεία για τό 1980 καί τό Α' όκτάμηνο για τό 1981 προέρχονται από τήν ΕΣΥΕ. Γι' αυτό τό λόγο χρησιμοποιούμε καί ανάλογα στοιχεία για τό 1979 καί όχι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Σημειώνεται ότι, ὅπως φάνηκε στή Βασική Κλαδική Έκθεση (Πίνακες 9 καί 10), ὑπάρχουν διαφορές μεταξύ στοιχείων Ὑπουργείου Γεωργίας καί ΕΣΥΕ. Πιστεύεται πάντως ότι τά στοιχεία τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ὑπερεκτιμοῦν τίς πραγματικές ποσότητες πού ἐξήχθησαν, ἀφοῦ συμπεριλαμβάνουν καί ἄλλα προϊόντα ἐκτός κομπόστας φρούτων, ἐνῶ συγχρόνως βασίζονται στά πιστοποιητικά ἐξαγωγῆς πού ἐκδίδει τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας καί τῶν ὁποίων ἡ ἡμερομηνία ἐκδόσεως δέν συμπίπτει μέ τήν ἡμερομηνία ἐξαγωγῆς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Εξαγωγές ελληνικῶν κονσερβοποιημένων φρούτων κατά χώρα προορισμοῦ

	1979				1980			
	<u>Ροδάκινο</u>	%	<u>Βερύκοκκο</u>	%	<u>Ροδάκινο</u>	%	<u>Βερύκοκκο</u>	%
Ε.Ο.Κ.	74,3	100,0	39,8	100,0	60,9	100,0	24,1	100,0
Γαλλία	15,4	20,7	18,7	47,0	9,6	15,8	11,0	45,6
Βέλγιο-Λουξ.	2,0	2,7	0,4	1,0	0,5	0,8	0,2	0,8
Ὁλλανδία	6,1	8,0	1,5	3,8	6,2	10,2	0,7	2,9
Γερμανία	40,5	54,5	16,2	40,7	36,8	56,9	10,2	41,3
Ἀγγλία	9,2	12,3	3,0	7,5	6,8	10,5	1,9	7,9
Δανία	1,0	1,4	-	-	0,9	1,5	-	-
Τρίτες χώρες	3,6		8,2		3,8		0,6	
Σύνολο	78,0		48,0		64,7		24,7	

Πηγή: EUROSTAT - ΕΣΥΕ.

λύτερης τοποθετήσεως τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων στή Κοινοτική ἀγορά, δεδομένου ὅτι οἱ Κοινοτικές εἰσαγωγές αὐτῶν τῶν προϊόντων μειώθηκαν τό 1980 σέ σχέση μέ τό 1979 κατά 8%.

Ὅπως φαίνεται ἀπό στοιχεῖα τοῦ EUROSTAT, σημαντική αὐξηση τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν παρατηρεῖται τό 1980 στή κατηγορία κονσέρβες ροδακίνων μέ περιεκτικότητα σέ ζάχαρη ἄνω τοῦ 15% καί σέ συσκευασία μέχρι 1Kgr. Συγκεκριμένα, οἱ ἐλληνικές ἐξαγωγές κονσερβῶν ροδακίνων αὐτῆς τῆς κατηγορίας αὐξήθηκαν κατά 35% (ἀπό 17,4 χιλ. τόννοι τό 1979 ἐφθασαν τούς 23,7 χιλ. τόννους τό 1980), ἐνῶ οἱ Κοινοτικές συνολικές εἰσαγωγές αὐξήθηκαν μόνο κατά 5% (ἀπό 100 χιλ. τόννοι τό 1979 σέ 105 χιλ. τόννους τό 1980). Στήν ἴδια κατηγορία ἐπίσης παρατηρεῖται μία μείωση τῶν ἐξαγωγῶν πρός τήν Ε.Ο.Κ., τόσο τῶν ὑπερποντίων χωρῶν (Αὐστραλία-Νοτιοαφρικανική Ἐνωση) ὅσο καί τῆς Ἰταλίας. Τό φαινόμενο πάντως κάποιος ὑποκαταστάσεως προϊόντων ἄλλων χωρῶν μέ τά ἐλληνικά προϊόντα παρατηρεῖται σ' ὅλες τίς κατηγορίες τῶν κονσερβῶν ροδακίνων. Τό ἴδιο φαινόμενο παρατηρεῖται καί στή περίπτωση τῶν κονσερβῶν βερυκόκκων, μέ τή μόνη διαφορά ὅτι τώρα ὑπάρχει ὑποκατάσταση τῶν Ἰσπανικῶν προϊόντων κυρίως μέ τά ἀντίστοιχα ἐλληνικά.

Ἀπό τόν Πίνακα 14 παρατηρεῖται ἐπίσης ὅτι ἡ Γερμανία παρέμεινε καί κατά τό 1980 ἡ πρώτη ἀγορά καί ἀκολούθησε ἡ Γαλλία, γιά τίς ἐλληνικές κονσέρβες ροδακίνων. Παρατηρεῖται ὅμως ἐπίσης, μία διαφοροποίηση ὅσον ἀφορᾷ τό ποσοστό τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πού ἀπορρόφησαν οἱ χώρες αὐτές τό 1980. Τό 1980, ἡ Γερμανία ἀπορρόφησε τό 54% καί ἡ Γαλλία τό 20% τῶν ἐλληνικῶν

έξαγωγών κονσερβών ροδακίνων, έναντι 57% και 16% που ήταν τα αντίστοιχα ποσοστά για το 1979. Η μείωση της σημασίας της γερμανικής αγοράς για τα ελληνικά κονσερβοποιημένα φρούτα, μαζί με την αύξηση της σημασίας της Γαλλίας, αλλά και της Άγγλίας, είναι ένδειξεις της προσπάθειας που έγινε μέσα στο 1980 για τη βελτίωση της θέσεως των ελληνικών προϊόντων στη Κοινωνική αγορά, προσπάθειας που υποβοηθήθηκε και από την ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας των ελληνικών προϊόντων. (Όπως έχουμε αναφέρει στη Βασική Έκθεση, τόσο η Γαλλία όσο και η Άγγλία και η Ολλανδία αποτελούν αγορές που έχουν θέσει ιδιαίτερα ποιοτικά κριτήρια προκειμένου να εισάγουν διάφορα προϊόντα).

Τά ίδια φαινόμενα παρατηρούνται και στη περίπτωση των κονσερβών βερυκόκκων (παρ'όλο που παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των εξαγωγών μας και θα ήταν λογικό οι αυξημένες αυτές ποσότητες να απορροφηθούν από τις βασικές μόνο αγορές), αλλά και για το 1981, πρώτο έτος της εντόξεως της Ελλάδος στην Ε.Ο.Κ., παρατηρούνται παρόμοια φαινόμενα. Συγκεκριμένα, από τα υπάρχοντα στοιχεία του όκταμήνου Ιαν.-Αύγ. 1981 παρατηρείται π.χ. ότι στη περίπτωση των κονσερβών ροδακίνων, η Δυτ. Γερμανία απορρόφησε το 47% των ελληνικών εξαγωγών, η Γαλλία το 14%, η Άγγλία το 15%. Δεν φαίνεται όμως ότι αυξήθηκαν οι εξαγωγές μας (σε σχέση με το 1980) για τα ροδάκινα, ενώ πιθανό να σημειώσουν κάποια μείωση οι εξαγωγές των βερυκόκκων.

Η κάποια πάντως διαφοροποίηση που παρατηρείται σε σχέση με τις χώρες προορισμού των ελληνικών εξαγωγών, σε συνδυασμό με τις αυξημένες ποσότητες που εξήχθησαν κατά το 1980 τη στιγμή

πού ή Κοινοτική αγορά έμφανίζεται κορεσμένη, είναι ένδείξεις τής σημαντικής βελτίωσης τής ποιότητας τών έλληνικών προϊόντων καί τής καλύτερης τοποθετήσεως σέ αγορές όπου ή ποιότητα αποτελεί τό βασικό προσδιοριστικό παράγοντα τής ζήτησεως.

Οί προοπτικές του κλάδου για τά έπόμενα χρόνια δέν φαίνεται ότι θά είναι ιδιαίτερα εύνοϊκές. Τό μέγεθος τής διεθνούς αγοράς αρχίζει μάλλον νά μειώνεται σάν συνέπεια του ύψηλου ρυθμού πληθωρισμού πού παρατηρείται σ'όλες τίς Εύρωπαϊκές αγορές καί του ανταγωνισμού από άλλα ύποκατάστατα προϊόντα (κατεψυγμένα-νωπά). Μέσα σ'αυτό τό πλαίσιο, οί προσπάθειες τών Έλλήνων εξαγωγέων έντοπίζονται στή βελτίωση τής θέσεως τών ελληνικών προϊόντων μέ ένα συνδυασμό καλής ποιότητας καί χαμηλής τιμής. Ή προσπάθεια αυτή, πού τουλάχιστον για τά δύο τελευταία χρόνια φαίνεται ότι απέφερε κάποιες βελτιώσεις, δέν προβλέπεται ότι θά συνεχίσει νά έχει τά ίδια αποτελέσματα στό άμεσο μέλλον. Γεγονός πάντως παραμένει ότι ή θέση τών ελληνικών προϊόντων έχει ίσχυροποιηθει σημαντικά μέσα στή Κοινοτική αγορά, έτσι ώστε δέν αναμένεται σχεδόν καμία επιδείνωση μετά τήν είσοδο τής Ισπανίας καί τής Πορτογαλίας.

3. ΝΕΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

Τό Τομεακό Πρόγραμμα μεταποιημένων όπωροκηπευτικῶν, τό όποίο καταρτίστηκε, στό πλαίσια του Κανονισμού 355/77 τής Ε.Ο.Κ., από τό Ύπουργείο Γεωργίας, έγκρίθηκε στις 24 Ίουνίου 1981 από τήν άρμόδια Έπιτροπή τής Ε.Ο.Κ.^{1/}. Στο Τομεακό αυτό Πρόγραμμα προβλέπεται ή ίδρυση νέων μονάδων καί ό έκσυγχρονισμός τῶν ύφισταμένων μονάδων.

Σύμφωνα μέ άνεπίσημα στοιχεία του Ύπ. Γεωργίας, γίνονται ήδη επενδύσεις για τόν έκσυγχρονισμό 4 εργοστασίων μέ προσθήκη μηχανολογικού έξοπλισμού παραγωγής πούλπας φρούτων μέ παράλληλη αύξηση τῶν άποθηκευτικῶν χώρων. Τό ύψος τής συνολικής επενδύσεως καί για τά 4 εργοστάσια εκτιμάται ότι πλησιάζει τά 500 έκατ. δρχ. Σημειώνουμε ότι ό έκσυγχρονισμός αυτός δέν άφορά μόνο συνεταιριστικά εργοστάσια, αλλά καί ιδιωτικά. Παρ'όλο πού δέν έχουμε άκριβή στοιχεία για τίς συγκεκριμένες μονάδες πού πρόκειται νά χρηματοδοτηθοϋν βάσει τῶν διατάξεων του Καν. 355/77, πληροφορίες αναφέρουν ότι ή μία μονάδα είναι ή ΓΕΩΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΙΕΡΙΑΣ Α.Ε. Από άλλες πληροφορίες φαίνεται ότι ή παραπάνω εταιρεία έχει υποβάλλει αίτηση για ύπαγωγή στις διατάξεις του άναπτυξιακού νόμου 4171/61 επενδύσεως ύψους 300 έκατ. πού πρόκειται νά γίνει μέσα στό 1981. Έκτιμάται ότι μέχρι 31.8.1981 ή εταιρεία είχε πραγματοποιήσει επένδυση τής τάξεως τῶν 250 έκατ. δρχ. Έτσι, τό συνολικό ύψος τής επενδύσεως αυτής, πού ξεκίνησε τή δραστηριότη-

^{1/} Τά βασικά σημεία του Προγράμματος πού αναφέρονται τόσο στό σημερινό δυναμικό του κλάδου, όσο καί στή προβλεπόμενη αύξηση τής δυναμικότητάς του, αναφέρθηκαν στή Βασική Κλαδική Έκθεση (Μέρος Ι: Κονσέρβες λαχανικῶν).

τά της τό 1978 έφθασε τά 570 έκατ. δρχ. καί άναμένεται μέχρι τέλος τοϋ 1981 νά φθάσει τά 645 έκατ. δρχ. περίπου. Σημειώνεται ότι μέχρι τό 1981 ή δραστηριότητα τής εταιρείας έντοπίζετο στή μεταποίηση 6.000 τόννων ροδακίνων για παραγωγή κομποστών, πούλπας καί χυμών, καθώς καί στήν έξαγωγή νωπών φρούτων.

*Άλλες επενδύσεις: 1) ΦΙΛΙΠΠΙΑΣ ΕΛΛΑΣ Ο.Ε. (Γιαννιτσά).

Πρόκειται για επένδυση συνολικού ύψους 75 έκατ. δρχ. για επέκταση καί έκσυγχρονισμό ύφισταμένης μονάδας. Συγκεκριμένα, ή επένδυση άφορά αγορά μηχανολογικού έξοπλισμού 281 έππων πού άποτελείται από μία πλήρη γραμμή μηχανημάτων έπεξεργασίας καί κονσερβοποιήσεως νωπών φρούτων (ροδάκινο, βερούκοκκο, φράουλα), καθώς καί από διάφορα μεμονωμένα μηχανήματα πρός έκσυγχρονισμό τών ύφισταμένων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων. Ή παραγωγική δυναμικότητα τών νέων μηχανημάτων θά είναι 2 τόννοι νωπά φρούτα ανά ώρα. Ή επέκταση τών κτιριακών εγκαταστάσεων άφορά εργοστασιακό χώρο επιφάνειας 2.040 μ² καί άποθηκευτικούς χώρους επιφάνειας 960 μ². Μετά τήν επένδυση ή δυναμικότητα τής μονάδας θά έχει ως έξής: ροδάκινα 12.000 τόννοι, βερούκοκκα 2.000 τόννοι καί φράουλα 860 τόννοι. Παρατηρείται ότι θά υπάρξει μία αύξηση τής δυναμικότητας κατά 50% στή περίπτωση τής κονσέρβας ροδακίνου, κατά 120% στή κονσέρβα βερούκοκκου καί κατά 100% στίς κονσέρβες φράουλας. Ή επένδυση αυτή ξεκίνησε τήν 31.5.1980 καί προβλέπεται ότι θά περατωθεί τό Σεπτέμβριο τοϋ 1981. Ή επένδυση αυτή ύπήχθει τελικά στίς διατάξεις τοϋ ν.1116/81.

2) LIBERTA A.E. Ίδρυση νέας μονάδας στο νομό Ἀργολίδας (Ἡραῖον Ἄργους). Ὁ προϋπολογισμός τοῦ ἔργου πλησιάζει τὰ 100 ἑκατ. δρχ. Ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ἐγίνε τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1981. Ἀντικείμενο δραστηριότητας εἶναι ἡ παραγωγή πούλπας βερυκόκκων καὶ ροδακίνου. Τὰ μηχανήματα θὰ ἔχουν ἰσχύ 230 HP, ἡ δὲ παραγωγικὴ τους δυναμικότητα εἶναι: Πούλπα 7 τόννοι/ῶρα, Sun Dry βερούκοκκο 3 τόννοι/ἡμέρα, Sun Dry πολτοῦ βερυκόκκου 3 τόννοι/ἡμέρα, ψύχα κουκουτσιοῦ βερυκόκκου 5 τόννοι/ἡμέρα καὶ Nut ψύχα 0,5 τόννοι/ἡμέρα. Ἡ ἐτήσια παραγωγή θὰ εἶναι: πούλπα βερούκοκκο 1.078 τόννοι, ἀξίας 39.284.000 δρχ., Sun dry βερούκοκκου 120 τόννοι ἀξίας 14.000.000 δρχ., ψύχα βερούκοκκου 110 τόννοι ἀξίας 11.000.000 δρχ., Persipan 300 τόννοι ἀξίας 42.000.000 δρχ., Nut ψύχας 100 τόννοι ἀξίας 15.000.000 δρχ., Sun dry πολτός 150 τόννοι ἀξίας 18.000.000 δρχ., Powder βερούκοκκο 130 τόννοι ἀξίας 52.000.000 δρχ. Καὶ ἡ ἐπένδυση αὐτὴ ὑπήχθει στὶς διατάξεις τοῦ ν. 1116/81 μὲ 25% Grant καὶ 35% ἐπιδότηση ἐπιτοκίου. Σημειώνεται ὅτι συμπεριλήφθηκε εἰδικὸς ὁρος γιὰ τὴ μὴ παραγωγή κομπόστας φρούτων.

3) ΒΙΟΦΡΟΥΤ ΑΒΕΕ. Ίδρυση νέας μονάδας στο νομό Ἀργολίδας (3χλμ. Ἄργους-Τριπόλεως). Τὸ ὕψος τῆς ἐπενδύσεως θὰ φθάσει τὰ 80 ἑκατ. δρχ. περίπου. Ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν ἐγίνε τὴν 8.1.1981 καὶ προβλέπεται τὸ ὅλο ἔργο νὰ ἔχει ἀποπερατωθεῖ ἀρχὲς 1982. Ἀντικείμενο δραστηριότητας θὰ εἶναι ἡ ἐπεξεργασία φρούτων γιὰ τὴ παραγωγή κρέμας πουρέ βερυκόκκων, καθὼς καὶ ἡ συσκευασία νωπῶν πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν. Τὰ μηχανήματα θὰ ἔχουν ἰσχύ 400 HP καὶ ἡ παραγωγικὴ δυναμικότητα τῆς νέας μονάδας θὰ εἶναι: 6.750Kgr/ῶρα κρέμας πουρέ βερυκόκκου, 3.750Kgr./ῶρα κομπόστας βερυκόκκου καὶ 7.500Kgr/ῶρα

νωπά έσπεριδοειδή (συσκευασία). 'Η έτήσια παραγωγή θά είναι:

1) Κομπόστες βερυκόκκων	: 100.000 χαρτοκιβώτια ή 2.400 τόννοι περίπου.
2) Πορτοκάλια νωπά & συσκ.	: 6.000 τόννοι.
3) Λεμόνια νωπά & συσκευασ.	: 3.000 τόννοι.
4) Πυρήνες βερυκόκκων	: 950 τόννοι.

Καί ή έπένδυση αύτή ύπήχθει στίς διατάξεις του ν. 1116/81.

4) ΒΕΚΟ Α.Ε. Πρόκειται για έπένδυση πρός επέκταση ύφισταμένης μονάδας. Συγκεκριμένα, προβλέπεται αγορά πρόσθετου μηχανολογικού έξοπλισμού ίσχύος 50 ΗΡ καί δαπάνης 10 έκατ. δρχ. περίπου. 'Ο νέος αύτός μηχανολογικός έξοπλισμός προβλέπεται νά χρησιμοποιηθεί στή παραγωγή κομπόστας φρούτων, έτσι ώστε ή συνολική δυναμικότητα τής μονάδας νά φθάσει τούς 15.000 τόννους έτησίως, έναντι τών 12.500 πού είναι μέχρι σήμερα. 'Η έναρξη τής έπενδύσεως έγινε τό Β' έξάμηνο του 1980 καί σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες άποπερατώθηκε τούς πρώτους μήνες του 1981.

5) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ Α.Ε. 'Η παραπάνω εταιρεία έκανε μέσα στό 1979 καί άρχές 1980 έπενδύσεις τής τάξεως τών 27 έκατ. δρχ., πού άφοροϋσαν τήν επέκταση τής παραγωγικής της δυναμικότητας καί περιορισμό τής ρυπάνσεως. 'Η αύξηση τής παραγωγικής της δυναμικότητας άφοροϋσε τή γραμμή κονσέρβας ροδακίνου πού άπό 12.000 τόννοι έγιναν 20.000 τόννοι έτησίως. Τό κόστος για τήν αγορά μηχανολογικού αύτου έξοπλισμού έφθασε τά 19.251.000 δρχ. 'Η συνολική αύτή έπένδυση ύπήχθει στίς διατάξεις του ν. 849/78.

Από τὰ στοιχεῖα πού ἀναφέρθηκαν μέχρι τώρα, παρατηρεῖται μία ἐπενδυτική δραστηριότητα τόσο στὸν χῶρο τῆς κονσερβας βερυκόκκου καί ροδακίνου, ὅσο καί στὸν χῶρο τῆς πούλπας βερυκόκκου. Ἐντύπωση κάνει ἡ ἀπουσία ἐπενδυτικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴ παραγωγή κονσερβῶν φρουτοσαλάτας, προϊόν πού τουλάχιστον στίς διεθνεῖς ἀγορές ἔχει μεγάλη καί σταθερὴ συνήθως ζήτηση. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ἡ ἐπέκταση τοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ γιὰ παραγωγή κονσερβῶν φρούτων τὴ στιγμὴ πού ὁ κλάδος ὑποαπασχολεῖται μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ μόνο ἀπὸ τὴν ἐπιτυχημένη δραστηριότητα τῶν συγκεκριμένων μονάδων.

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

Ιανουάριος 1982/ Συμπλήρωμα ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ἡ Ὀλλανδία, παρ' ὅλο πού εἶναι ἀπό τίς μικρότερες χώρες τῆς Ε.Ο.Κ. ἀποτελεῖ ὡστόσο ἄρκετά σημαντική ἀγορά γιά τίς Ἑλληνικές ἐξαγωγές μεταποιημένων φρούτων καί λαχανικῶν. Οἱ ἑλληνικές ἐξαγωγές τέτοιων προϊόντων στήν Ὀλλανδία ἀρχισαν οὐσιαστικά τό 1967 καί ὑπάρχουν σήμερα ὀρισμένα περιθώρια ἐπεκτάσεως, μέ τή προϋπόθεση ὅτι θά μπορέσουν νά ἐκμεταλλευστοῦν τίς ἰδιόμορφες ἀπαιτήσεις τῆς ἀγορᾶς καί νά ἀξιοποιήσουν τά πλεονεκτήματα τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ μετά τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στήν Ε.Ο.Κ.

Στό τμήμα αὐτό τῆς Συμπληρωματικῆς Ἐκθέσεως, παρουσιάζονται ὀρισμένα στοιχεῖα γιά τήν ὀλλανδική ἀγορά κονσερβῶν φρούτων καί λαχανικῶν, πού μπορεῖ νά εἶναι χρήσιμα στή προσπάθεια τῶν Ἑλλήνων ἐξαγωγέων γιά τοποθέτηση τῶν προϊόντων τους στήν ἀγορά αὐτή.

1. Γενικά Εἰσαγωγικά

Ἡ εἰκόνα πού παρουσιάζει σήμερα ὁ Ὀλλανδικός κλάδος κονσερβῶν φρούτων καί λαχανικῶν δέν εἶναι ἰδιαίτερα αἰσιόδοξη. Αὐτό ὀφείλεται στόν ἀύξανόμενο ἀνταγωνισμό ἀπό μέρους τῶν φρέσκων προϊόντων πού ὑπάρχουν στήν ἀγορά ὅλες τίς ἐποχές τοῦ χρόνου, καθώς καί στήν ἐξάπλωση τῶν προϊόντων βα-

θείας καταψύξεως. Ἡ πτώση ἐξ ἄλλου τῆς καταναλώσεως κονσερβῶν φρούτων καί λαχανικῶν τὰ τελευταῖα χρόνια, ἀποτελεῖ φαινόμενο πού παρατηρεῖται σέ ὅλες τίς ἀγορές τῆς Εὐρώπης.

2. Ἐφοδιασμός τῆς Βιομηχανίας μέ νωπά φρούτα-λαχανικά

Ἀπό τό σύνολο τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς φρούτων καί λαχανικῶν τῆς Ὀλλανδίας, 12% μέ 15% προορίζεται γιά κονσερβοποίηση. Οἱ ποσότητες ὡστόσο φρέσκων φρούτων καί λαχανικῶν πού προορίζονται γιά τή βιομηχανία, μειώνονται τὰ τελευταῖα χρόνια. Τό 1980 ἔφτασαν τίς 304.000 τόννους, μία μείωση 9% σέ σχέση μέ τό προηγούμενο ἔτος. Ἀπό τό ποσό αὐτό περίπου τό μισό (153.000 τόννοι), προορίζεται γιά μεταποίηση.

(Προϊόντα κονσερβοποιημένα καί συσκευασμένα σέ γυάλινα βάζα).

2.1 Ἐφοδιασμός τῆς βιομηχανίας μέ λαχανικά

Τά λαχανικά πού κυρίως καταναλώνονται εἶναι τά μανιτάρια, τά Γαλλικά φασόλια, ὁ ἀρακάς καί τά ἀγγουράκια γιά τουρσί. Ἀπό τό σύνολο λαχανικῶν πού χρησιμοποιήθηκε τό 1980, περίπου 26.000 τόννοι εἰσήχθησαν ἀπό ἄλλες χῶρες, εἰδικά γιά μεταποίηση. Περίπου 68.000 τόννοι ἀγοράστηκαν σέ πλειστηριασμούς^{1/} στήν ἐσωτερική ἀγορά, καί τά ὑπόλοιπα, πού εἶναι καί τό μεγαλύτερο μέρος, ἀγοράστηκαν κατ'εὐθείαν, βάσει συμβολαίων, ἀπό τοὺς ἀγρότες-παραγωγούς.

Ἀπό τόν Πίνακα 1 βλέπουμε, ὅτι οἱ παραδόσεις νωπῶν λαχανικῶν στή βιομηχανία γιά μεταποίηση, μειώνονται τὰ τελευ-

^{1/} Ἡ ἐμπορία τῶν διαφόρων νωπῶν ἀγροτικῶν προϊόντων γίνεται στήν Ὀλλανδία μ' ἓνα σύστημα πλειστηριασμοῦ πού ἔχει πολλές ὁμοιότητες μέ τή χρηματιστηριακή διαδικασία ἀνοραπωλησίας τίτλων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Παραδόσεις νωπών λαχανικών στην βιομηχανία, μορφές μεταποίησης και τελικών προϊόντων στην Ύλλανδική αγορά,
1976-1980

	(Ποσότητες: 000 τόνοι)					% επί συνόλου				
	1976	1977	1978	1979	1980	1976	1977	1978	1979	1980
Κονσερβοποιημένα (δοχεία και βάζα)	152,0	192,6	167,1	159,8	153,2	51,5	51,7	49,5	47,7	50,3
Κατεψυγμένα	75,5	90,9	84,2	84,8	82,4	25,2	24,5	24,9	25,3	27,1
Ύφυδατωμένα	20,4	23,1	27,2	25,6	22,6	6,8	6,2	8,1	7,6	7,4
Λοιπά	51,2	66,0	59,1	64,9	46,4	16,5	17,6	17,5	19,4	15,2
Σύνολο	299,7	372,5	337,7	335,1	304,6	100	100	100	100	100

Πηγή: Centraal Bureau voor de Statistiek: C.B.S.

ταϊα χρόνια. Οί παραδόσεις για κατεψυγμένα, ακολουθούν και αυτές κάποιο φθίνοντα ρυθμό, ό όποιος φαίνεται νά είναι μικρότερος σχετικά μέ τίς άλλες κατηγορίες. Άλλωστε παρατηρείται μία αύξηση τής συμμετοχής τών κατεψυγμένων στή συνολική παραγωγή.

Στόν Πίνακα 2 έμφανίζονται τά είδη πού άποτελοϋν τό μεγαλύτερο ποσοστό τοϋ συνόλου (83,4%), πού άπορροφά ή Κονσερβοβιομηχανία. Παρατηροϋνται πιωτικές τάσεις κατά τά τελευταϊα χρόνια σ'όλα τά προϊόντα, έκτός άπό τόν άρακά πού παρουσιάζεται έλαφρώς αύξημένη ποσότητα για τό 1980 και τά μανιτάρια πού παρουσιάζουν έντονότερο ρυθμό αύξήσεως. Έντύπωση προκαλοϋν οί μηδενικές ποσότητες ντομάτας πού προορίζονται για μεταποίηση και πού άλλωστε δείχνουν τήν άνυπαρξία έγχώριας παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων ντομάτας. Αυτό τό είδος εισάγεται και ή Έλλάδα είναι σημαντικός προμηθευτής τής τής Όλλανδικής άγοράς.

2.2 Έφοδιασμός τής βιομηχανίας μέ νωπά φρούτα

Σχετικά μέ τά φρέσκα φρούτα, ή ποσότητα πού άπορροφήθηκε τό 1980 άπό τόν Όλλανδικό κλάδο για μεταποίηση ήταν 112.800 τόνοι, πού ήταν κατά 5% περίπου αύξημένη σέ σχέση μέ τό προηγούμενο έτος. Άπό τήν ποσότητα αύτή τό 82% (92.161 τόνοι), πήγε για κονσερβοποίηση και στό μεγαλύτερο μέρος της άποτελεϊτο άπό μήλα για τή παραγωγή τής "σάλτσας μήλου" (apple sauce). Ένα ποσοστό λιγώτερο άπό 4% χρησιμοποιήθηκε για χυμοποίηση (1980).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Παραδόσεις νωπών λαχανικών στη βιομηχανία για Κονσερβοποίηση 1978-1980

Είδη	(τόννοι)			
	1978	1979	1980	% συνόλου 1980
*Αγγουράκια για τουρσί	21.692	27.559	15.936	10,4
*Αρακάς	14.664	12.685	15.452	10,1
*Αγγούρια	3.497	2.698	2.366	1,5
Λάχανα διάφορα	13.718	9.445	10.074	6,5
Μανιτάρια	30.233	31.693	38.430	25,1
Καρόττα	24.154	15.847	23.247	15,2
Φασόλια διάφορα	34.183	34.637	22.328	14,6
Ντομάτες	2	-	-	-
Σύνολο	142.143	134.564	127.833	83,4
Λοιπά λαχανικά	..	..	25.443	16,6
Σύνολο			153.276	100,0%

Πηγή: C.B.S.

Στόν Πίνακα 3 παρατηρούμε ότι δέν υπάρχουν σοβαρές διακυμάνσεις και μεταβολές τά τελευταία τρία χρόνια στον άφορα τίς ποσότητες πού χρησιμοποιούνται για τά διάφορα είδη βιομηχανοποιήσεως. Υπάρχει μία έλαφρά άνοδική τάση για τά φρούτα πού προορίζονται για παραγωγή σάλτσας μήλου και για χυμούς, ένω πτωτικά έμφανίζονται τά ποσοστά για τά κατεψυγμένα, για τά "άλλα" και για τά μήλα-άχλάδια (σιρόπι). Οί ποσότητες πού άπορροφούνται για κονσερβοποίηση, έμφανίζονται σχετικά σταθερές.

Στόν Πίνακα 4, παρουσιάζεται ή διάρθρωση τής συνολικής ποσότητας φρούτων πού προορίζονται για κονσερβοποίηση και πού, όπως ήδη αναφέρθηκε, άποτελείται, σέ συντριπτικό ποσοστό, από μήλα.

3. Η παραγωγή του κλάδου

Η συνολική παραγωγή μεταποιημένων λαχανικών τό 1980 έφτασε τούς 288.400 τόννους άξίας 444,5 έκατ. Fio.^{1/} Από τή ποσότητα αυτή, οί 56.000 τόννοι ήταν πίκλες άξίας 76,1 έκατ. Fio. και οί υπόλοιποι 232.400 τόννοι άλλα λαχανικά, άξίας 368,4 έκατ. Fio. Οί πωλήσεις μεταποιημένων λαχανικών έφτασαν τό 1980 τούς 246.700 τόννους τών οποίων ή αξία σέ "τιμές εργοστασίου", υπολογίζεται σέ 383,3 έκατ. Fio. Η παραγωγή κονσερβοποιημένων φρούτων έφτασε τό 1980 τούς 115.200 τόννους άξίας 121,5 έκατ. Fio., στην όποία τά προϊόντα του μήλου (κυρίως σάλτσα) άποτελούσαν τό 60% τής συνολικής άξίας και τό 83% τής συνολικής ποσότητας.

^{1/} Fio. = 2.68170 Ε.Λ. Μονάδες περίπου = 23 έλληνικές δραχμές περίπου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Παραδόσεις φρούτων στη βιομηχανία για μεταποίηση κατά τρόπο παρασκευής
ΟΛΛΑΝΔΙΑ, 1976-1980

ΕΙΔΟΣ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΜΕΤΑ- ΠΟΙΗΣΕΩΣ	Ποσότητες (χιλ. τόνοι)					Ποσοστά %		
	1976	1977	1978	1979	1980	1978	1979	1980
Πούλπα φρούτων*	3,1	1,4	1,0	1,4	1,5	0,9	1,3	1,3
Κατεψυγμένα	10,3	9,2	9,9	6,8	8,6	8,6	6,3	7,6
Σάλτσα μήλων (σέ κονσέρβες)	96,7	68,3	79,2	76,9	79,4	68,8	71,7	70,5
Χυμοί φρούτων**	3,5	3,0	3,9	3,2	4	3,4	3,0	3,6
Κονσέρβες φρού- των	12,3	8,7	13,2	11,9	12,8	11,5	11,1	11,3
Σιρόπι μήλων- άχλαδιών	3,7	3,3	6,2	4,9	5,2	5,4	4,6	4,6
* Άλλα	2,0	2,1	1,7	2,1	1,3	1,5	2	1,1
Σύνολο	131,8	95,9	115,1	107,3	112,8	100,0	100,0	100,0

* Περιλαμβάνονται ποσότητες που αποτελούν πρώτες ύλες για την παραγωγή ζελέ και μαρμελάδας.

** Περιλαμβάνονται μικρές ποσότητες που στή συνέχεια μεταποιούνται σέ κρασί φρούτων, ποτά φρούτων κλπ.

Πηγή: C.B.S.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Παραδόσεις φρούτων στην βιομηχανία για μεταποίηση, 1978-1980 (χιλ.τόν.
νωπού προϊόντος)

	1978	1979	1980	% ποσοστό 1980
Φράουλες	5.472	4.691	3.669	4,0
Μήλα*	79.217	76.755	79.519	86,3
Κεράσια	5.061	5.059	5.846	6,3
Άχλάδια	1.399	1.485	1.893	2,1
Λοιπά	1.297	687	1.234	1,3
Σύνολο	92.446	88.677	92.161	100,0

* Προσριζόμενα για σάλτσα μήλου.

Πηγή: C.B.S.

Στόν Πίνακα 5 παρουσιάζεται ή σύνθεση τής βιομηχανικής παραγωγής μεταποιημένων λαχανικών τά έτη 1978 καί 1979, άπό όπου καί παρατηρείται μιά μικρή πτώση τής συνολικής ποσότητας τό 1979 σέ σχέση μέ τό 1978 τής τάξεως του 2,5%. Από τά είδη πού αναφέρονται, αύξηση του ποσοστού παρουσιάζουν τά μανιτάρια, τά φασόλια καί τά άγγουράκια, ενώ μειωμένα ποσοστά έμφανίζουν ό άρακάς, τά καρότα, τά λάχανα καί τά "ύπόλοιπα λαχανικά".

Πιό συγκεντρωτικά στοιχεία παραγωγής όλων τών μεταποιημένων φρούτων καί λαχανικών έμφανίζονται στόν Πίνακα 6.

Από τά στοιχεία του Πίνακα 6, έντυπωσιάζει ή μεγάλη παραγωγή τών κονσερβοποιημένων λαχανικών καί, αντίθετα, ή χαμηλή σχετικά παραγωγή κονσερβών φρούτων (όπως τουλάχιστον έχουμε συνηθίσει νά τήν άποκαλοϋμε στήν Έλλάδα). Έντυπωσιάζει επίσης, ή άνυπαρξία παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων ντομάτας, παρ' όλο πού ή κατανάλωση τοματοπολτου είναι σχετικά σέ ύψηλά επίπεδα.

4. Είσαγωγές - Έξαγωγές

4.1 Λαχανικά

Η Όλλανδία έχει ένα έντονα θετικό έμπορικό ισοζύγιο για τά μεταποιημένα λαχανικά. Τό 1980, οί έξαγωγές έφτασαν τούς 163.773 τόννους, άξίας 335,2 έκατ. Fio., ενώ οί εισαγωγές έφτασαν τούς 83.839 τόννους, άξίας 139,5 έκατ. Fio. Παρουσιάστηκε δηλαδή ένα πλεονάσμα ύψους 195,7 έκατ. Fio.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

*Ολλανδική παραγωγή μεταποιημένων λαχανικών τό 1978-1979

ΕΙΔΟΣ	έκ. Kgr.			
	1978	ποσοστό	1979	ποσοστό
Μανιτάρια	39,8	17,7	40,4	18,4
*Αρακάς	27,2	12,1	25,9	11,8
Φασόλια	66,5	29,7	68,2	31,1
Καρότα	14,1	6,2	7,9	3,6
*Αγγουράκια	35,3	15,7	43,2	19,7
Λάχανα	11,4	5,1	7,2	3,4
*Άλλα	30,2	13,5	26,2	12,0
Σύνολο	224,5	100,0	219,0	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Παραγωγή μεταποιημένων φρούτων και λαχανικών στην Ολλανδία

	(χιλ. τόνοι)			
	1977	1978	1979	1980
Μεταποιημένα λαχανικά (κονσερβοποιημένα ή συσκευασμένα σε γυάλι- να βάζα)	206,9	264,0	213,2	232,4
Πίκλες - Τουρσιά	40,8	62,3	52,4	56,0
Μεταποιημένα φρούτα (κονσερβοποιημένα ή συσκευασμένα σε γυά- λινα βάζα)	21,1	16,5	20,2	19,5
Σάλτσα μήλου	107,3	90,9	97,5	95,7

Πηγή: C.B.S.

Ἡ Δυτικὴ Γερμανία εἶναι ἡ κυριώτερη ξένη ἀγορά γιὰ τοὺς Ὁλλανδοὺς ἐξαγωγεῖς. Σχετικὰ μὲ τίς εἰσαγωγές, τὸ Βέλγιο πού κατεῖχε παλιότερα τὴ πρώτη θέση σάν κυριώτερος προμηθευτὴς τῆς Ὁλλανδίας, παραχώρησε τὴ θέση του, τὰ τελευταῖα χρόνια, στὴ Γαλλία. Σ' αὐτὸ συνετέλεσε καί ἡ ἐξαγορά τῆς Βελγικῆς ἐπιχειρήσεως Marie-Thomas, πού εἶναι καί ἡ μεγαλύτερη κονσερβοποιεῖα τοῦ Βελγίου, ἀπὸ τὸν Γαλλικὸ Ὅμιλο Bonduelle^{1/}. Σέ γενικὲς γραμμές, ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιο καί ἡ Δ. Γερμανία ἐφοδιάζουν τὴν Ὁλλανδικὴ ἀγορά μὲ βασικὰ προϊόντα, ὅπως κονσερβες ἀρακά (Γαλλία-Βέλγιο), πίκλες (Δ. Γερμανία-Βέλγιο) καί φασόλια γαλλικοῦ τύπου.

Ἀπὸ τίς ἄλλες χῶρες ἀπὸ τίς ὁποῖες εἰσάγονται προϊόντα στὴν Ὁλλανδικὴ ἀγορά, ἡ Κίνα προμηθεύει κυρίως Γαλλικὰ φασόλια γιὰ σαλάτες, ἡ Ταϊβάν σπαράγγια καί ἡ Ἰταλία προϊόντα ντομάτας, ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα ἔχει μία κυρίαρχη θέση στὴν ἀγορά τουατοπολιτοῦ.

Στὸν Πίνακα 7. ἐμφανίζονται οἱ εἰσαγωγές μεταποιημένων λαχανικῶν στὴν Ὁλλανδία στὴ περίοδο 1978-1980. Παρατηρεῖται, ὅτι τὸ κυριώτερο προϊόν πού εἰσάγεται στὴν Ὁλλανδικὴ ἀγορά, τόσο ἀπὸ πλευρᾶς ποσοτήτων ὅσο καί ἀπὸ πλευρᾶς ἀξίας, εἶναι ὁ τοματοπολιτός (32,7% τῶν συνολικῶν εἰσαγομένων ποσοτήτων καί 27,5% τῆς συνολικῆς ἀξίας). Ἡ Ἑλλάδα θεωρεῖται ἡ κυριώτερη προμηθεύτρια χώρα καί ἀκολουθεῖ σέ ἀρκετὴ ἀπόσταση ἡ Ἰταλία. Πιο ἀναλυτικὰ, τὸ 1979 εἰσῆχθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα

^{1/} Ὅρισμένα στοιχεῖα γιὰ τὴν δραστηριότητα αὐτῆς τῆς ἐταιρείας ἀναφέρονται στὴ βασικὴ Κλαδικὴ Ἐκθεση 1981 πού ἔχει ἤδη κυκλοφορήσει.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Εισαγωγές κονσερβοποιημένων λαχανικῶν κατά προϊόν στην Ὁλλανδία, 1978-1980

Προϊόν	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (τόννοι)				ΑΞΙΑ (έκ. Φιορλίνια)			
	1978	1979	1980	% 1980	1978	1979	1980	% 1980
Τοματοπολιτός	23.313	26.246	27.457	32,7	43.841	39.597	38.430	27,5
Σπαράγγια	5.502	4.883	4.750	5,7	21.721	20.082	20.191	14,5
Μπιζέλια	18.998	16.957	13.081	15,6	19.783	18.358	16.617	11,9
Γαλλικά φασόλια	11.059	13.914	9.970	11,9	12.222	14.267	11.344	8,1
Άλλα φασόλια	1.916	2.346	3.147	3,8	1.990	2.387	3.199	2,3
Πίκλες	5.704	4.228	4.107	4,9	8.492	6.906	5.677	4,1
Τουρσιά	2.038	2.599	2.000	2,4	1.960	2.047	1.769	1,3
Μανιτάρια	656	979	832	1,0	2.976	3.960	3.324	2,4
Σύνολο	93.012	92.399	83.839	100,0	154.174	146.556	139.524	100,0

Πηγή: C.B.S. Fruit and Vegetable Board.

11.786 τόννοι, από την Ίταλία 7.149, την Πορτογαλία 2.118 και από τις υπόλοιπες χώρες περί τούς 3.000 τόννους. Τα αντίστοιχα στοιχεία για τό 1980 είναι, 9.961, 8.727, 3.289 και 4.000 τόννοι. Στο σύνολο όμως των εισαγομένων κονσερβοποιημένων λαχανικών, ή Ελλάδα κατέχει την τρίτη θέση μετά την Γαλλία και τή Δ. Γερμανία. Ο Πίνακας 8 δίνει μία εικόνα για τις ποσότητες μεταποιημένων λαχανικών που εισάγονται κατά χώρα προελεύσεως. Σημειώνεται ή ύψηλή σχετικά συμμετοχή των τρίτων χωρών (Ταϊβάν, Κίνα), που είναι αποτέλεσμα της εξειδίκευσης της παραγωγής τους.

4.2 Φρούτα

Σέ αντίθεση μέ τά κονσερβοποιημένα λαχανικά, τό έμπορικό ίσοζύγιο της Όλλανδίας για κονσερβοποιημένα φρούτα είναι έλλειματικό, κυρίως λόγω των εισαγωγών κονσερβών τροπικών και ύποτροπικών φρούτων (άνανάς, βερούκοκκα, ροδάκινα κλπ.). Τό έλλειμμα για τό 1980 έφτασε τούς 35.910 τόννους, αξίας 55,2 εκατ. Fio. Έπιπλέον, ένα σημαντικό μέρος των Όλλανδικών εξαγωγών αποτελείται από επανεξαγωγές κατεργασμένων φρούτων που εισήχθησαν.

Όσον άφορά τις εισαγωγές κονσερβών φρούτων που παράγονται στην Ελλάδα (ροδάκινα, βερούκοκκα, φρουτοσαλάτα), οι Πίνακες 9-11 παρουσιάζουν την εξέλιξη στις εισαγωγές αυτών των προϊόντων μεταξύ των έτων 1979-1980 και τή σχετική θέση της Ελλάδας σαν προμηθεύτρια χώρα της Όλλανδικής αγοράς. Σημειώνεται πάντως, ότι ή Ελλάδα είναι ή δεύτερη μεγαλύτερη προμηθεύτρια χώρα της Όλλανδικής αγοράς, όσον άφορά τά κονσερβοποιημένα φρούτα. Τό 1980 εισήχθησαν στην Όλλανδία από

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

Όλλανδικές εισαγωγές κονσερβοποιημένων λαχανικών ανάλογως προελεύσεως
1978-1980

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (τόννοι)				ΑΞΙΑ (000 Φιορίνια)			
	1978	1979	1980	% 1980	1978	1979	1980	% 1980
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞΕΜ.	23.721	25.102	9.886	11,8	24.442	30.635	13.604	9,8
Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10.561	11.099	11.464	13,7	26.890	21.047	27.665	19,8
ΕΛΛΑΔΑ (τοματοπολιός)	12.037 (10.859)	12.752 (11.786)	10.306 (9.961)	12,3 -	24.460	20.834	14.919	10,7
ΓΑΛΛΙΑ	14.127	14.430	20.633	24,6	17.036	17.341	27.231	19,5
ΤΑΙΒΑΝ	5.527	4.998	5.059	6,0	17.127	17.242	18.733	13,4
ΚΙΝΑ	6.311	7.726	6.736	8,0	7.525	8.881	7.672	5,5
ΙΤΑΛΙΑ	5.792	7.351	8.975	10,7	7.726	8.682	10.663	7,6
ΣΥΝΟΛΟ	93.012	92.399	83.833	100,0	154.174	146.556	139.524	100,0

Πηγή: C.B.S.

Πίνακας 9.

Είσαγωγές κονσερβών ροδακίνων σε σιρόπι (σε χαρτοκιβώτια τών 24 κουτιών)

	1979	1980	% 1980
ΕΛΛΑΣ	274.494	298.217	46,0
Ν. Αφρική	153.013	145.205	22,4
ΗΠΑ	25.451	61.210	9,4
Ιταλία	..	46.213	7,2
Λοιπές Χώρες	132.476	97.527	15,0
ΣΥΝΟΛΟ		648.372	100,0

Πίνακας 10

Είσαγωγές κονσερβών βερυκόκων σε σιρόπι (σε χαρτοκιβώτια τών 24 κουτιών)

	1979	% 1979	1980	% 1980
ΕΛΛΑΣ	26.972	19,8	65.580	40,9
Ν. Αφρική	18.962	14,5	17.854	17,4
Μαρόκο	41.675	30,7	18.573	11,6
Ισπανία	21.548	16,0	18.237	11,4
Λοιπές Χώρες	25.756	19,0	30.185	18,7
ΣΥΝΟΛΟ	134.913	100,0	160.429	100,0

Πίνακας 11

Είσαγωγές φρουτοσαλάτας (σε χαρτοκιβώτια τών 24 κουτιών)

	1979	% 1979	1980	% 1980
Ιταλία	159.654	41,6	270.863	53,3
Η. Π. Α.	45.123	11,7	69.510	13,7
ΕΛΛΑΣ	44.717	11,6	53.032	10,4
Ν. Αφρική	53.286	13,9	44.482	8,8
Λοιπές Χώρες	81.475	21,2	69.866	13,8
ΣΥΝΟΛΟ	384.255	100,0	507.773	100,0

Πηγή: ΚΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, 29.3.1981

τήν Ελλάδα 8.339 τόνοι (9,6% της αγοράς), ενώ από την Ιταλία εισήχθησαν 9.503 τόνοι (11% της αγοράς).

Οι εισαγωγές κονσερβών ροδακίνων από την Ελλάδα σημείωσαν μεταξύ 1979 και 1980 μία αύξηση 11% περίπου. Στην φρουτοσαλάτα, τα ιταλικά προϊόντα κατέχουν την πρώτη θέση. Για τα ελληνικά προϊόντα φρουτοσαλάτας το απόλυτο ύψος εισαγωγής αυξήθηκε κατά 8.315 χαρτοκιβώτια (αύξηση 18,6%), αλλά μειώθηκε το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των εισαγωγών, ενώ αυξήθηκε το αντίστοιχο της Ιταλίας.

Από απόψεως τιμών προϊόντων ο Πίνακας 12 δίνει ένα παράδειγμα της εξέλιξεως των τιμών κονσερβών ροδακίνων.

5. Κατανάλωση

Δέν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την κατανάλωση κονσερβών φρούτων και λαχανικών στην Ολλανδική αγορά. Σύμφωνα όμως με υπολογισμούς του Economist Intelligence Unit, η δαπάνη για την κατανάλωσή τους είναι περίπου 425 εκατ. Fl. σε τιμές εργοστασίου και εισαγωγέων.

Η κατά κεφαλή κατανάλωση υπολογίζεται περίπου σε 10 Kgr. Όμως, όπως ήδη έχει αναφερθεί, η ζήτηση για κονσερβοποιημένα προϊόντα υποχωρεί προς όφελος της ζήτησεως φρέσκων και καταψυγμένων προϊόντων (βλ. και στοιχεία του Πίνακα 13).

Η Ολλανδική Ένωση Φρούτων-Λαχανικών έχει κάνει την ακόλουθη έρευνα αγοράς που δείχνει μέχρι ποιού βαθμού καταναλίσκονται από τα ολλανδικά νοικοκυριά τα κονσερβοποιημένα φρούτα και λαχανικά.

Πίνακας 12

Εισαγωγικές τιμές (CIF σε φιαρίνια)

Α. Κονσέρβες συμπυκνών ροδακίνων του 1 κιλοῦ με ζάχαρη ἄνω 15 %

	1975	1976	1977	1978	1979
Η. Π. Α.	1,46	1,52	1,50	1,42	-
Ν. Ἀφρική	1,35	1,26	1,30	1,16	1,34
ΕΛΛΑΣ	1,30	1,10	1,19	1,15	1,30
Ἰταλία	1,23	-	1,56	-	1,34
Ἀργεντινή	-	-	0,60	0,71	-

Β. Κονσέρβες ἐκπυκνών ροδακίνων του 1 κιλοῦ με ζάχαρη κάτω του 15 %

	1975	1976	1977	1978	1979
Η. Π. Α.	1,34	1,38	1,18	1,10	-
Ν. Ἀφρική	1,20	1,20	1,31	1,05	-
ΕΛΛΑΣ	1,17	1,15	1,12	1,02	-
Ἰταλία	1,40	1,40	1,39	1,32	-

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Φαινομενική κατανάλωση κονσερβών φρούτων και λαχανικών 1978-1980 (έκ.Για.)

	1978	1979	1980	% 1979/1980
Κον/να λαχανικά	312,4	234,8	248,8	- 6
Κον/να φρούτα	187,3	207,2	176,7	-15
Σύνολο	499,7	442,0	425,5	- 4

% των νοικοκυριών

	Κονσέρβες λαχανικών	Κονσέρβες φρούτα
Άγοραστές (μέσος όρος όλου του Έθνους)	79%	73%
Γεωγραφικά κριτήρια	82% στις τρεις μεγάλες πόλεις και στον Νότο, 69% στο Βορρά	81% στον Νότο, 80% στα Ανατολικά, 65% στις τρεις μεγάλες πόλεις, 62% στο Βορρά.
Κοινωνικά - Οικονομικά κριτήρια ^{1/}	83% στις ομάδες Α+Β 78% στην ομάδα Γ 72% στην ομάδα Δ	90% στις ομάδες Α+Β 68% στις ομάδες Γ.Δ.

^{1/} Οι εισοδηματικές τάξεις χωρίζονται σε Α, Β, Γ, Δ από τις ανώτερες Α μέχρι τις κατώτερες Δ.

6. ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Έκτός τών άλλων, λειτουργούν άκόμα καί 6 πολυεθνικές εταιρείες πού άσχολοϋνται μέ τή παραγωγή κονσερβοποιημένων φρούτων καί λαχανικών. Άν καί δέν κατέχουν μεγάλο μερίδιο τής άγοράς, τά τελευταία χρόνια άκολουθοϋν μία πολιτική ένισχύσεως τής θέσεώς τους άπορροφώντας μικρές τοπικές επιχειρήσεις.

Οί πολυεθνικές επιχειρήσεις πού άναφέρθηκαν είναι οί έξής:

- 1) UNILEVER πού έλέγχει τίς εταιρείες AARDENBURG (λαχανικά), DE BETUME (φρούτα) καί τήν CALVE (τρόφιμα γενικά).
- 2) HERO (σουηδική) μέ έργοστάσια σέ πολλές εϋρωπαϊκές χώρες καί στήν Όλλανδία.
- 3) HEINZ πού έλέγχει τήν TAMINIAU (φρούτα).
- 4) CONSOLIDATED FOODS: Όμιλος εταιρειών μέ δραστηριότητα στό κονσερβοποιημένα φρούτα-λαχανικά καί μανιτάρια.
- 5) AKZO πού έλέγχει τήν Όλλανδική DUYVIS (λαχανικά καί τρόφιμα γενικά).
- 6) ITT πού έλέγχει τήν εταιρεία GROKO (λαχανικά).
- 7) MARS πού έχει τήν KOEN VISSEP (έτοιμα φαγητά).

Ή εταιρεία HAK στό GIESSEN είναι μία ανεξάρτητη παραγωγός πού πρώτη έκμεταλλεύτηκε τή προτίμηση τών καταναλωτών για προϊόντα συσκευασμένα σέ γυάλινα βάζα. Τό ποσοστό τής HAK

στην ολλανδική αγορά για τὰ συντηρημένα φρούτα και λαχανικά (σε γυάλινα βάζα) είναι περίπου 65-70%, πράγμα πού δίνει στην εταιρεία ένα ποσοστό 30% του συνόλου της αγοράς κονσερβοποιημένων λαχανικών. Άλλοι σημαντικοί ανεξάρτητοι παραγωγοί είναι οι εταιρείες VELUCO, SEEUTELSA, PETER VERBURGZ, COROOS UN SIMON VAN RUITEN.

Στόν Πίνακα 14 παρουσιάζεται τό μερίδιο της ολλανδικής αγοράς πού έχει κάθε μία από τίς κύριες επιχειρήσεις του κλάδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Ποσοστά μεριδίων της Όλλανδικής αγοράς μεταποιημένων λαχανικών (έκτός κατεψυγμένων και άφυδατωμένων) ανά εταιρεία (1980).

HAK	30
VELUCO	12
HERO	10
PUYVIS	8
SLEUTELS	5
PETER	
VERBURG	5
COROOS	5
SIMON DE RUITEN	4
Άλλες	21

Οί εταιρείες στά κονσερβοποιημένα φρούτα είναι VAN WAGENBERG-AFESTEN, BATO, HERO, VELUCO, PRET, ZWARDENAKER, UN DE BETUME. Ή πλύ γνωστή στά τροπικά και ύποτροπικά φρούτα είναι ή DEL MONTE.

7. Έμπορία τῶν προϊόντων

Υπάρχουν 245 αντιπρόσωποι χονδρικοῦ ἐμπορίου γιὰ προϊόντα φρούτων καί λαχανικῶν καί 40.000 περίπου κέντρα λιανικῆς πωλήσεως. Τό μεγαλύτερο ποσοστό (60% περίπου) ἀποτελεῖται ἀπό καταστήματα CASH AND CARRY, HYPER καί SUPER MARKETS. Στό παραδοσιακό παντοπωλεῖα ἀντιστοιχεῖ τό 10% τῶν συνολικῶν πωλήσεων, ἐνῶ 5% ἀντιστοιχεῖ στούς ἐμπόρους νωπῶν φρούτων καί λαχανικῶν. Πάντως, μικρό μέρος καλύπτεται ἀπό μία ποικιλία πρατηρίων ἄλλων δραστηριοτήτων, ὅπως SELF-SERVICE κρεοπωλεῖα, ἰχθυοπωλεῖα κλπ.

8. Τύποι καί Μορφές Συσσκευασίας

Τό καθιερωμένο (STANDARD) μέγεθος κονσέρβας γιὰ φρούτα καί λαχανικά εἶναι 850 c.c.. Προϊόντα πού συσκευάζονται σέ γυάλινα βάζα ἀντιμετωπίζουν αὐξανόμενη ζήτηση τά τελευταῖα χρόνια. Ὁ Πίνακας 15 παρουσιάζει τή παραγωγή τῶν προϊόντων τοῦ κλάδου ἀνάλογα τῆς μορφῆς συσκευασίας.

9. Διαφήμιση καί προώθηση πωλήσεων

Ἡ καθιερωμένη διαφήμιση μέσω τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, γιὰ τά κονσερβοποιημένα φρούτα καί λαχανικά εἶναι σχετικά χαμηλή μέ ὕψος δαπανῶν περίπου 6 ἐκατ. Flο. τό χρόνο. Ἐπιπλέον οἱ λιανοπωλητές κάνουν διαφημιστικές καμπάνιες μέ διάφορους ἄλλους εἰδικούς τρόπους, ὅπως εἰδικές προσφορές, κατευθείαν ταχυδρόμηση ἐντύπων στούς καταναλωτές κ.ἄ. Σ'αυτές τίς καμπάνιες συνεργάζονται πολλές φορές μέ τούς παραγωγούς καί εἰσαγωγεῖς. Ἐπίσης στήν Οὐτρέχτη ἔχει καθιερωθεῖ ἡ εἰδική ἐκθεση διατηρημένων λαχανικῶν καί φρούτων ROKA κάθε 2 ἔτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Παραγωγή διατηρημένων (έκτός κατεψυγμένων) φρούτων και λαχανικών κατά είδος συσκευασίας, 1979 (έκατ. τεμ. και ποσοστά)

	Σύνολο παραγωγής	Κονσέρβες	%	Διατηρημένα σε φιάλες	%
Διατηρημένα λαχανικά	215,5	136,0	69	76,5	36
Διατηρημένες πίκλες	63,8	16,6	26	47,2	74
Φρούτα σε σιρόπι	18,1	10,9	60	7,2	40
Σάλτσα μήλου	85,5	29,9	35	55,6	65

Πηγή: Σύνδεσμος Φρούτων-λαχανικών Ολλανδίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Διαφημιστική δαπάνη για κονσερβοποιημένα φρούτα και λαχανικά από τα μέσα μαζικής ενημερώσεως κατά εταιρεία, 1980 (000 Fln.).

<u>Έταιρεία</u>	<u>Άξια</u>
BONDUELLE (λαχανικά)	679
DEL MONTE (τροπικά φρούτα)	182
CRANNIE-VELUCO (σάλτσα μήλου)	37
HAK (λαχανικά)	691
HAYOX (λαχανικά)	14
JONKER FRIS (λαχανικά)	415
STRUICK (λαχανικά)	21

Πηγή: Συνεντεύξεις με παραγωγούς (Ε.Ι.Υ.).

11. Προοπτικές

Τό μέλλον καί οί προοπτικές τής αγοράς κονσερβοποιημένων φρούτων καί λαχανικῶν στήν Ὀλλανδία, ἐμφανίζεται προβληματικό, λαμβανομένου ὑπόψη τής μειώσεως τής ζήτησεως πού ἀντιμετωπίζουν αὐτά τά προϊόντα καί τοῦ σκληρότατου ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ τῶν ντόπιων καί ξένων προμηθευτῶν. Ἡ ἐξέλιξη τής ζήτησεως ὡστόσο, δέν θεωρεῖται πιθανό νά ἐπηρεάσει προϊόντα ὅπως τά διατηρημένα σέ γυάλινες φιάλες λαχανικά, καθώς καί ἓνα τύπο προϊόντων πού ἔχουν καθιερωθεῖ στίς καταναλωτικές συνήθειες, συγκεκριμένα τά μανιτάρια καί τή σάλτσα μήλου.

12. Συμπεράσματα

Ἀπό τή σύντομη αὐτή ἔρευνα αγοράς πού ἐγινε γιά τά μεταποιημένα φρούτα καί λαχανικά στήν Ὀλλανδία, προέκυψαν τά ἀκόλουθα συμπεράσματα πού ἐνδιαφέρουν ἄμεσα τόν ἀντίστοιχο ἑλληνικό κλάδο:

α) Τά μεταποιημένα προϊόντα ντομάτας ἀποτελοῦν τό κυριώτερο προϊόν τοῦ κλάδου πού εἰσάγεται σήμερα στήν Ὀλλανδία. Σ'αὐτή τήν αγορά τά ἑλληνικά προϊόντα διατηροῦν τό μεγαλύτερο μερίδιο, πού τά τελευταῖα χρόνια σημείωσε ὅμως κάποια πτώση πρός ὄφελος τῶν Ἰταλῶν ἀνταγωνιστῶν. Ἀντικειμενικά, οί δυνατότητες αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν μας (εἰδικά σέ μιά αγορά πού ἐμφανίζει σαφῶς ἴχνη σμίκρυνσης), εἶναι πολύ περιορισμένες. Ἐτσι ἡ προσπάθεια πρέπει νά στραφεί στή διατήρηση τοῦ μεριδίου τής αγοράς, γεγονός πού θά μπορέσει νά ὑποβοηθήσει τήν ἐξαγωγική προσπάθεια τοῦ κλάδου καί πρός ἄλλες χώρες (ἡ διατήρηση μεγάλου μεριδίου σέ μιά αγορά μέ ὑψηλές ποιοτικές προδιαγραφές, ἐνισχύει τήν ἀνταγωνιστικότητα τῶν προϊόντων).

β) Παρατηρείται μία στροφή προς τη συσκευασία σε γυάλινα δοχεία. Ή στροφή αυτή ίσως θά πρέπει νά προβληματούσει γενικότερα τόν έλληνικό κλάδο, έφόσον είναι μία τάση που παρατηρείται στις περισσότερες Εύρωπαϊκές αγορές (άκόμα καί στις Άνατολικές). Όσο γρηγορότερα προσαρμοσθούμε στις νέες αυτές συνθήκες, τόσο πιο εύκολα θά γίνει καί ή είσοδος μας σ'αυτές τις αγορές.

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

1.1982/ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

III. ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ

ΙΟΒΕ/ΜΟΝΑΔΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΟΜΑΔΑ 1η: ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1982 / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΚΛΑΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ 1981

ΠΡΟΪΟΝ: ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ

1. Έξελίξεις στην εγχώριο αγορά τό 1981

Η βασική κλαδική έκθεση κάλυψε από άποψη παρουσιάσεως της καταστάσεως στον τομέα των κατεψυγμένων λαχανικών ολόκληρη τή δεκαετία 1970-1980. Στο συμπλήρωμα αυτό παρουσιάζονται ώρισμένα πρόσθετα στοιχεία παραγωγής και καταναλώσεως των προϊόντων στή διάρκεια του 1981, στοιχεία πού έρχονται, σέ κάποιο βαθμό και σέ αντίθεση μέ τά στοιχεία πού παρουσιάστηκαν στή Βασική Έκθεση. Συγκεκριμένα, ένώ όλοι οί αρμόδιοι φορείς (παραγωγοί, Ύπ. Γεωργίας κ.λ.π.). συμφωνούν ότι συνεχίστηκε και κατά τό 1981 ή αύξηση της εγχώριας παραγωγής κατεψυγμένων λαχανικών, επίσημα στοιχεία (μή δημοσιευμένα) του Ύπ. Γεωργίας, πού προήλθαν από Άπογραφή της δραστηριότητας των αντίστοιχων επιχειρήσεων, έμφανίζουν μέγεθος παραγωγής για τό ίδιο έτος περί τούς 8.500 τόννους. Παρουσιάζεται δηλαδή μιá διαφορά της τάξεως των 2 χιλ. τόννων από τά στοιχεία πού έμφανίσθηκαν στή Βασική Έκθεση και τά όποια είχαν βασισθεί σέ έκτιμήσεις των εκπροσώπων των βιομηχανιών. Χωρίς νά εϊμαστε σέ θέση, σ'αυτή τουλάχιστον τή φάση, νά διασταυρώσουμε αυτά τά στοιχεία, πιστεύουμε ότι τά στοιχεία του

Υπ. Γεωργίας ίσως νά βρίσκονται πιό κοντά στη παραγωγικότητα, κυρίως λόγω του τρόπου πού συλλέγησαν.

Από τούς 8,5 χιλ. τόννους, πού αναφέρθηκαν, τό μεγαλύτερο μερίδιο στη παραγωγή είχε τό κατεψυγμένο φασολάκι, μέ 2.110 τόννους καί ακολουθούσαν οί κατεψυγμένες μπάμιες, μέ 1840 τόννους καί ὁ κατεψυγμένος άρακάς μέ 1400 τόννους. Από τά υπόλοιπα προϊόντα του κλάδου, σημαντική έμφανίζεται κατά τό 1981 ή παραγωγή στό σπανάκι (1120 τόννοι). Συνολικά κατά τό 1981 καταψύχθησαν περισσότερα από 14 προϊόντα (άρακάς, φασολάκι, μπάμια, σπανάκι, άγγινάρα, κουνουπίδι, κουκιά, μελιτζάνα, τοματοπιπεριά, πιπεριά, κρεμμύδι, καρότα, ραδίκια, λαχανάκια Βρυξελλών κ.ά).

Η έμπορία των προϊόντων συνέχισε καί τό 1981 νά διέπεται από τό καθεστώς πού αναφέρθηκε καί στη Βασική Έκθεση. (Συγκέντρωση της καταναλώσεως στα δύο μεγάλα άστικά κέντρα, έλλειψη ικανοποιητικων ψυκτικων χωρων κ.λ.π). Παρατηρήθηκε πάντως ότι εκτός των ηδη γνωστων προϊόντων (ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ καί ΚΑΡΕΛΛΑΣ), άρχισαν νά έμφανίζονται στην Αθηναϊκή αγορά κατεψυγμένα λαχανικά καί άλλων βιομηχανιων κυρίως των συνεταιριστικων εργοστασιων.

Η έσωτερική ζήτηση πιστεύεται ότι άπορρόφησε περί τούς 10 χιλ. τόννους, ένω ένδεικτικό της αύξημένης ζήτησης είναι ή μείωση των αποθεμάτων τόσο σε πρώτες ύλες όσο καί σε έτοιμα προϊόντα σε επίπεδα κάτω από τό κανονικό. Οί εισαγωγές τό 1981 φαίνεται ότι θά

διαμορφωθούν σε υψηλότερο επίπεδο απ'ότι τό περασμένο χρόνο. Συγκεκριμένα τό πρώτο όκτάμηνο του 1981 εισήχθησαν 471 τόννοι κατεψυγμένων λαχανικών, ποσότητα πού είναι ίση μέ τίς εισαγωγές ολοκλήρου του 1980. Από αυτούς τούς 471 τόννους μεγάλο μέρος άφορούσε κατεψυγμένο άρακά.

2. Τό δυναμικό του κλάδου καί νέες επενδύσεις τό 1981

Στό πίνακα 1 πού άκολουθει παρουσιάζονται οι κυριώτερες επιχειρήσεις του κλάδου καί ή παραγωγική δυναμικότητά τους. (σε τόννους νωπού προϊόντος ανά βάρδια).

Πίνακας 1
Μονάδες Καταψύξεως

Έπωνυμία	Τόπος Έργοστασίου	Δυναμικότητα (τόννοι/8h)
ΣΕΚΟΒΕ	Γιαννιτσά	20
ΣΕΒΑΘ	Θράκη	10
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	Θεσσαλονίκη	20
ΕΒΙΕ Μηχαηλίδης	Θεσσαλονίκη	18
ΜΠΙΤΑΙΔΗΣ	Σέρρες	10
ΚΥΡΙΤΣΗΣ	Λάρισα	10
ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΔΗΣ-ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	Βοιωτία	18
ΚΑΡΕΛΛΑΣ	Άθήναι	10

Πηγή: Έπ. Γεωργίας

Έκτός πάντως από τις παραπάνω βασικές μονάδες του κλάδου, υπάρχουν και άλλες μικρότερες κατά κανόνα δυναμικότητας 8-10t/ανά 8ωρο έγκατεστημένες σε διάφορες περιοχές (Λάρισα, Πύργος, Αίτωλοακαρνανία).

Η συνολική δυναμικότητα των επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν υπολογίζεται σε 160-170 t ανά βάρδια ή σε 20-22 t/ανά ώρα. Υπενθυμίζουμε ότι η δυναμικότητα είναι έκφραση σε δυναμικότητα επεξεργασίας υγρού προϊόντος.

Όσον αφορά σε νέες επενδύσεις, παρατηρείται ότι οι υπάρχουσες βιομηχανίες του κλάδου θεωρούν ότι τό έγκατεστημένο παραγωγικό δυναμικό είναι έπαρκές και δέν προβλέπουν ανάγκες επέκτάσεώς τους. Η έποχικότητα στην λειτουργία, σε συνδυασμό με τή πλήρη έξειδίκευση στην παραγωγή που παρατηρείται σε πολλές βιομηχανίες του κλάδου (μέ εξαίρεση τις Συνεταιριστικές), ήταν παράγοντες που ώδήγησαν στην έγκατάσταση παραγωγικού δυναμικού που υπερκαλύπτει τις ανάγκες τής ζήτησεως.

Από τήν άλλη πλευρά όμως φαίνεται ότι υπάρχει κάποιο επενδυτικό ένδιαφέρον για ίδρυση νέων μονάδων ή δραστηριοποίηση στο χώρο παραγωγής κατεψυγμένων προϊόντων από μονάδες που μέχρι σήμερα ασχολούνται με τή παροχή υπηρεσιών στο κλάδο (επιχειρήσεις αποθηκευτικών χώρων-ψυγεία).

Συγκεκριμένα, η ΓΕΩΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΙΕΡΙΑΣ Α.Ε. που ασχολείται κυρίως με τήν κονσερβοποίηση όπωροκηπευτικών,

έγκατέστησε μέσα στο 1981 τούνελ καταψύξεως για παραγωγή κατεψυγμένων φρούτων και λαχανικών. Ή αξία του μηχανολογικού έξοπλισμού των ψυκτικών εγκαταστάσεων (τούνελ-μηχανήματα ψυγείων) έφθασε τά 70 εκατ. δρχ. και ή συνολική δυναμικότητα της μονάδος φθάνει τούς 10 τόννους νωπού προϊόντος ανά ώρα. Τά βασικά προϊόντα πού θα παράγονται είναι άρακάς, φασολάκια, μπάμια, πιπεριά, καρότα, φράουλα και βύσσινα-κεράσια. Ή όλη επένδυση έχει ύπαχθει στις εύεργετικές διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου 4171/61. Σημειώνεται ότι ή νέα μονάδα θα προμηθεύεται τίσ αναγκαίτες ποσότητες πρώτων ύλών από "ιδιόκτητες εκτάσεις". (1)

Υπολογίζεται ότι θα καλλιεργηθοϋν 2.500 στρέμματα μέ βιομηχανική ποικιλία άρακά και άλλα 1000 στρέμματα μέ φασολάκια. Οί μεγάλες αυτές εκτάσεις επιτρέπουν πλέον τή δυνατότητα χρησιμοποίησης μηχανών για τή συλλογή των προϊόντων γεγονός πού θα μειώσει σημαντικά τό κόστος, θα βελτιώσει τή τελική ποιότητα του προϊόντος και γενικά θα βελτιώσει σημαντικά τήν ανταγωνιστικότητα της μονάδος.

Μιά άλλη επένδυση πού έχει περατωθει μέσα στο 1981 άφορα τήν ίδρυση μονάδος επεξεργασίας και βαθείας καταψύξεως φρούτων και λαχανικών στά Γιαννιτσά. Ή επωνυμία της εταιρείας είναι

(1) Στην παραπάνω εταιρεία συμμετέχουν 1500 περίπου άγρότες της περιοχής.

Ιωάννης Τζερεμέσ-Κατεψυγμένα Α.Ε. 'Η συνολική επένδυση πλησιάζει τά 110 εκατ. δρχ. καί έχει ήδη ύπαρξει στίς διατάξεις του Ν. 849/78.

Τέλος υπήχθη στίς διατάξεις του Ν.1116/81 ή επένδυση τής Ψυγεία Γιαννιτσών Ο.Ε γιά επέκταση καί έκσυγχρονισμό ύφισταμένης μονάδος. Μέχρι σήμερα ή παραπάνω εταιρεία άσχολεΐται μέ τή έννοικήση τών ιδιοκτητήτων ψυκτικών έγκαταστάσεών της γιά τήν άποθήκευση διαφόρων προϊόντων. Μέ νέα επένδυση, πού προβλέπεται νά περατωθει τό πρώτο έξάμηνο του 1982, ή μονάδα αύτή θά δραστηριοποιηθει καί στό χώρο τής παραγωγής κατεψυγμένων προϊόντων. 'Υπολογίζεται ότι μετά τήν επένδυση επέκτασεως (ύψους 22 εκατ. δρχ. περίπου) ή δυναμικότητα αύτης τής μονάδος θά φθάσει τούς 10 χιλ. τόννους ήμερησίως. Σύμφωνα μέ δήλωση τών επενδυτών τά προϊόντα τά όποια θά καταψύχονται θά εΐναι φρούτα καί σαλιγκάρια.

Συμπερασματικά από τά στοιχεία πού παρουσιάσθηκαν παρατηρεΐται μιά επέκταση του κλάδου, όχι μόνο στό χώρο τών κατεψυγμένων λαχανικών αλλά καί στό χώρο τών κατεψυγμένων φρούτων. Τό γεγονός αυτό ίσως άποτελει μία ένδειξη γιά τίς δυνατότητες πού μπορούν νά έχουν τά κατεψυγμένα φρούτα (κυρίως στό βαθμό πού χρησιμοποιούνται στίς βιομηχανίες τροφίμων γιά πρώτη ύλη). 'Η έμπειρία πάντως από

Άλλες χώρες δέν φαίνεται νά μās οδηγεί σέ πολύ αϊσιόδοξες προβλέψεις. Στή Δανία π.χ. χώρα πού σέ διεθνές επίπεδο χαρακτηρίζεται από πολύ ύψηλή κατά κεφαλή κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων, (εϋρίσκεται στή 3η θέση μετά τίς Η.Π.Α. καί Σουηδία), ή παραγωγή κατεψυγμένων φρούτων μόλις ξεπερνά τούς 1200 τόννους τό χρόνο. (1)

Έτσι, άνεξάρτητα τής κάποιας δυνητικής εισόδου στήν αγορά πού έχουν τά κατεψυγμένα φρούτα πιστεύεται ότι ή ζήτηση τους δέν μπορεί νά ξεπεράσει κάποια ποσότητα τής τάξεως τών 800-1000 τόννων τό χρόνο.

Ένα ακόμη στοιχείο χαρακτηριστικό τής επενδυτικής τό 1981 δραστηριότητος στόν κλάδο είναι ή εγκατάσταση τών δύο νέων επενδύσεων (Τζερεμές-Ψυγεΐα Γιαννιτσών) στά Γιαννιτσά. Μέ τήν δημιουργία μάλιστα τής μεγάλης μονάδος τής ΣΕΚΟΒΕ στήν ίδια περιοχή δημιουργείται μία πολύ χαρακτηριστική "χωροταξική συγκέντρωση" τοϋ κλάδου.

(1) Στοιχεία για τό κλάδο κατεψυγμένων τροφίμων στή Δανία παρουσιάζονται στό επόμενο τμήμα τοϋ Συμπληρώματος αύτοϋ.

3. Η ΑΓΟΡΑ ΓΙΑ ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΣΤΗ ΔΑΝΙΑ
(ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ)

3.1 Γ Ε Ν Ι Κ Α

Ἡ Δανία, μία μικρή χώρα 5 ἑκατ. κατοίκων περίπου, εἶναι πιθανῶς ἡ χώρα μέ τό μεγαλύτερο ἀναλογικά ἀριθμό ἐπιχειρήσεων κατεψυγμένων τροφίμων ἀπό ὁποιαδήποτε χώρα τῆς Εὐρώπης. (Τό 1979 ὑπῆρχαν 240 περίπου μονάδες).

Ἡ κατά κεφαλή κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων στήν ἀγορά τῆς Δανίας αὐξήθηκε ἀπό 17,8 KG τό 1976 σέ 19,8 KG τό 1978 καί σέ 21,5 KG τό 1979. Ἔτσι ἡ Δανία εἶναι στήν τρίτη θέση παγκοσμίως στή κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων μετά τίς ΗΠΑ καί τή Σουηδία. Τό 1979 ἡ κατανάλωση κατά νοικοκυριό ἦταν 53,7 KG. Ἡ συνολική παραγωγή καί οἱ πωλήσεις στήν ἐσωτερική ἀγορά ἔφτασαν τούς 110.000 τόννους τό 1980 ἔναντι 108.922 τοῦ 1979 (μία αὐξηση περίπου 1%) καί 100.000 τόννων τό 1976.

Ἐπάρχουν 305 ποικιλίες κατεψυγμένων τροφίμων τό 1980. Τά προϊόντα μέ τή μεγαλύτερη κατανάλωση, ἐκτός τῶν πουλερικών, εἶναι τά κατεψυγμένα λαχανικά, ἔτοιμα γεύματα, ψάρια κ.ἄ. Ἡ κατανάλωση λαχανικῶν αὐξήθηκε ἐλαφρά, ἐνῶ τά ἔτοιμα γεύματα μᾶλλον ὑποχώρησαν τό 1980. Τά λαχανικά καί τά Cocktails λαχανικῶν τῆς Stir Fry αὐξάνουν σταθερά τό μερίδιό τους στή συνολική κατανάλωση.

Ἡ παραγωγή καί πωλήσεις κατεψυγμένων στή Δανία ἄρχισαν τό 1957 κυρίως ἀπό συνεργατικές ἐπιχειρήσεις πού ἀπό τότε διατηροῦν μία ἰσχυρή θέση στήν ἀγορά μέ ἓνα ποσοστό 25% περίπου. Ἡ Δανική Ἑταιρεία Κατεψυγμένων (DANSK DYBFROSTT) ἔχει τό 15% καί ἀκολουθοῦν ἡ IRMA καί ἡ BRUYSEN. Οἱ δύο τελευταῖες ἐπιχειρήσεις ἐλέγχουν ἐπίσης πάνω ἀπό τά μισά σούπερ-μάρκετ τῆς χώρας. Ἡ PLUMROSE-BEAUVAIS, μία ἀπό τοὺς κυριότερους διανομῆς κατεψυγμένων ἔχει ἀγοραστεῖ ἀπό τήν Σουηδική FELIX καί τώρα εἶναι γνωστή σάν FELIX-BEAUVAIS. Ἡ ἐταιρεία διανέμει καί πωλεῖ χονδρικά γιά λογαριασμό καί τῆς FINDUS.

3.2. Παραγωγή καί κατανάλωση κατεψυγμένων λαχανικῶν

Ὁ Πίνακας 1 πού ἀκολουθεῖ παρουσιάζει τήν κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων στή Δανία μεταξύ 1976 καί 1979 ἀνάλογα τῆς ἀγορᾶς. (νοικοκυριά-catering) καθώς καί τήν ἐξέλιξη τῆς κατά κεφαλῆς κατανάλωσης μεταξύ τῶν ἰδίων ἐτῶν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων στη Δανία 1976-79 (τόννοι)

Τύπος προϊόντος	1976		1977		1978		1979	
	νοικοκυ- ριά	Cate- ring	νοικοκυ- ριά	Cate- ring	νοικοκυ- ριά	Cate- ring	νοικοκυ- ριά	Cate- ring
Λαχανικά	15.885	6.766	17.496	6.599	19.421	6.258	21.111	6.701
Φρούτα	1.065	501	755	499	776	463	739	513
Ψάρια	5.416	2.578	6.141	2.844	5.309	2.115	5.949	1.424
Κρέας	9.198	4.014	11.318	3.044	9.295	3.305	10.532	4.014
Έτοιμα γεύματα	12.279	3.124	11.577	2.541	11.994	2.665	12.608	2.497
Γενικά	6.750	639	4.900	667	6.140	1.536	7.124	1.940
Πτηνοτρο- φικά	32.884	-	31.115	-	32.037	-	33.779	-
Εύνολο προϊόντων	83.478	17.621	83.302	16.324	84.972	16.332	91.832	17.089
Εύνολο έτους		101.099		99.626		101.303		108.922
Κατά κεφαλή		19,8 Kg		19,5 Kg		19,8Kg		21,3Kg

Πηγή: D.F.F.I

Από τόν πίνακα αυτό παρατηρείται ότι τά πιτηνοτροφικά έχουν τή μεγαλύτερη κατανάλωση απ' όλα τά κατεψυγμένα τρόφιμα καί ακολουθοῦν τά κατεψυγμένα λαχανικά, τῶν ὁποίων μάλιστα ἡ κατανάλωση αὐξάνει σταθερά ἀπό χρόνο σέ χρόνο (τουλάχιστον στήν ἀγορά τῶν νοικοκυριῶν γιά τήν ἐξεταζομένη περίοδο). Συγκεκριμένα, μεταξύ 1976 καί 1979 ἡ κατανάλωση αὐξήθηκε κατά 33% περίπου, πού εἶναι καί ἡ μεγαλύτερη αὐξηση πού παρατηρήθηκε σ' ὁλόκληρο τό κλάδο. (Γιά όλα τά προϊόντα τοῦ κλάδου ἡ κατανάλωση αὐξήθηκε κατά τήν ἴδια περίοδο μόνο κατά 6%). Σημειώνουμε ἐπίσης ότι ἡ ἀγορά τοῦ Catering ἀπορροφᾷ τό 22-24% τῆς συνολικῆς καταναλώσεως χωρίς ὅμως νά παρατηρεῖται οὐσιαστική αὐξηση ἀπό χρόνο σέ χρόνο, ἐνδειξη ἴσως τοῦ "κορεσμοῦ" τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς.

Ἡ κατά κεφαλή κατανάλωση κατεψυγμένων λαχανικῶν ἔφθασε τό 1979 τά 5,4 Kgr, ἐνῶ τό 1976 ἦταν 4,3 Kgr. Μιά καλύτερη εἰκόνα γιά τήν ἐξέλιξη τῆς καταναλώσεως κατεψυγμένων λαχανικῶν στήν Δανία κατά τή διάρκεια ὁλόκληρης τῆς δεκαετίας 1969-1979 δίνεται στόν παρακάτω πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Η κατανάλωση κατά κατηγορία κατεψυγμένων τροφίμων στην αγορά της Δανίας και ποσοστά επί του συνόλου καταναλώσεως (1969-1979)

Τύπος τροφίμων	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Φρούτα											
λαχανικά	30,5%	27%	32,5%	30,4%	26,2%	24,8%	24,3%	23,9%	25,4%	26,6%	26,7%
Ψάρια	11%	11%	8,5%	8,3%	7,2%	7,1%	6,4%	7,9%	9,0%	7,3%	6,8%
Κρέας	17%	17%	17%	14,9%	14,9%	15,8%	14,6%	13,2%	14,6%	12,4%	13,3%
*Ετοιμα γεύματα	5%	5%	8%	13,7%	14,6%	14,6%	14,2%	14,2%	14,2%	14,5%	13,9%
Πτηνο-τροφικά	34%	37%	30%	28,4%	32,9%	33,8%	34,2%	32,5%	31,2%	31,6%	31,0%
*Άλλα	2,5%	3%	4%	4,3%	4,2%	3,9%	6,3%	7,3%	5,6%	7,6%	8,3%
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Πηγή: THE DANISH FROZEN FOOD INSTITUTE (D.F.F.I)

Από τόν πίνακα αυτό βλέπουμε ότι τό μερίδιο τών κατεψυγμένων φρούτων καί λαχανικῶν στήν συνολική κατανάλωση κατεψυγμένων τροφίμων στή Δανία παρουσίασε μιá πτώση στή δεκαετία 1969-1979. (Από 30,5% πού ήταν τό 1969 έπεσε στό 26,7% τό 1979). Τό νόημα τῆς πτώσεως αὐτῆς εἶναι ότι σ' ὄλο τό διάστημα τῆς δεκαετίας ἄλλα προϊόντα τοῦ κλάδου σημείωσαν μεγαλύτερη αύξηση ἀπ' ότι τά κατεψυγμένα λαχανικά καί φρούτα. Αυτό μπορεῖ νά ὀφείλεται στό γεγονός ότι τά κατεψυγμένα λαχανικά θεωροῦνται ἤδη "παλαιά προϊόντα" σέ σχέση μέ ἄλλα μέ ἀποτέλεσμα ἡ ἀπορροφητικότητα τῆς ἀγορᾶς στά νέα προϊόντα μετά τήν "ἀγοραία περίοδο" νά μεγαλώνει σημαντικά. (Εἶναι χαρακτηριστική ἡ περίπτωση τών ἐτοιμῶν γευμάτων πού ἀπό 5% τό 1969 ἔφθασαν νά ἔχουν τό 14% τῆς συνολικῆς καταναλώσεως τό 1979. Ἡ αύξηση αὐτή ὀφείλεται στήν ἀποδοχή τους ἀπό τό καταναλωτικό κοινό μετά τό 1972. Τό 1970 ὑπῆρχαν 15 εἶδη ἔτοιμων φαγητῶν, ἐνῶ τό 1979 ἔφθασαν στά 43).

Από ἀπόψεως ποικιλίας προϊόντων κατεψυγμένων λαχανικῶν, ὑπῆρχαν τό 1970 44 εἶδη τά ὁποῖα αύξήθηκαν σέ 70 κατά τό 1979. Τό 1980 προστέθηκαν 5 νέα εἶδη, δύο ἀπό αὐτά εἶναι μίγματα μέ βάση τή πατάτα σέ κύβους ἐνῶ τά ὑπόλοιπα 3 εἶναι μίγματα λαχανικῶν μέ βάση τά πράσσα σέ μικρά κομμάτια. Ὅσον ἀφορᾷ τά φρούτα, τό 1980 ὑπῆρχαν 8 κατηγορίες κατεψυγμένων φρούτων.

3.3. Ἡ Διάθεση τῶν προϊόντων

Ἡ ἐγχώρια ἀγορά καλύπτεται ἀποκλειστικά ἀπὸ τὴν ἐγχώρια παραγωγή, πού τό 1979 ἔφθασε στό ὕψος τῶν 108.922.235 Kgr. Ἡ διάθεση τῶν προϊόντων στά νοικοκυριά γίνεται ἀπὸ 13.000 περίπου σημεία πωλήσεων ἐνῶ ἡ ἀγορά τῶν Catering τροφοδοτεῖται ἀπὸ συγκεκριμένους χονδρεμπόρους πού ὁ ἀριθμός τους πλησιάζει τοὺς 40. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποθηκευτικὴ ἰκανότητα πού διαθέτει κάθε τμήμα τοῦ κυκλώματος τῆς ἐμπορίας τῶν προϊόντων, τονίζονται τὰ ἑξῆς:

Οἱ ψυκτικοὶ χώροι στά νοικοκυριά ἔφθασαν τό 1979 τὰ 1.427.000 τεμάχια σημειώνοντας μία ἀύξηση τῆς τάξεως τοῦ 1% σέ σχέση μέ τό 1978. Συγκεκριμένα τό 1979 πουλήθηκαν 155.420 καταψύκτες-ψυγεῖα ἐναντι τῶν 150.792 πού εἶχαν πουληθεῖ τό 1978. Μέρος αὐτῶν τῶν ποσοτήτων ἀφοροῦσε ἀντικατάσταση παλαιῶν ψυγείων-καταψυκτῶν. Ὑπολογίζεται ὅτι περισσότερο ἀπὸ τό 80% τῶν νοικοκυριῶν στή Δανία ἔχουν δυνατότητα συντηρήσεως κατεψυγμένων τροφίμων.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑπολοίπους ψυκτικούς χώρους σημειώνεται ὅτι τό ἐμπορικὸ κύκλωμα εἶχε τό 1979 ἀποθηκευτικὴ ἰκανότητα $700.150 \mu^3$. Οἱ πωλήσεις καταψυκτῶν γιὰ ἐμπορικὴ χρῆση ἔφθασαν τό 1979 τὰ 5802 τεμάχια ἐναντι τῶν 5068 πού εἶχαν πουληθεῖ τό 1978 (συμπεριλαμβάνονται καί οἱ καταψύκτες γιὰ παγωτά). Μία ἀποθηκευτικὴ ἰκανότητα $550.673 \mu^3$

υπάρχει ακόμα στίς βιομηχανίες παραγωγής κατεψυγμένων τροφίμων καθώς και στά καταστήματα χονδρικής πωλήσεως.

3. 4. Τό δυναμικό τοῦ κλάδου

Τό 1979 ὑπῆρχαν περισσότερες ἀπό 235 μονάδες παραγωγής κατεψυγμένων τροφίμων. Οἱ περισσότερες μονάδες δραστηριοποιοῦνται στό χώρο παραγωγής κατεψυγμένων ἰχθυηρῶν (85) καί κατεψυγμένων παρασκευασμάτων κρέατος (71). Ἀντίθετα στό κλάδο παραγωγής κατεψυγμένων λαχανικῶν ὑπῆρχαν οἱ λιγότερες μονάδες (9). Τό γεγονός αὐτό σέ συνδυασμό μέ τό μεγάλο μέγεθος τῆς παραγωγῆς ἀποτελεῖ μία ἔνδειξη γιά τό μεγάλο μέγεθος τῶν μονάδων αὐτῶν.

Χωροταξικά οἱ μονάδες αὐτές εἶναι κατανεμημένες σέ 4 περιοχές, συγκεκριμένα στή περιοχή γύρω ἀπό τή Κοπεγχάγη, στή πόλη Falster, στή πόλη Odense καί στήν ἐπαρχία NORDJYLLAND (στό Βόρειο τμήμα τῆς Δανίας). Ἐντύπωση κάνει ἡ χαμηλή σχετικά δυναμικότητα τῶν ἐργοστασίων τῆς περιοχῆς τῆς Κοπεγχάγης (ὅπου ὑπάρχουν μόνο 9574 μ³ ψυκτικοί χώροι ἀπό τό σύνολο τῶν 55954 τοῦ κλάδου). Ἡ ψυκτική ἀποθηκευτική ἱκανότητα τῶν παραπάνω ἐργοστασίων κατανέμεται χωροταξικά ὡς ἑξῆς:

Περιοχή 1 (Κοπεγχάγη)	Περιοχή 2 (Falster)	Περιοχή 3 (Odense)	Περιοχή 4 (Nordjylland)	Σύνολο
9 574 μ ³	14630 μ ³	30930μ ³	820μ ³	55954 μ ³